

รายละเอียดของหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา คณะพุทธศาสตร์ ภาควิชาพระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๑
ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร : ๒๕๕๐๑๘๕๑๐๑๐๑๐๑๒๗
ภาษาไทย : พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Buddhist Studies

๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็ม (ไทย) : พุทธศาสตรบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
ชื่อย่อ (ไทย) : พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)
ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Arts (Buddhist Studies)
ชื่อย่อ (อังกฤษ) : B.A. (Buddhist Studies)

๓. วิชาเอกหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะของหลักสูตร

เป็นหลักสูตรที่มุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยมีการสอนทั้งทฤษฎีและหลักการปฏิบัติด้านพระพุทธศาสนา เสริมสร้างศักยภาพให้นิสิตทั้งพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์สามารถนำความรู้ด้านพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่แขนงต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง องค์กรที่เกี่ยวข้องกับตนเอง สังคมประเทศชาติและปรับศักยภาพความรู้ความสามารถเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

จำนวน ๑๔๐ หน่วยกิต

๕. รูปแบบของหลักสูตร

๕.๑ รูปแบบ

หลักสูตรระดับปริญญาตรี หลักสูตร ๔ ปี

๕.๒ ประเภทหลักสูตร

หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ

๕.๓ ภาษาที่ใช้

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

๕.๔ การรับเข้าศึกษา

รับนิสิตไทยและนิสิตต่างประเทศที่สามารถใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

๕.๕ ความร่วมมือกับสถาบันอื่น

เป็นหลักสูตรเฉพาะของมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนโดยตรง

๕.๖ การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว คือ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

๘. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

ผู้ที่จบการศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาพระพุทธศาสนา สามารถสอบเข้าทำงานราชการในตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดว่าเป็นผู้สำเร็จการศึกษาพุทธศาสตรบัณฑิต หรือทำงานในหน่วยงานเอกชนที่ต้องการบุคลากรที่มีคุณวุฒิ ด้านพระพุทธศาสนา โดยสามารถเข้าทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ได้ดังนี้

- (๑) บุคลากรทางการศึกษา
- (๒) นักวิชาการศาสนา
- (๓) อนุศาสนาจารย์
- (๔) กรมราชทัณฑ์
- (๕) กรมสุขภาพจิต
- (๖) เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมบุคลากร
- (๗) สังคมสงเคราะห์ฟื้นฟูพัฒนาจิตใจ

๙. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรคุณภาพและมาตรฐาน

หลักสูตรมีความพร้อมเผยแพร่คุณภาพและมาตรฐานตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒ ในปีการศึกษา ๒๕๖๒

๖. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

๖.๑ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ ปรับปรุงจากหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๕ เปิดสอน ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐

๖.๒ สภาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เห็นชอบหลักสูตรในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

๖.๖ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติหลักสูตรในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๐

๙. ชื่อ เลขประจำตัวบัตรประชาชนตำแหน่ง และคุณวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

(๑) คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระเมธีวรญาณ,ดร. ๓-๔๗๑๒-๐๐๙๐๖-๘๕-๔	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘
		พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๐
		ร.บ. (รัฐศาสตร์)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	๒๕๔๓
		ป.ธ.๙	แม่กองบาลีสนามหลวง	๒๕๔๔
อาจารย์	PhraPiyaratana Walmoruwe,Dr. N๓๓๙๐๒๕๑	Ph.D. (Buddhist studies)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๐
		M.A. (Buddhist Studies)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๘
		B.A. (Pali)	Peradenya University, Sri Lanka	๒๕๔๑
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.สุदारัตน์ บรรเทากุล ๓-๑๐๐๘-๐๐๑๒๔-๖๗-๑	Ph.D (Buddhist Studies)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๐
		M.A. (Buddhist Studies)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖
		วท.บ. (เคมี)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๒๕๑๙
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	นายพิพัฒน์ คงประเสริฐ ๓-๑๐๐๘-๐๐๑๖๕-๐๔-๑	M.A. (Entire Sociology)	Poona University, India	๒๕๒๘
		พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๒๕
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	นายสันติ เมืองแสง ๓-๖๔๐๗-๐๐๓๐๔-๙๔-๐	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๘
		พธ.บ. (ศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๓๓

(๒) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	พระมหาโยธิน โยธโก ๓-๔๑๑๔-๐๐๔๔๐-๕๕-๙	ศศ.ม. (จารึกภาษาไทย) อ.ม. (ภาษาบาลีและสันสกฤต) พธ.บ. (การสอนภาษาอังกฤษ)	มหาวิทยาลัยศิลปากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๘ ๒๕๔๘ ๒๕๕๓
อาจารย์	พระมหาภิรัฐภรณ์ อัสมาลี (พินนาวา),ดร. ๓-๓๒๐๒-๐๐๑๙๒-๒๘-๒	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) พธ.ม. (บาลี) พธ.บ. (สังคมศึกษา) ป.ธ.๙	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แม่กองธรรมสนามหลวง	๒๕๖๐ ๒๕๕๐ ๒๕๔๖ ๒๕๕๖
อาจารย์	พระมหานิพนธ์ มหาธมมรชโชโต ๓-๔๔๐๘-๐๐๒๔๕-๖๔-๕	พธ.ม. (พระพุทธศาสนาภาษาไทย) พธ.บ. (สังคมศึกษา) ศษ.บ. (ภาษาไทย)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา	๒๕๔๗ ๒๕๕๒ ๒๕๕๑
อาจารย์	พระมหาพิสิฐ วิสิฐฐปญโญ ๓-๓๑๑๑-๐๐๕๕๒-๖๘-๑	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) ป.ธ.๙	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แม่กองบาลีสนามหลวง	๒๕๕๒ ๒๕๕๔
อาจารย์	นายอดุลย์ หลานวงศ์ ๑-๔๖๑๑-๐๐๐๐๑-๖๓-๒	พธ.ม. (ธรรมนิเทศ) ป.ธ.๙	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แม่กองบาลีสนามหลวง	๒๕๕๕ ๒๕๕๙

(๓) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระครูปลัดณัฐพล จนทิกโก,ดร. ๓-๖๑๐๗-๐๐๐๗๕-๗๕-๔	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) พธ.ม. (พุทธศาสนา) พธ.บ. (พุทธจิตวิทยา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘ ๒๕๕๒ ๒๕๔๘
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	นายเยื้อง ปั่นแห่งเพ็ชร ๓-๗๒๐๔-๐๐๐๘๔-๒๘-๕	ศศ.ม. (ปรัชญา) พธ.บ. (ศาสนา)	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๐ ๒๕๓๘
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ)	นายสมบูรณ์ ตาสนธิ ๓-๕๐๑๖-๐๐๒๙๕-๗๒-๐	ศษ.ม. (การศึกษานอกระบบ) พธ.บ. (บาลีพุทธศาสตร์)	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๖ ๒๕๔๒
อาจารย์	ดร.ธีรยุทธ วิสุทธิ ๓-๑๙๐๕-๐๐๐๔๓-๒๗-๖	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา) วท.บ. (จิตวิทยาคลินิก)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	๒๕๕๘ ๒๕๔๒ ๒๕๓๖
อาจารย์	นางสาวสุนทร สุริยรังสี ๓-๕๐๙๙-๐๐๓๑๙-๗๐-๒	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) ศศ.บ. (คหกรรม)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๒๕๔๔ ๒๕๓๔

(๔) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระครูภัทรจิตตาภรณ์ ๓-๓๐๒๑-๐๐๓๕๘-๗๗-๖	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๕ ๒๕๕๔
อาจารย์	นายมนัสพล ยิ่งทะเล ๒-๓๐๐๓-๐๑๐๔๑-๗๔-๕	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) ปทส. (พีชศาสตร์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี	๒๕๕๓ ๒๕๔๗
อาจารย์	นางสาวเบญญาภา จิตมันคงภักดี ๓-๓๐๐๗-๐๐๒๖๑-๔๐-๒	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) บธ.บ. (การบริหารทรัพยากรมนุษย์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	๒๕๕๖ ๒๕๕๐
อาจารย์	พระครูอัศวศิลาวิสุทธิ ๓-๑๑๐๑-๐๐๔๐๕-๓๔-๑	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (การจัดการเชิงพุทธ)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๕ ๒๕๔๔
ผู้ช่วย ศาสตราจารย์	พระครูใบฎีกาหัสดี กิตตินันโท, ผศ.ดร ๕-๔๘๐๙-๐๐๐๐๑-๐๔-๓	Ph.D. (Sanskrit) M.A. (Sanskrit Literature) พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ)	Banaras Hindu University, India Banaras Hindu University, India ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๒ ๒๕๓๙ ๒๕๓๕

(๕) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	ดร.สิทธิโชค ปาณะศรี ๓-๙๐๐๘-๐๐๑๕๗-๑๘-๑	ปร.ด. (ปรัชญาและศาสนา) ศศ.ม. (ปรัชญาและศาสนา) ศศ.บ. (สื่อสารมวลชน) พธ.บ. (ปรัชญา)	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘ ๒๕๔๑ ๒๕๓๙ ๒๕๓๑
อาจารย์	ดร.พีระศิลป์ บุญทอง ๓-๘๐๐๗-๐๐๖๒๖-๘๙-๙	Ph.D. (Buddhist Studies) M.A. (Buddhist Studies) พธ.บ. (สังคมวิทยา)	Magadh University, India Delhi University, India ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๕ ๒๕๔๐ ๒๕๓๖
อาจารย์	พระครูจิตตสุนทร ๓-๘๐๑๖-๐๐๓๕๕-๖๕-๗	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙ ๒๕๕๕
อาจารย์	พระครูวิจิตรสาธุรส ๓-๙๐๐๘-๐๐๑๓๖-๗๐-๑	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗ ๒๕๕๕
อาจารย์	พระครูวุฒิสาครธรรม ๓-๙๓๐๕-๐๐๗๑๘-๑๑-๐	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (สังคมวิทยา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗ ๒๕๕๕

(๖) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พะเยา จังหวัดพะเยา

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระครูศรีวรินทร์, ดร. ๓-๕๖๐๖-๐๐๐๒๖-๒๓-๐	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) M.A. (Philosophy) พธ.บ. (บริหารธุรกิจ)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Madras University, india ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗ ๒๕๕๐ ๒๕๓๕
อาจารย์	พระครูใบฎีกาเฉลิมพล ๓-๕๖๗๕-๐๐๕๑๕-๙๒-๑	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (ปรัชญา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๕ ๒๕๕๐
อาจารย์	พระมหาศิวกร ปญญาชีโร ๓-๕๖๐๖-๐๐๐๓๑-๙๔-๒	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๙ ๒๕๕๘
อาจารย์	พระสุกฤษฏ์ ปิยสีโล ๑-๕๗๐๕-๐๐๐๓๒-๐๕-๓	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (รัฐศาสตร์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๒ ๒๕๕๘
อาจารย์	นางสาวนภาพร หงส์ทอง ๓-๕๖๙๙-๐๐๒๔๐-๙๑-๐	ศศ.ม. (ปรัชญา) ศศ.บ. (ปรัชญา)	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๒๕๔๗ ๒๕๔๒

(๗) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บาฬีศึกษาพุทธโฆส จังหวัดนครปฐม

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ - นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน	วุฒิการศึกษา / สาขา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
ผู้ช่วย ศาสตราจารย์	พระเทพปริยัตินี, ดร. ๓-๒๒๐๑-๐๐๓๘๗-๑๗-๑	บธ.ด. (บริหารธุรกิจ) ร.บ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) ป.ธ.๙	ม.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ม.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แม่กองบาลีสนามหลวง	๒๕๔๙ ๒๕๕๕
อาจารย์	พระมหาอุตร สุทธิญาโณ ,ดร. ๓-๒๐๐๔-๐๐๓๓๘-๗๒-๙	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) อม. (ศาสนาเปรียบเทียบ) พธ.บ. (ภาษาไทย)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๒๔๐ ๒๕๔๗ ๒๕๕๖
อาจารย์	พระภิกษุวิมลเมธี ๓-๑๐๒๐-๐๑๘๖๓-๙๖-๒	พธ.บ. (บาลีพุทธศาสตร์) พธ.ม. (วิปัสสนาภavana)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๘ ๒๕๕๒
อาจารย์	ดร.ธานี สุวรรณประทีป ๓-๗๒๐๕-๐๐๒๖๙-๑๒-๑	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) ศน.ม. (พุทธศาสนาและปรัชญา) ป.ธ.๙	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แม่กองบาลีสนามหลวง	๒๕๕๙ ๒๕๔๘ ๒๕๓๙
อาจารย์	ดร.ชัยชาญ ศรีหามุ ๓-๓๐๒๐-๐๐๐๗-๔๑-๙	Ph.D. (Philosophy and Religion) M.A. (Indian Philosophy and Religion ศน.บ. (ศาสนาและปรัชญา)	Babasaheb Bhimrao Ambedkar University, India Banaras Hindu University, India มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๕๔ ๒๕๔๓ ๒๕๔๐

(๘) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์แพร่ จังหวัดแพร่

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ - นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน	วุฒิการศึกษา / สาขา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระอนุสรณ์ กิตติวัฒน์ ๕-๕๗๐๗-๐๐๐๖๘-๒๔-๑	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖ ๒๕๕๕
อาจารย์	พระศักดิ์ธัช สวีโร ๓-๕๔๐๑-๐๐๓๑๘-๖๐-๖	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) ศศ.บ. (รัฐศาสตร์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๕๖ ๒๕๕๖
อาจารย์	นายอภิชา สุขจีน ๑-๕๔๙๙-๐๐๑๑๖-๖๐-๙	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) ศศ.บ. (ศาสนศึกษา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล	๒๕๕๘ ๒๕๕๕
อาจารย์	ดร.ดำเนิน หมายดี ๓-๕๔๐๖-๐๐๓๔๙- ๙๒-๖	พธ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (รัฐศาสตร์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘ ๒๕๕๔ ๒๕๕๐
อาจารย์	นายเกรียงศักดิ์ พองคำ ๓-๕๖๐๑-๐๐๐๕๐-๙๙-๙	M.A. (Philosophy) พธ.บ. (ศาสนา)	University of Madras, India ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๓๘ ๒๕๓๓

(๙) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระธรรมโมลี ๓-๑๐๑๘-๐๐๑๓๘-๕๒-๔	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) M.A. (ภาษาสันสกฤต) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา) ป.ธ.๙	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย University of Madras, India ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แม่กองบาลีสนามหลวง	๒๕๕๒ ๒๕๑๙ ๒๕๑๑
อาจารย์	พระครูปริยัติวิสุทธิคุณ,ดร. ๓-๓๒๐๙-๐๐๒๑๙-๒๓-๐	Ph.D. (Pali&Buddhism) M.A. (Philosophy) พธ.บ. (บริหารการศึกษา)	University of Madras, India University of Madras, India ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๔ ๒๕๓๙ ๒๕๓๔
อาจารย์	พระครูวิศิษฏ์บริหารคุณ ๓-๓๒๐๙-๐๑๑๐๑-๖๐-๗	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) อภิธรรมบัณฑิต	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดกลางสุพรรณบุรี	๒๕๑๔ ๒๕๕๖
อาจารย์	พระปลัดวัชร วัชรญาโณ ๕-๓๒๐๕-๐๐๐๘๔-๔๗-๓	M.A. (Buddhist Studies) พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ)	University of Delhi, India ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๒ ๒๕๔๙
ผู้ช่วย ศาสตราจารย์	นายบรรจง โสดาดี ๓-๑๐๐๕-๐๓๗๔๓-๑๙-๘	ศศ.ม. (ปรัชญา) พธ.บ. (ปรัชญา)	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖ ๒๕๓๒

(๑๐) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์หนองคาย จังหวัดหนองคาย

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระมหาประหยัด ปณฺญาวโร ๓-๔๘๐๖-๐๐๓๖๘-๔๔-๑	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (ศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยม. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๒ ๒๕๓๘
อาจารย์	พระมหาประทีป อภิวิมฺพโน,ดร. ๓-๔๓๐๔-๐๐๓๓๖-๔๑-๔	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (ภาษาไทย)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙ ๒๕๕๔ ๒๕๔๘
อาจารย์	พระครูภัทรสิริวุฒิ,ดร. ๓-๓๔๑๖-๐๐๐๖๑-๗๖-๓	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (สังคมศึกษา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙ ๒๕๕๔ ๒๕๕๐
อาจารย์	พระวันชัย ภูริทตฺโต ๓-๔๑๐๑-๐๐๒๐๔-๔๖-๖	ศน.ม. (พระพุทธศาสนาและ ปรัชญา) พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๒ ๒๕๔๐
ผู้ช่วย ศาสตราจารย์	นายเจษฎา มุลยาพอ ๓-๑๐๐๑-๐๐๖๐๓-๑๒-๖	M.A. (Buddhist Studies) พธ.บ. (ศาสนา)	University of Delhi, India ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๐ ๒๕๓๓

(๑๑) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	วุฒิการศึกษา / สาขา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระครูนิรมิตสังฆกิจ ๓-๖๐๙๙-๐๐๒๖๖-๕๒-๗	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖ ๒๕๔๖
อาจารย์	พระครูนิวุตถ์ประชากร ๓-๖๐๐๑-๐๐๓๓๐-๒๓-๑	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖ ๒๕๕๔
อาจารย์	นายจรรยา ลินลา ๓-๓๔๐๑-๐๑๐๒๐-๙๗-๑	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (รัฐศาสตร์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๒ ๒๕๕๐
อาจารย์	พระครูนิพัทธ์กัลยาณวัฒน์ ๓-๖๐๐๓-๐๐๑๕๙-๔๐-๓	พธ.ด. (การจัดการเชิงพุทธ) พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๐ ๒๕๕๖ ๒๕๕๔
อาจารย์	นายกิตติพัทธ์ โมราสุข ๓-๖๐๐๖-๐๐๒๙๕-๙๑-๔	พธ.ม. (ปรัชญา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗ ๒๕๕๔

(๑๒) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระครูวรเจตยาภิรักษ์ ๕-๓๖๑๐-๙๐๐๑๘-๕๐-๗	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘ ๒๕๕๕ ๒๕๕๔
อาจารย์	พระศรีสังฆญาณมุนี ๓-๓๖๐๕-๐๐๑๘๙-๗๘-๓	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๓๗ ๒๕๔๑
อาจารย์	พระครูปลัดไพระพันธ์ ธมมวฑฺฒโต ๓-๔๐๑๗-๐๐๒๓๑-๐๘-๒	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) ศษ.บ. (จิตรกรรมไทย)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๒๕๕๗ ๒๕๔๔
อาจารย์	ดร.ทิพย์ภวิษณ์ ไสชาติ ๒-๔๑๑๓-๐๐๐๒๓-๓๙-๕	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙ ๒๕๕๔ ๒๕๔๘
อาจารย์	พระมหาวิฑูรย์ สิทธิเมธี ๓-๓๖๐๒-๐๐๐๗๘-๒๙-๓	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) ป.ธ. ๙	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แม่กองบาลีสนามหลวง	๒๕๕๖ ๒๕๕๔

(๑๓) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย จังหวัดเชียงราย

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระอัคราภิคุทธิ สิริวฑฺฒโน ,ดร. ๑- ๕๐๐๒-๐๐๑๐๙-๗๙-๔	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘ ๒๕๕๕ ๒๕๕๓
อาจารย์	พระครูศรีรัตนากร,ดร. ๓- ๕๗๐๑-๐๐๑๖๗-๔๙-๗	Ph.D. (Buddhist Studies) M.A. (philosophy & Religion) พธ.บ. (ศาสนา)	Banaras Hindu University,India Banaras Hindu University,India ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๑ ๒๕๓๗ ๒๕๓๓
อาจารย์	พระครูธีรศาสนไพศาล ๓- ๕๗๐๕-๐๐๘๑๘-๔๑-๐	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (สังคมศึกษา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๘ ๒๕๔๕
อาจารย์	พระบุญรอด คุณณธมโม ๓- ๔๑๐๑-๐๒๓๘๕-๗๒-๗	ศศ.ม. (ปรัชญา) พธ.บ. (การสอนสังคม)	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๒ ๒๕๔๗
อาจารย์	นายอรุณ สิทธิวงศ์ ๓- ๕๗๐๑- ๐๑๐๗๕- ๕๒-๙	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) ค.บ. (อุตสาหกรรมศิลป์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	๒๕๔๓ ๒๕๔๘

(๑๔) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครน่านเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	พระชยานันท์มุนี (ณ น่าน) ๓-๕๕๕๙-๐๐๐๘๔-๐๙-๘	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๕
		M.A. (Philosophy)	Magadh University, India	๒๕๕๕
		ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๔๙
		พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๔
อาจารย์	นางสาวฐิติพร สะสม	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๔
	๓-๕๕๐๘-๐๐๑๑๖-๖๔-๐	วท.บ. (วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร)	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนา จังหวัดน่าน	๒๕๔๗
อาจารย์	นายชำนาญ เกิดช่อ	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๐
		ศศ.ม. (ภาษาสันสกฤต)	มหาวิทยาลัยศิลปากร	๒๕๔๖
		พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๕
		ป.ธ.๙	แม่กองบาลีสนามหลวง	๒๕๔๑
อาจารย์	นายธนวัฒน์ ศรีลา	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗
	๓-๕๖๐๖-๐๐๐๖๘-๙๑-๙	กษ.บ. (ส่งเสริมการเกษตร)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	๒๕๕๑
อาจารย์	พระวีรวัฒน์ วีรวิฑฒโน	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙
	๓-๕๕๐๑-๐๐๓๐๙-๓๓-๐	พธ.บ. (การสอนภาษาอังกฤษ)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๔

(๑๕) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครพนม จังหวัดนครพนม

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระครูศรีปริยัติการ (อรุณ ฐิตเมธ)	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๕
		พธ.บ. (พุทธจิตวิทยา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๒
อาจารย์	พระมหาควี ญาณสาโร (สร้อยสาคร)	ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา)	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๒๕๔๔
		พธ.บ. (บริหารการศึกษา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๓๘
อาจารย์	พระอธิการทัศนเทพ ฐานกโร (โลสันตา)	พธ.ม. (พุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖
		พธ.บ. (สังคมศึกษา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๐
อาจารย์	พระครูปริยัตินานนุต (ประสาร จันทสาโร)	M.A. (Philosophy)	Nagpur University	๒๕๔๐
		พธ.บ. (ศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๓๗
อาจารย์	ดร.บูรกรณ บิริบูรณ์	ปร.ด. (ประชากร)	มหาวิทยาลัยมหิดล	๒๕๕๓
		อม. (ศาสนาเปรียบเทียบ)	มหาวิทยาลัยมหิดล	๒๕๓๙
		พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๓๕

(๑๖) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระครูศรีปัญญาวิกรม ๓-๓๑๑๑-๐๐๑๗๘-๗๗-๗	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) พธ.ม. (ปรัชญา) พธ.บ. (ปรัชญา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘ ๒๕๕๒ ๒๕๓๙
อาจารย์	พระสุเชษฐ จนทมโม ๓-๓๑๐๗-๐๐๙๕๙-๕๖-๖	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (รัฐศาสตร์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘ ๒๕๕๗ ๒๕๕๖ ๒๕๕๖
อาจารย์	ดร.ชยาภรณ์ สุขประเสริฐ ๓-๓๐๐๕-๐๑๖๕๕-๙๔-๑	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) ศน.ม. (พุทธศาสนศึกษา) M.B.A. (การตลาดและการจัดการ) บช.บ. (บัญชี)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๕๗ ๒๕๕๕ ๒๕๓๓ ๒๕๒๐
อาจารย์	พระมหาพจน์ สุวโจ,ดร. ๓-๓๑๐๒-๐๐๒๔๗-๑๕-๐	Ph.D. (Pali&Buddhist studies) พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (ปรัชญา)	Kelaniya University ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๒ ๒๕๔๕ ๒๕๔๑
อาจารย์	พระมหาถนอม อานนโท ๓-๓๑๐๑-๐๐๑๓๘-๖๗-๗	พธ.ม. (ปรัชญา) พธ.บ. (เศรษฐศาสตร์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖ ๒๕๔๓
อาจารย์	นายปิยวัฒน์ คงทรัพย์ ๓-๓๑๑๑-๐๐๔๓๓-๖๒-๙	พธ.ด. (พุทธจิตวิทยา) ศศ.ม. (จารึกภาษาตะวันออก) พธ.บ. (ศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙ ๒๕๓๗ ๒๕๓๔

(๑๗) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง จังหวัดลำปาง

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระครูสังฆรักษ์ศุภณัฐ ภูริวฑฒโน ๓-๕๒๐๑-๐๐๑๗๐-๒๔-๒	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) บธ.ม. (บริหารธุรกิจ) ศศ.บ. (บริหารทรัพยากรมนุษย์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยโยนก มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	๒๕๕๖ ๒๕๔๔ ๒๕๔๐
อาจารย์	พระครูสุตชยาภรณ์ ๓-๕๐๐๑-๐๐๑๐๔-๓๕-๖	ศน.ม. (พุทธศาสนศึกษา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๐ ๒๕๔๖
อาจารย์	นายณรงค์ ปัดแก้ว ๓-๕๒๐๑-๐๐๗๗๗-๗๙-๑	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (ศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖ ๒๕๕๑
อาจารย์	นายภัทรเดช ปิ่นชญาธนาตุล ๓-๕๒๐๘-๐๐๓๓๘-๓๕-๙	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) ศศ.ม. (การบริหารองค์กร) พธ.บ. (เศรษฐศาสตร์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙ ๒๕๔๓ ๒๕๔๑
อาจารย์	นายฤทธิเทพขาว พลอยท่า ๓-๕๒๐๑-๐๐๒๖๖-๐๖-๑	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พุทธศิลปกรรม)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙ ๒๕๕๗

(๑๘) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์พ่อนุ่นผาเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	ดร.สรารุณย์ วิจิตรปัญญา ๓-๔๒๐๗-๐๐๐๓๐-๖๓-๙	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) ศศ.ม. (ไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา) พธ.บ. (ศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘ ๒๕๕๒ ๒๕๕๐
อาจารย์	พระมหาธวัชชัย ธมมรสี,ดร. ๓-๔๐๐๑-๐๐๔๓๘-๑๑-๔	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) พธ.บ. (จริยศึกษา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๓ ๒๕๔๗ ๒๕๕๗
อาจารย์	พระครูสิริไพฑูริการ ๓-๖๗๐๓-๐๐๕๖๖-๓๐-๑	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (ศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖ ๒๕๕๑
อาจารย์	พระครูประโชติไพฑูริการ ๓-๖๗๐๓-๐๐๕๓๒-๗๘-๓	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (ศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘ ๒๕๕๖
อาจารย์	นายนรณ กุลผาย ๕-๖๗๐๓-๐๐๐๗๓-๗๗-๗	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (ศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๕ ๒๕๕๐

(๑๙) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระครูสุเมธธรรมธาดา ๓-๖๔๐๗-๐๐๑๕๕-๑๐-๓	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (ปรัชญา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙ ๒๕๕๔ ๒๕๕๒
อาจารย์	พระครูปิยกิจบัณฑิต ๓-๖๐๙๙-๐๐๖๓๐-๑๓-๐	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. ปรัชญา	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖ ๒๕๕๒
อาจารย์	พระสมุห์เชษฐา ปิยสาสโน ๓-๖๕๐๕-๐๐๓๕๖-๐๙-๑	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) บธ.บ. (การตลาด)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	๒๕๕๘ ๒๕๔๗
อาจารย์	นายเสถียร สระทองให้ ๓-๖๒๐๗-๐๐๑๘๑-๔๒-๒	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗ ๒๕๕๔
อาจารย์	พ.อ.ดร.เกื้อ ชัยภูมิ ๕-๒๕๐๑-๐๐๐๐๘-๓๖-๓	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) M.A. (A.I.A.S.) B.A. (บาลีอจารย์) ป.ธ.๙	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Magadh University, India มหาวิทยาลัยนันทนา แม่กองบาลีสนามหลวง	๒๕๕๙ ๒๕๑๕ ๒๕๑๘ ๒๕๑๓

(๒๐) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	นายวุฒิชัย อ่ำบำรุง ๓-๑๐๑๗-๐๑๒๗๒-๘๑-๘	ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา) พร.บ. (ปรัชญา)	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๐ ๒๕๕๖
อาจารย์	พระมหาวิเชียร สิริวัฒน์ ๓-๒๔๐๔-๐๐๕๕๕-๓๓-๑	พร.ม. (พระพุทธศาสนา) พร.บ. (การบริหารการศึกษา)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๐ ๒๕๕๔
อาจารย์	นายภูริทัต ศรีอร่าม ๓-๒๕๕๗-๐๐๐๗๖-๓๕-๒	ศน.ม. (พุทธศาสนาและปรัชญา) พร.บ. (ปรัชญา)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖ ๒๕๕๓
อาจารย์	พระครูสุตธรรมาภรณ์,ดร. ๖-๑๐๑๘-๐๐๔๒๗-๑๒-๗	Ph.D. (Philosophy) M.A. (Philosophy) พร.บ. (ปรัชญา)	University of Madras, India University of Madras, India ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๙ ๒๕๕๐ ๒๕๓๗
อาจารย์	นายเจตนิพัทธ์ พิธิยานุวัฒน์ ๓-๒๔๐๑-๐๐๑๐๒-๑๘-๕	พร.ม. (ปรัชญา) พร.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖ ๒๕๕๒

(๒๑) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษาสูงสุด	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระครูโพธิ์สีลคุณ (อนันต์) ๓-๔๔๐๗-๐๐๑๕๓-๖๗-๘	พร.ม. (พระพุทธศาสนา) ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๔๙ ๒๕๔๕
อาจารย์	พระมหาพงศ์ทราทิพย์ สุธีโร ๓-๓๕๐๑-๐๐๑๓๒-๗๗-๖	ศน.ม. (พุทธศาสนาและปรัชญา) ร.ป.บ.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	๒๕๕๖ ๒๕๕๑
อาจารย์	นายสนั่น ประเสริฐ ๓-๓๐๑๒-๐๐๔๗๘-๕๐-๑	พร.ม. (พระพุทธศาสนา) พร.บ. (ศาสนา) ป.ธ. ๙ (ภาษาบาลี)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แม่กองบาลีสนามหลวง	๒๕๕๐ ๒๕๔๗ ๒๕๔๖
อาจารย์	นายกิตติพัทธ์ เทศกำจร ๓-๔๕๐๗-๐๐๕๓๒-๘๗-๗	ศศ.ม. (ปรัชญา) พร.บ. (ศาสนา)	มหาวิทยาลัยขอนแก่น ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๑ ๒๕๔๗
อาจารย์	นายปรเมธ ศรีภิญโญ ๓-๔๕๑๔-๐๐๕๒๐-๙๑-๗	ศน.ม. (พุทธศาสนาปรัชญา) ป.ธ.๙ (ภาษาบาลี)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แม่กองบาลีสนามหลวง	๒๕๕๐ ๒๕๔๖

(๒๒) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน จังหวัดลำพูน

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระครูไพศาลธรรมานุสิฐ ๓-๕๑๐๑-๐๐๒๒๔-๔๘-๒	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (หลักสูตรและการสอน)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๗ ๒๕๔๑
อาจารย์	พระมหาธีรวัฒน์ ธีรจิตโต ๓-๕๔๐๑-๐๐๑๔๖-๖๕-๑	ศน.ม. (พุทธศาสนาและปรัชญา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๓ ๒๕๕๐
อาจารย์	พระครูปลัดทอง ขยากรโณ ๓-๕๐๑๐-๐๐๔๒๔-๗๐-๗	พธ.ม. (พุทธศาสนา) พธ.บ. (สังคมศึกษา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๕ ๒๕๔๘
อาจารย์	นายไพรินทร์ ฌ วันนา ๓-๕๑๐๑-๐๐๓๒๐-๙๔-๕	พธ.ม. (พุทธศาสนา) พธ.บ. (ศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๓ ๒๕๓๙
อาจารย์	นายจันทน์ สัม ตาบุลิ่ง ๑-๕๑๐๕๐-๐๐๐๗-๘๐-๖	ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา) ร.บ. (ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์) พธ.บ. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา)	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗ ๒๕๕๒ ๒๕๕๒

(๒๓) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย จังหวัดเลย

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	ดร.จิรจิตต์ภณ พิริยสุวัฒน์ ๓-๑๐๐๑-๐๐๒๕๙-๐๑-๘	Ph.D. (Buddhist Studies) ศน.ม. (พุทธศาสนศึกษา) ศน.บ. (พุทธศาสนศึกษา)	Magadh University มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๕๕ ๒๕๕๑ ๒๕๔๙
อาจารย์	พระครูใบฎีกาทวีศักดิ์ นรินโท ๓-๔๔๙๙-๐๐๐๕๐-๐๓-๘	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗ ๒๕๕๓
อาจารย์	พระครูสิทธิธรรมมารณ ๓-๔๕๙๙-๐๐๒๕๒-๐๑-๓	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๕ ๒๕๕๑
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	พระมหาสุภวิชัย ปภัสโร ๓-๔๒๑๐-๐๐๕๘๙-๘๘-๐	อ.ม. (จริยศาสตร์ศึกษา) พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา)	มหาวิทยาลัยมหิดล ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๕ ๒๕๔๐
อาจารย์	ดร.สุวิบูลย์ จำรูญศิริ ๓-๔๓๐๖-๐๐๔๒๖-๘๖-๗	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) ศศ.บ. (รัฐศาสตร์) น.บ. (นิติศาสตร์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	๒๕๕๖ ๒๕๓๔ ๒๕๒๙ ๒๕๒๓

(๒๔) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระครูปริยัติคณานุรักษ์ ๓-๓๓๑๑๑-๐๐๐๕๓-๕๕-๓	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๓ ๒๕๕๑
อาจารย์	พระมหาศิริรัตน์ อุทัยปุตโต ๓-๓๓๑๑๐-๐๐๓๒๕-๑๒-๓	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗ ๒๕๕๔
อาจารย์	พระครูสมุห์วีระพงษ์ อธิจิตโต ๓-๓๓๑๐๑-๐๐๓๙๙-๙๑๘	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๕ ๒๕๕๔
อาจารย์	นายเกษม ประอาจ ๓-๓๓๑๐๖-๐๐๒๒๑-๗๘๖	ศน.ม. (พุทธศาสนศึกษา) พธ.บ. (รัฐศาสตร์)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๒ ๒๕๓๗
อาจารย์	นายบุญยืน งามเปี่ยม ๓-๓๒๐๒-๐๐๒๔๗-๑๕-๐	ศศ.ม. (ปรัชญา) พธ.บ. (รัฐศาสตร์)	มหาวิทยาลัยขอนแก่น ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๓ ๒๕๕๑

(๒๕) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี จังหวัดนครปฐม

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย (บุญจันทร์) ๕-๕๖๐๕-๐๐๐๑๔-๒๑-๑	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) ป.ธ.๙	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แม่กองบาลีสนามหลวง	๒๕๔๗ ๒๕๔๒
อาจารย์	พระณัฏฐกฤต สุธมฺโม (อุดมผล) ๓-๓๖๐๑๑-๐๐๕๒๐-๓๕-๗	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) วท.บ. (เศรษฐศาสตร์เกษตร)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	๒๕๕๙ ๒๕๓๑
อาจารย์	แม่ชีกุลภรณ์ แก้ววิสัย, ดร. ๓-๒๖๐๓-๐๐๔๗๘-๙๓-๖	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) พธ.ม. (วิปัสสนาภาวนา) ศศ.บ. (การจัดการทั่วไป)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์	๒๕๕๙ ๒๕๕๖ ๒๕๓๗
อาจารย์	พระมหาสุรชัย ชยาภิวัตฺตโม (พุดชู) ๓-๓๒๐๘-๐๐๓๔๔-๓๘-๕	พธ.ม. (ปรัชญา) ร.บ. (ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์) พธ.บ. (ภาษาไทย)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๒ ๒๕๔๙ ๒๕๔๗
อาจารย์	พระมหาศุภวัฒน์ ธานวุฑฺโฒ (บุญทอง) ๕-๕๐๑๐-๐๑๒๔๙-๗๓-๕	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) วท.บ. (วิทยาการคอมพิวเตอร์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	๒๕๕๙ ๒๕๕๗

(๒๖) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระปลัดไพฑูริย์ ญาณวิบุโล ๓-๑๐๑๘-๐๐๙๙๑-๗๕-๘	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) บธ.ม. (บริหารธุรกิจ) รป.ม. (การจัดการสาธารณสุข- สำหรับผู้บริหารยุคใหม่) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๔ ๒๕๕๔ ๒๕๕๘ ๒๕๕๘
อาจารย์	พระครูสมุห์วรวิทย์ ๓-๗๓๐๑-๐๑๕๑๒-๗๒-๒	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙ ๒๕๕๕
อาจารย์	พระครูสมุห์ทวารวิชานวัตร ๓-๗๕๙๙-๐๐๑๔๒-๑๐-๐	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘ ๒๕๕๕
อาจารย์	พระปลัดเขาวลิต กิตติโสภโณ ๔-๗๐๐๑-๐๐๐๐๒-๓๘-๙	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) วบ. (วิทยาศาสตร์บัณฑิต)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	๒๕๕๔ ๒๕๕๕
อาจารย์	นางณัฐธนาถ ศรีเลิศ ๓-๑๐๑๘-๐๑๒๘๓-๒๑-๘	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระอภิธรรม)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๓ ๒๕๕๘

(๒๗) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ วัดไชยชุมพลชนะสงคราม
จังหวัดกาญจนบุรี

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระครูสิริกาญจนารักษ์ ๓-๗๑๐๓-๐๐๑๕๔-๕๖-๗	Ph.D. (Buddhist Studies) M.A. (Buddhist Studies) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	University of Delhi, India University of Delhi, India ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๓๙ ๒๕๓๖ ๒๕๓๓
อาจารย์	พระเมธีปริยัติวิบูล ๓-๗๑๐๙-๐๐๖๘๙-๘๘-๗	Ph.D. (Buddhist Studies) M.A. (Buddhist Studies) พธ.บ. (การบริหารรัฐกิจ)	University of Delhi, India University of Delhi, India ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๔ ๒๕๕๘ ๒๕๕๖
อาจารย์	พระครูกิตติชัยกาญจน์ ๓-๑๑๐๑-๐๑๑๑๙-๖๖-๐	M.A. (Buddhist Studies) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	University of Delhi, India ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๓๘ ๒๕๓๕
อาจารย์	พระมหาสุวัฒน์ สุวตโน ๓-๗๑๐๖-๐๐๖๗๒-๐๒-๔	พธ.ม. (วิปัสสนาภาวนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙ ๒๕๕๗
อาจารย์	พระมหาญาณภัทร อติพโล ๓-๗๑๐๕-๐๑๐๗๔-๕๙-๕	ศศ.ม. (ศาสนา) ศศ.บ. (สารสนเทศศาสตร์)	มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	๒๕๔๙ ๒๕๔๘

(๒๘) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการคณะพุทธศาสตร์ วัดหงส์ประดิษฐาราม
จังหวัดสงขลา

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระมหาธนัญกรณ์ จนทวนโม ๓-๙๓๐๑-๐๐๐๕๓-๔๕-๕	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. ศาสนา	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘ ๒๕๕๖
อาจารย์	พระครูธรรมศาสนโมสิต ๓-๙๐๙๙-๐๐๒๖๖-๘๒-๖	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) ศน.บ. (ศาสนาและปรัชญา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๔๘ ๒๕๔๒
อาจารย์	พระครูปลัดไพรัช จนทสโร ๓-๙๐๙๘-๐๐๒๙๔-๕๒-๖	พธ.ม.(พระพุทธศาสนา) พธ.บ.(พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘ ๒๕๕๖
อาจารย์	พระครูสังฆรักษ์หะนงศักดิ์ จิรวฑฒโน ๑-๗๖๗๗-๐๐๑๑๒-๐๒-๔	พธ.ม.(พระพุทธศาสนา) พธ.บ.(ศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘ ๒๕๕๖
อาจารย์	นายเดโช แสงจันทร์ ๓-๑๐๒๐-๐๒๘๗๗-๘๗-๘	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘ ๒๕๕๕

(๒๙) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการวิทยาเขตขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม

ตำแหน่ง ทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
อาจารย์	พระครูสารกิจประยุต ๓-๔๔๐๒-๐๐๑๙๘-๖๕-๔	ปร.ต. (นวัตกรรมการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น) พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙ ๒๕๕๖ ๒๕๕๕
อาจารย์	พระครูวรดิษฐ์ธรรมภรณ์ ๓-๔๔๐๑๐-๐๐๔๕๕-๑๐-๙	ศน.ม. (พุทธศาสนาและปรัชญา) ศศ.บ. (ปรัชญา)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๔๙ ๒๕๔๓
อาจารย์	พระครูโพธิธรรมานุศาสน์ ๓-๔๔๐๑๐-๐๒๕๗-๖๔-๑	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖ ๒๕๕๔
อาจารย์	พระครูวรวิจิตรสุนทร ๓-๔๔๐๒-๐๐๐๕๙-๒๖-๓	ศน.ม. (พุทธศาสนศึกษา) ศศ.บ. (วัฒนธรรมศึกษา)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	๒๕๔๙ ๒๕๓๓
อาจารย์	พระครูพิศาลโพธิธรรม ๓-๔๔๐๔-๐๐๑๑๐-๘๗-๔	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗ ๒๕๕๔

๑๐. สถานที่จัดการเรียนการสอน

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา มีการจัดการเรียนการสอนในส่วนงานของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน ๒๙ แห่ง ดังนี้

ชื่อส่วนงาน	ที่อยู่
๑. คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
๒. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น	เลขที่ ๓๐ หมู่ ๑ ถนนขอนแก่น-น้ำพอง ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
๓. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่	เลขที่ ๑๓๙ ถนนสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐
๔. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครราชสีมา	เลขที่ ๒๙๐ หมู่ ๒ ถนนมิตรภาพ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๐๐๐
๕. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครศรีธรรมราช	๓/๓ หมู่ ๕ ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
๖. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พะเยา	เลขที่ ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐
๗. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บาฬีศึกษาพุทธโฆส	วัดมหาสวัสดิ์นาคพุมาราม ตำบลหอมเกร็ด อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๑๐
๘. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์แพร่	เลขที่ ๑๑๑ หมู่ ๕ ตำบลแม่คำมี อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ๕๕๐๐๐
๙. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์	ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐
๑๐. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์หนองคาย	เลขที่ ๒๑๙ หมู่ ๓ ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ๔๓๑๐๐
๑๑. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์	เลขที่ ๙๙๙ หมู่ ๖ ตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมือง นครสวรรค์ จังหวัด นครสวรรค์ ๖๐๐๐๐
๑๒. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ	เลขที่ ๙๗ หมู่ ๑๔ ถนนชัยภูมิ-หนองบัวแดง บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐
๑๓. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย	ถนนถุธิประศาสน์ ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัด เชียงราย ๕๗๐๐๐
๑๔. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน	วัดพระธาตุแช่แห้ง ตำบลม่วงตึ๊ด อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน ๕๕๐๐๐
๑๕. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครพนม	วัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร ตำบลธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ๔๘๑๑๐
๑๖. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์	วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐
๑๗. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง	วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ถนนบุญวาทย์ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ๕๒๐๐๐
๑๘. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมืองเพชรบูรณ์	วัดไพรสนต์ศึกดาราม ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

๑๙. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช เลขที่ ๒๑๗ หมู่ ๖ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐
๒๐. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร	เลขที่ ๑๕๘ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐
๒๑. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด	ถนนแจ้งสนิท ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๑๗๐
๒๒. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	เลขที่ ๑๙๒ ลำพูน-ป่าซาง ตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ๕๑๐๐๐
๒๓. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย	เลขที่ ๑๑๙ หมู่ ๕ บ้านท่าบุง ตำบลศรีสองรัก อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๑๑๐
๒๔. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ	เลขที่ ๖๗ หมู่ ๒ บ้านง้อ ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๐๐๐
๒๕. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี	วัดไร่ขิง พระอารามหลวง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๑๐
๒๖. วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	เลขที่ ๑๐๙ หมู่ ๗ วัดหลวงพ่อดิศรธรรมกายาราม ตำบลแพงพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๓๐
๒๗. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โครงการขยายห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ วัดไชยชุมพลชนะสงคราม	วัดไชยชุมพลชนะสงคราม ตำบลบ้านใต้ อำเภอเมือง จังหวัด กาญจนบุรี ๗๑๐๐๐
๒๘. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการคณะพุทธศาสตร์ วัดหงส์ประดิษฐาราม	วัดหงส์ประดิษฐาราม ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ๙๐๑๑๐
๒๙. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการวิทยาเขตขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม	ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๑.๑ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

การพัฒนาหลักสูตรจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) และ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่กล่าวถึงการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงจำเป็นต้องยึดกรอบแนวคิดและหลักการในการวางแผนที่สำคัญ การน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา อย่างมีส่วนร่วม การสนับสนุนและส่งเสริมแนวคิดการปฏิรูปประเทศ และการพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึก ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

การบริหารจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางพุทธศาสตร์ที่เหมาะสมที่จะผสมผสานกับจุดแข็งในสังคมไทย เป้าหมายยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ แผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และหลักสูตรนี้ เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งคณะสงฆ์ไทย ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ได้ทรงสถาปนาขึ้นเพื่อเป็นสถานศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการศึกษา ค้นคว้า วิจัย แสวงหาความรู้ เกี่ยวกับวิชาการทางพระพุทธศาสนาและประยุกต์เข้ากับศาสตร์สาขาต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยและพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาและเป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาแห่งโลก

๑๑. สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

๑๑.๒ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

การวางแผนหลักสูตรจะคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมยุคโครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย แต่ยังคงมีปัญหาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพของประชากรในทุกช่วงวัย เนื่องจากประชากรวัยเด็กของไทยมีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็ว มีพัฒนาการไม่สมวัยและการตั้งครภ์ในกลุ่มวัยรุ่นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น กำลังแรงงานมีแนวโน้มลดลง และแรงงานกว่าร้อยละ ๓๐ เป็นประชากรกลุ่มเจนเอเรชั่น Y (Gen Y) ขณะที่ผลิตภาพแรงงานยังเพิ่มขึ้นช้า ซึ่งจะเป็ข้อจำกัด ต่อการพัฒนาในระยะต่อไปกลุ่มผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สะท้อนถึงภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มมากขึ้น ขณะที่ผู้สูงอายุจำนวนมากยังมีรายได้ไม่เพียงพอในการยังชีพ การผลิตบุคลากรที่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ที่มุ่งไปสู่สังคมแห่งความรู้ ที่แข่งขันกันด้วยความรู้ ความสามารถและมีความเป็นมืออาชีพ มีความเข้าใจในผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม ที่จะช่วยชี้แนะและขับเคลื่อนให้การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปในรูปแบบที่สอดคล้องและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของสังคมไทย หลักสูตรนี้จึงเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองการพัฒนาจิตใจและสังคมตามการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา เพื่อดำรงสืบสานพระพุทธศาสนาและพระราชปณิธานของรัชกาลที่ ๕ และเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถประยุกต์หลักพุทธธรรมเข้ากับศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ โดยใช้หลักการทางพระพุทธศาสนาเป็นปัจจัยหลักในการเรียนรู้โดยมีรูปแบบและการเรียนการสอนที่มีมาตรฐานเพื่อเป็นพระพุทธศาสนาในระดับชาติและนานาชาติ

๑๒. ผลกระทบจาก ข้อ ๑๑ ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

๑๒.๑ การพัฒนาหลักสูตร

จากผลกระทบจากสถานการณ์ภายนอก ในการพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามวิวัฒนาการของกระแสโลกาภิวัตน์และรองรับการแข่งขันทางสังคม เศรษฐกิจทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยการผลิตบุคลากรทางพระพุทธศาสนาที่จำเป็นต้องมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ทันที และมีศักยภาพสูงในการพัฒนาตนเองให้เข้ากับลักษณะงานทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ รวมถึงความเข้าใจในผลกระทบของบริบทของสังคม โดยต้องปฏิบัติตนอย่างมีอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นไปตามนโยบายและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยด้านมุ่งสู่ ความเป็นเลิศในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม

ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาทั้งในระดับปัจเจกบุคคล องค์การทางพระพุทธศาสนา และสังคม ให้มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในพระพุทธศาสนา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และศึกษาวิจัยวิชาการด้านพระพุทธศาสนาได้อย่างแตกฉาน มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมด้านจิตใจและปัญญา สามารถนำพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พัฒนาชีวิตและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๑๓. ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะ/ภาควิชาอื่นของสถาบัน

๑๒.๒ ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

ผลกระทบจากสถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัยที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม และมุ่งธำรงปณิธาน ในการศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ เพื่อผลิตบัณฑิตที่เป็นคนดีและเก่งอย่างมีสมรรถภาพ การจัดการศึกษาและวิจัยได้อย่างมีคุณภาพ บริการวิชาการอย่างมีสุขภาพ และบริหารตัวอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมพระพุทธศาสนาและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้คงไว้สืบไป

เนื่องจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมุ่งเน้นเป็นสถาบันที่จัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม ดังนั้น จึงมีการบูรณาการกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การส่งเสริมพระพุทธศาสนา การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมุ่งการผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา สามารถประยุกต์เข้ากับศาสตร์สาขาต่าง ๆ มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ใฝ่คิด มีความเป็นผู้นำทางจิตใจและปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีโลกทัศน์กว้างไกล สามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก มีศรัทธาที่จะอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา มีคุณธรรม จริยธรรม และเสียสละเพื่อส่วนรวม ด้วยรูปแบบและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีมาตรฐานระดับสากล

๑๓.๑ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรนี้ที่เปิดสอนโดยคณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีจำนวน ๗ รายวิชา ดังนี้

- ๑๐๑ ๔๑๕ จิตวิทยาในพระไตรปิฎก
- ๑๐๑ ๓๑๙ ศีกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก
- ๑๐๑ ๓๐๑ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์
- ๑๐๑ ๓๐๒ พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์
- ๑๐๑ ๓๐๓ พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา
- ๑๐๑ ๔๒๗ รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก
- ๑๐๑ ๔๓๗ พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข

๑๓.๒ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนให้ภาควิชา/หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ได้แก่ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา

๑๓.๓ การบริหารจัดการ

ภาควิชาพระพุทธศาสนา เป็นผู้รับผิดชอบหลักสูตรทำหน้าที่ประสานงานกับอาจารย์ผู้บรรยายจากคณะอื่นที่เกี่ยวข้อง ด้านเนื้อหาสาระ การจัดตารางเรียนและสอบ และความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๒ ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

๑. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๑. ปรัชญาของหลักสูตร

ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีความมุ่งมั่นที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถด้านพระพุทธศาสนาทั้งด้านวิชาการและภาคปฏิบัติ มีหลักวิชาการที่นิสิตสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้านอื่น ๆ ตามหลักการศึกษสมัยใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาชีวิตและพัฒนาสังคม ประเทศชาติได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ

๑.๒ ความสำคัญของหลักสูตร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ได้ทรงสถาปนาขึ้นเพื่อเป็นสถานศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป มหาวิทยาลัย มีปณิธานอันมั่นคงในการที่จะเป็นศูนย์รวมแห่งวิทยาการด้านต่างๆ ที่มีคุณค่าต่อมวลมนุษยชาติ มุ่งมั่นในการทำหน้าที่ให้การศึกษาค้นคว้า วิจัย แสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิชาการทางพระพุทธศาสนาและสามารถเล่าเรียนวิชาการทางด้านการประยุกต์ใช้กับศาสตร์สาขาต่างๆ ตอบสนองความต้องการของสังคม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยและพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและความเป็นสากล อีกทั้งจะทำหน้าที่เป็นแหล่งให้บริการความรู้เกี่ยวกับกับวิชาการทางพระพุทธศาสนาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาคน มวลมนุษยชาติ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๑.๓ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๓.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในพระพุทธศาสนา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์ และวิจัยวิชาการด้านพระพุทธศาสนาได้อย่างแตกฉาน

๑.๓.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมไทยและสังคมโลก ด้านจิตใจ และปัญญา

๑.๓.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถนำพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและพัฒนาชีวิตในระดับชาติและนานาชาติ

๒. แผนพัฒนาปรับปรุง

คาดว่าจะดำเนินการให้แล้วเสร็จครบถ้วนในรอบการศึกษา (๕ ปี)

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
๑. แผนพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นความเป็นเลิศทางด้านพระพุทธศาสนา	๑. เพิ่มพูนทักษะอาจารย์ในการสอนที่เน้นความเป็นเลิศติดตามประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ ๒. ส่งเสริมการทำวิจัยและการบริการแก่สังคม ๓. ใช้ชุมชนเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน	๑. ผลการประเมินของผู้เรียนต่อประสิทธิภาพการสอน ๒. จำนวนงานวิจัยและโครงการบริการวิชาการ ๓. ความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
๒. แผนพัฒนาเรื่องการบูรณาการการสร้างเสริมความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา	๑. บูรณาการ/เพิ่มเนื้อหาเรื่องการประยุกต์พุทธธรรมไปใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและพัฒนาชีวิต ๒. ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านโครงการ/กิจกรรม ๓. พัฒนานวัตกรรมและสื่อที่ใช้ในการสอน	๑. จำนวนรายวิชาที่บูรณาการ/เพิ่มเนื้อหาเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๒. จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่เน้นด้านพระพุทธศาสนา ๓. จำนวนนวัตกรรมและสื่อที่ใช้ในการสอนเรื่องพระพุทธศาสนา
๓. แผนการส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๑. เพิ่มพูนทักษะอาจารย์ในการส่งเสริมผู้เรียนเป็นสำคัญในการเรียนรู้ ๒. พัฒนา/ปรับปรุงระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและกิจกรรมให้สะท้อนความเอื้ออาทรและให้ความสำคัญต่อผู้เรียน ๓. พัฒนาระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ๔. ส่งเสริมการประเมินที่เน้นพัฒนาทักษะผู้เรียน	๑. ผลการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๒. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและกิจกรรมเสริมหลักสูตรของคณะ ๓. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ๔. จำนวนรายวิชาที่ใช้การประเมินผลที่เน้นพัฒนาการของผู้เรียน ๕. ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมทางวิชาการ และกิจกรรมอื่น ๆ ของคณะ

หมวดที่ ๓

ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร

๑. ระบบการจัดการศึกษา

๑.๑. ระบบ

ระบบการศึกษาใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค โดย ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาหนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ การศึกษาภาคฤดูร้อนกำหนดให้มีระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ ทั้งนี้ข้อกำหนดต่าง ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ตามเอกสารในภาคผนวก)

๑.๒. การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

มีการจัดการเรียนการสอนภาคฤดูร้อน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของคณะกรรมการประจำหลักสูตร

๑.๓. การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

-ไม่มี

๒. การดำเนินการหลักสูตร

๒.๑. วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

ภาคการศึกษาที่ ๑	เดือนมิถุนายน – ตุลาคม
ภาคการศึกษาที่ ๒	เดือนพฤศจิกายน – มีนาคม
ภาคฤดูร้อน	เดือนเมษายน – พฤษภาคม

๒.๒ การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าศึกษา

เฉพาะแบบศึกษาเต็มเวลา

๒.๓. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๒.๓.๑ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาที่เป็นพระภิกษุ สามเณร

- ๑) ต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า
- ๒) ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒, (ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๐, (ฉบับที่ ๓) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๓) หรือ ต้องผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

๒.๓.๒ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาที่เป็นคฤหัสถ์

- ๑) ต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า
- ๒) ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษา ระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒, (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐, (ฉบับที่ ๓) แก้ไข เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๓) หรือ ต้องผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

๒.๔ ปัญหาของนิสิตแรกเข้า

นิสิตที่สมัครเข้าเรียนในหลักสูตรอาจจะมีความรู้ด้านพระพุทธศาสนาไม่เพียงพอ รวมทั้งทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนิสิตชาวต่างประเทศอาจจะไม่เพียงพอ เนื่องจากตำรา เอกสารและข้อสอบเป็นภาษาไทย สำหรับนิสิตที่เรียนภาคภาษาอังกฤษ อาจจะมีความรู้และทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ

๒.๕ กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา / ข้อจำกัดของนักศึกษาในข้อ ๒.๔

มีการจัดหลักสูตรเรียนปรับวิชาพื้นฐานด้านพระพุทธศาสนาให้กับนิสิตที่เข้าเรียนในหลักสูตรสำหรับนิสิตชาวต่างประเทศที่เข้ามาศึกษาเพื่อเสริมทักษะในภาคภาษาไทย และสำหรับนิสิตที่เข้าศึกษาในหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

๒.๖ แผนการรับนิสิตและผู้สำเร็จการศึกษาในระยะ ๕ ปี

๒.๖.๑ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จ.พระนครศรีอยุธยา

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
ปีที่ ๒		๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
ปีที่ ๓	-	-	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
ปีที่ ๔	-	-	-	๑๐๐	๑๐๐
รวม	๑๐๐	๒๐๐	๓๐๐	๔๐๐	๔๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๑๐๐	๒๐๐	๓๐๐	๔๐๐	๔๐๐

๒.๖.๒ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๒		๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๓			๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๔				๓๐	๓๐
รวม	๓๐	๖๐	๙๐	๑๒๐	๑๒๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๓๐	๖๐	๙๐	๑๒๐	๑๒๐

๒.๖.๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕
ปีที่ ๒		๑๕	๑๕	๑๕	๑๕
ปีที่ ๓			๑๕	๑๕	๑๕
ปีที่ ๔				๑๕	๑๕
รวม	๑๕	๓๐	๔๕	๗๕	๗๕
คาดว่าจะจบการศึกษา	๑๕	๓๐	๔๕	๗๕	๗๕

๒.๖.๔ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครราชสีมา

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๒		๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๓			๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๔				๓๐	๓๐
รวม	๓๐	๖๐	๙๐	๑๒๐	๑๒๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๓๐	๖๐	๙๐	๑๒๐	๑๒๐

๒.๖.๕ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครศรีธรรมราช

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๒		๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๓			๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๔				๒๕	๒๕
รวม	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐

๒.๖.๖ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๒		๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๓			๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๔				๒๕	๒๕
รวม	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐

๒.๖.๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บาฬีศึกษาพุทธโฆส จ.นครปฐม

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐
ปีที่ ๒		๘๐	๘๐	๘๐	๘๐
ปีที่ ๓			๘๐	๘๐	๘๐
ปีที่ ๔				๘๐	๘๐
รวม	๘๐	๑๖๐	๒๔๐	๓๒๐	๓๒๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๘๐	๑๖๐	๒๔๐	๓๒๐	๓๒๐

๒.๖.๘ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์แพร่

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๒		๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๓			๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๔				๒๕	๒๕
รวม	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐

๒.๖.๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๒		๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๓			๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๔				๒๕	๒๕
รวม	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐

๒.๖.๑๐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์หนองคาย

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
ปีที่ ๒		๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
ปีที่ ๓			๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
ปีที่ ๔				๑๐๐	๑๐๐
รวม	๑๐๐	๒๐๐	๓๐๐	๔๐๐	๔๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๑๐๐	๒๐๐	๓๐๐	๔๐๐	๔๐๐

๒.๖.๑๑ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๒		๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๓			๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๔				๓๐	๓๐
รวม	๓๐	๖๐	๙๐	๑๒๐	๑๒๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๓๐	๖๐	๙๐	๑๒๐	๑๒๐

๒.๖.๑๒ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๒		๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๓			๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๔				๓๐	๓๐
รวม	๓๐	๖๐	๙๐	๑๒๐	๑๒๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๓๐	๖๐	๙๐	๑๒๐	๑๒๐

๒.๖.๑๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๒		๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๓			๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๔				๒๕	๒๕
รวม	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐

๒.๖.๑๔ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครน่านเฉลิมพระเกียรติ

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๒		๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๓			๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๔				๓๐	๓๐
รวม	๓๐	๖๐	๙๐	๑๒๐	๑๒๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๓๐	๖๐	๙๐	๑๒๐	๑๒๐

๒.๖.๑๕ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครพนม

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐
ปีที่ ๒		๒๐	๒๐	๒๐	๒๐
ปีที่ ๓			๒๐	๒๐	๒๐
ปีที่ ๔				๒๐	๒๐
รวม	๒๐	๔๐	๖๐	๘๐	๘๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๒๐	๔๐	๖๐	๘๐	๘๐

๒.๖.๑๖ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๓๕	๓๕	๓๕	๓๕	๓๕
ปีที่ ๒		๓๕	๓๕	๓๕	๓๕
ปีที่ ๓			๓๕	๓๕	๓๕
ปีที่ ๔				๓๕	๓๕
รวม	๓๕	๗๐	๑๐๕	๑๔๐	๑๔๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๓๕	๗๐	๑๐๕	๑๔๐	๑๔๐

๒.๖.๑๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
ปีที่ ๒		๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
ปีที่ ๓			๔๐	๔๐	๔๐
ปีที่ ๔				๔๐	๔๐
รวม	๔๐	๘๐	๑๒๐	๑๖๐	๑๖๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๔๐	๘๐	๑๒๐	๑๖๐	๑๖๐

๒.๖.๑๘ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง จ.เพชรบูรณ์

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
ปีที่ ๒		๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
ปีที่ ๓			๕๐	๕๐	๕๐
ปีที่ ๔				๕๐	๕๐
รวม	๕๐	๑๐๐	๑๕๐	๒๐๐	๒๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๕๐	๑๐๐	๑๕๐	๒๐๐	๒๐๐

๒.๖.๑๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จ.พิษณุโลก

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
ปีที่ ๒		๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
ปีที่ ๓			๔๐	๔๐	๔๐
ปีที่ ๔				๔๐	๔๐
รวม	๔๐	๘๐	๑๒๐	๑๖๐	๑๖๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๔๐	๘๐	๑๒๐	๑๖๐	๑๖๐

๒.๖.๒๐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร จ.ฉะเชิงเทรา

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๒		๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๓			๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๔				๒๕	๒๕
รวม	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐

๒.๖.๒๑ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
ปีที่ ๒		๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
ปีที่ ๓			๕๐	๕๐	๕๐
ปีที่ ๔				๕๐	๕๐
รวม	๕๐	๑๐๐	๑๕๐	๒๐๐	๒๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๕๐	๑๐๐	๑๕๐	๒๐๐	๒๐๐

๒.๖.๒๒ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๒		๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๓			๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๔				๓๐	๓๐
รวม	๓๐	๖๐	๙๐	๑๒๐	๑๒๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๓๐	๖๐	๙๐	๑๒๐	๑๒๐

๒.๖.๒๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๒		๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๓			๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๔				๓๐	๓๐
รวม	๓๐	๖๐	๙๐	๑๒๐	๑๒๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๓๐	๖๐	๙๐	๑๒๐	๑๒๐

๒.๖.๒๔ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
ปีที่ ๒		๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
ปีที่ ๓			๕๐	๕๐	๕๐
ปีที่ ๔				๕๐	๕๐
รวม	๕๐	๑๐๐	๑๕๐	๒๐๐	๒๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๕๐	๑๐๐	๑๕๐	๒๐๐	๒๐๐

๒.๖.๒๕ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี
จ.นครปฐม

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๒		๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๓			๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๔				๒๕	๒๕
รวม	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐

๒.๖.๒๖ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๒		๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๓			๓๐	๓๐	๓๐
ปีที่ ๔				๓๐	๓๐
รวม	๓๐	๖๐	๙๐	๑๒๐	๑๒๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๓๐	๖๐	๙๐	๑๒๐	๑๒๐

๒.๖.๒๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โครงการขยายห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์
วัดไชยชุมพลชนะสงคราม จ.กาญจนบุรี

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๒		๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๓			๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๔				๒๕	๒๕
รวม	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐

๒.๖.๒๘ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการคณะพุทธศาสตร์ วัดหงส์
ประดิษฐาราม จ.สงขลา

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๒		๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๓			๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๔				๒๕	๒๕
รวม	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐

๒.๖.๒๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการวิทยาเขตขอนแก่น
วัดอภิลิขิต จ.มหาสารคาม

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ปีที่ ๑	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
ปีที่ ๒		๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
ปีที่ ๓			๕๐	๕๐	๕๐
ปีที่ ๔				๕๐	๕๐
รวม	๕๐	๑๐๐	๑๕๐	๒๐๐	๒๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	๕๐	๑๐๐	๑๕๐	๒๐๐	๒๐๐

๒.๗ งบประมาณตามแผน

๒.๗.๑ งบประมาณรายรับ

รายการรับ	ประมาณรายรับในปีงบประมาณ					หมายเหตุ
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
ค่าธรรมเนียมการศึกษา (๑๔,๐๐๐ บาท/คน/ปี)	๓๕๐,๐๐๐	๗๐๐,๐๐๐	๑,๐๕๐,๐๐๐	๑,๔๐๐,๐๐๐	๑,๗๕๐,๐๐๐	๕,๒๕๐,๐๐๐
รายได้อื่น ๆ	-	-	-	-	-	
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	๑,๑๓๙,๕๐๐	๒,๒๗๙,๐๐๐	๓,๔๑๘,๕๐๐	๔,๕๕๘,๐๐๐	๕,๕๕๘,๐๐๐	๑๕,๙๕๓,๐๐๐
รวมทั้งสิ้น	๑,๔๘๙,๕๐๐	๒,๙๗๙,๐๐๐	๔,๔๖๘,๕๐๐	๕,๙๕๘,๐๐๐	๖,๓๐๘,๐๐๐	๒๑,๒๐๓,๐๐๐

๒.๗.๒ งบประมาณรายจ่าย

หมวดเงิน	งบประมาณ					หมายเหตุ
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
ค่าตอบแทน	๘๑๐,๐๐๐	๑,๖๒๐,๐๐๐	๒,๔๓๐,๐๐๐	๓,๒๔๐,๐๐๐	๓,๒๔๐,๐๐๐	
ค่าใช้สอย	๕๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	
ค่าวัสดุ	๘๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	
ค่าครุภัณฑ์	๑๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	-	-	
รวมค่าดำเนินการ	๑,๐๔๐,๐๐๐	๑,๘๒๐,๐๐๐	๒,๖๓๐,๐๐๐	๓,๔๒๐,๐๐๐	๓,๔๒๐,๐๐๐	๑๒,๓๓๐,๐๐

						๐
ค่าที่ดิน	-	-	-	-	-	
ค่าสิ่งก่อสร้าง	-	-	-	-	-	
รวมงบลงทุน	-	-	-	-	-	
รวมทั้งสิ้น	๑,๐๔๐,๐๐๐	๑,๘๒๐,๐๐๐	๒,๖๓๐,๐๐๐	๓,๔๒๐,๐๐๐	๓,๔๒๐,๐๐๐	๑๒,๓๓๐,๐๐๐
						๐

๒.๙. การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชาและการลงทะเบียนเรียนข้ามสถาบันอุดมศึกษา

นิสิตที่เคยศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่นมาก่อน เมื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ สามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อบังคับที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยให้เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๔๗ ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๑ และประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์การโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

๓.๑. หลักสูตร

๓.๑.๑. จำนวนหน่วยกิต

รวมตลอดหลักสูตร ๑๔๐ หน่วยกิต

๓.๑.๒. โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร แบ่งเป็นหมวดวิชาที่สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

๑) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	๓๐	หน่วยกิต
๑.๑ วิชาบังคับ	๑๘	หน่วยกิต
๑.๒ วิชาเลือก	๑๒	หน่วยกิต
๒) หมวดวิชาเฉพาะ	๑๐๔	หน่วยกิต
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	๓๐	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาแกนพระพุทธศาสนา	๓๓	หน่วยกิต
๒.๓ วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา	๓๒	หน่วยกิต
๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะพระพุทธศาสนา	๙	หน่วยกิต
๓) หมวดวิชาเลือกเสรี	๖	หน่วยกิต
รวม	๑๔๐	หน่วยกิต

๓.๑.๓ รายวิชา

๑) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป แบ่งเป็นวิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต ซึ่งนิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ ต้องศึกษาให้ครบทุกรายวิชา และวิชาเลือกอีก ๑๒ หน่วยกิต รวมเป็น ๓๐ หน่วยกิต

๑.หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	๒(๒-๐-๔)

๐๐๐ ๑๐๗	เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา*	(๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๘	ปรัชญาเบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๙	ศาสนาทั่วไป	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๔	ภาษากับการสื่อสาร	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๕	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๓๙	คณิตศาสตร์เบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๑๐	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๓๘	สถิติเบื้องต้นและการวิจัย	๒(๒-๐-๔)

หมายเหตุ : * วิชาไม่นับหน่วยกิต

วิชาเลือก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๓	การเมืองกับการปกครองของไทย	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๔	เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๕	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๖	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาอังกฤษเบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาอังกฤษชั้นสูง	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาสันสกฤตชั้นสูง	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๒๐	ภาษาไทยเบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๒๑	ภาษาไทยชั้นสูง	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๒๘	ภาษาจีนเบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๒๙	ภาษาจีนชั้นสูง	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๓๐	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๓๑	ภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๓๕	ภาษาฮินดีเบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาฮินดีชั้นสูง	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๑๑	วัฒนธรรมไทย	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๑๒	มนุษย์กับอารยธรรม	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๑๓	ชีวิตกับจิตวิทยา	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๔๑	วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์วิทยา	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๔๒	พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๔	สันติศึกษา	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๕	ภาวะผู้นำ	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๖	หลักธรรมาภิบาล	๒(๒-๐-๔)

๒. หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๔ หน่วยกิต

๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ ต้องศึกษาวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาภาษาบาลีและพระพุทธศาสนา ๑๔ หน่วยกิต กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๑๒ หน่วยกิต และกลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๔ หน่วยกิต

ก. กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพระพุทธศาสนา ๑๔ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๔๔	วรรณคดีบาลี	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๕	บาลีไวยากรณ์	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๖	แต่งแปลบาลี	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๗	พระไตรปิฎกศึกษา	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๘	พระวินัยปิฎก	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๙	พระสุตตันตปิฎก	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๕๐	พระอภิธรรมปิฎก	๒(๒-๐-๔)

ข. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๑๒ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๕๘	ประวัติพระพุทธศาสนา	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๕๙	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๐	การปกครองคณะสงฆ์ไทย	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๑	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๒	ธรรมนิเทศ	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๓	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	๒(๒-๐-๔)

ค. กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๔ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๕๑	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑*	(๒)(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๑๕๒	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒	๑(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๒๕๓	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓*	(๒)(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๒๕๔	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔	๑(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๓๕๕	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕*	(๒)(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๓๕๖	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖	๑(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๔๕๗	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗	๑(๑-๒-๔)

หมายเหตุ : *วิชาไม่นับหน่วยกิต

๒.๒ วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๓ หน่วยกิต

๑๐๑ ๓๐๖	หลักพุทธธรรม	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๗	พุทธปรัชญาเถรวาท	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๘	ธรรมบทศึกษา	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๙	วิสุทธิมรรคศึกษา	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๑๐	นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๑๑	พระพุทธศาสนamahayan	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๑๓	พุทธศิลป์	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๑๔	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษขั้นสูง	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๑๕	จิตวิทยาในพระไตรปิฎก	๓(๓-๐-๖)

๑๐๑ ๔๑๖	ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา	๓(๐-๖-๖)
๑๐๑ ๔๑๗	สัมมนาพระพุทธศาสนา	๓(๓-๐-๖)

๒.๓ วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา ๓๒ หน่วยกิต

๑๐๑ ๓๐๑	พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๓๐๒	พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๓๑๙	ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๓๒๑	ชาดกศึกษา	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๓๒๒	พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๓๒๓	พระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๓๒๔	ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๐๓	พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๐๔	ธรรมประยุกต์	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๐๕	พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๒๗	รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๓๐	พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๓๑	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๓๒	มังคลัตถปิณีศึกษา	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๓๗	พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๓๘	มิลินทปัญหาศึกษา	๒(๒-๐-๔)

๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๙ หน่วยกิต

๑๐๑ ๔๑๒	พระสูตรมหายาน	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๑๘	เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๒๐	อักษรจารึกพระไตรปิฎก	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๒๕	พุทธธรรมกับสังคมไทย	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๒๙	พระพุทธศาสนากับสันติภาพ	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๓๓	พระพุทธศาสนากับสตรี	๓(๓-๐-๖)

๓. หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ ต้องเลือกศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวนไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓.๑.๔ แสดงแผนการศึกษา

ชั้นปีที่ ๑

ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ)	
๐๐๐ ๑๐๗	เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา*	(๒)
๐๐๐ ๑๐๘	ปรัชญาเบื้องต้น	๒
๐๐๐ ๑๑๕	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	๒
๐๐๐ ๑๓๙	คณิตศาสตร์เบื้องต้น	๒
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (เลือก)	
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาอังกฤษเบื้องต้น	๒
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๑๕๘	ประวัติพระพุทธศาสนา	๒
๐๐๐ ๑๔๗	พระไตรปิฎกศึกษา	๒
๐๐๐ ๑๕๑	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑*	(๒)
	รวม	๑๒

หมายเหตุ : * วิชาไม่นับหน่วยกิต

ชั้นปีที่ ๑

ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ)	
๐๐๐ ๑๐๙	ศาสนาทั่วไป	๒
๐๐๐ ๒๑๐	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	๒
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (เลือก)	
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาอังกฤษชั้นสูง	๒
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๑๔๘	พระวินัยปิฎก	๒
๐๐๐ ๑๔๙	พระสุตตันตปิฎก	๒
๐๐๐ ๑๕๒	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒	๑
๐๐๐ ๒๕๙	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	๒
๐๐๐ ๒๖๒	ธรรมนิเทศ	๒
	รวม	๑๕

ชั้นปีที่ ๒

ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ)	
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	๒
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (เลือก)	
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น	๒
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๑๔๔	วรรณคดีบาลี	๒
๐๐๐ ๒๖๐	การปกครองคณะสงฆ์ไทย	๒
๐๐๐ ๒๕๓	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓*	(๒)
๐๐๐ ๒๖๑	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	๒
๐๐๐ ๒๖๓	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	๒
	รวม	๑๒

หมายเหตุ : * วิชาไม่นับหน่วยกิต

ชั้นปีที่ ๒

ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ)	
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม	๒
๐๐๐ ๑๑๔	ภาษากับการสื่อสาร	๒
๐๐๐ ๒๓๘	สถิติเบื้องต้นและการวิจัย	๒
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (เลือก)	
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาสันสกฤตชั้นสูง	๒
๐๐๐ ๒๑๑	วัฒนธรรมไทย	๒
๐๐๐ ๒๔๒	พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	๒
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๑๔๕	บาลีไวยากรณ์	๒
๐๐๐ ๑๔๖	แต่งแปลบาลี	๒
๐๐๐ ๒๕๐	พระอภิธรรมปิฎก	๒
๐๐๐ ๒๕๔	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔	๑
	รวม	๑๙

ชั้นปีที่ ๓

ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๓๕๕	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕*	(๒)
๑๐๑ ๓๐๖	วิชาแกนพระพุทธศาสนา หลักพุทธธรรม	๓
๑๐๑ ๓๐๗	พุทธปรัชญาเถรวาท	๓
๑๐๑ ๓๐๘	ธรรมบทศึกษา	๓
	วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา	
๑๐๑ ๓๒๑	ชาดกศึกษา	๒
๑๐๑ ๓๐๑	พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์	๒
๑๐๑ ๓๐๒	พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์	๒
๑๐๑ ๓๑๙	ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๒
	วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา	
xxx xxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	วิชาเลือกเสรี	
xxx xxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๒
	รวม	๒๒

ชั้นปีที่ ๓

ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๓๕๖	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖	๑
๑๐๑ ๓๐๙	วิชาแกนพระพุทธศาสนา วิสุทธิมัคคศึกษา	๓
๑๐๑ ๓๑๐	นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓
๑๐๑ ๓๑๑	พระพุทธศาสนามหายาน	๓
	วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา	
๑๐๑ ๓๒๒	พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย	๒
๑๐๑ ๓๒๓	พระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน	๒
๑๐๑ ๓๒๔	ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา	๒
	วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา	
xxx xxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	วิชาเลือกเสรี	
xxx xxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๒
	รวม	๒๑

ชั้นปีที่ ๔

ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๔๕๗	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗	๑
	วิชาแกน	
๑๐๑ ๔๑๓	พุทธศิลป์	๓
๑๐๑ ๔๑๔	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษขั้นสูง	๓
	วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา	
๑๐๑ ๔๐๓	พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา	๒
๑๐๑ ๔๐๔	ธรรมประยุกต์	๒
๑๐๑ ๔๐๕	พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์	๒
๑๐๑ ๔๒๗	รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๒
	วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา	
xxx xxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	วิชาเลือกเลือกเสรี	
xxx xxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๒
	รวม	๒๐

ชั้นปีที่ ๔

ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	วิชาแกน	
๑๐๑ ๔๑๖	ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๑๗	สัมมนาพระพุทธศาสนา	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๑๕	จิตวิทยาในพระไตรปิฎก	๓(๓-๐-๖)
	วิชาเฉพาะด้าน	
๑๐๑ ๔๓๐	พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๓๑	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๓๒	มังคลัตถที่ป็นศึกษา	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๓๗	พุทธศาสนากับสาธารณสุข	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๓๘	มิถินทปัญหาคศึกษา	๒(๒-๐-๔)
	รวม	๑๙
	รวมทั้งสิ้น	๑๔๐ หน่วยกิต

๓.๑.๕ คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา ปรากฏตามเอกสารในภาคผนวก ก

๓.๒. ชื่อ สกุล เลขประจำตัวบัตรประชาชน ตำแหน่งและคุณวุฒิของอาจารย์

๓.๒.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร

ปรากฏตามรายชื่ออาจารย์ประจำผู้รับผิดชอบหลักสูตร

๓.๒.๒ อาจารย์พิเศษ

เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพิจารณาเห็นสมควร

๔. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม

ไม่มี

๕. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการหรืองานวิจัย

ข้อกำหนดในการทำโครงการ ต้องเป็นหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ โดยต้องมีผลงานออกมาสู่สาธารณชนและคาดว่าจะนำไปใช้งานหากโครงการสำเร็จ โดยมีจำนวนผู้ร่วมโครงการ ๒-๓ คน และมีรายงานที่ต้องนำส่งตามรูปแบบและระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด อย่างเคร่งครัด หรือเป็นโครงการที่มุ่งเน้นการสร้างผลงานวิจัยเพื่อพัฒนางานด้านพระพุทธศาสนา

๕.๑. คำอธิบายโดยย่อ

โครงการภาควิชาพระพุทธศาสนาที่นิสิตสนใจ สามารถอธิบายทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำโครงการ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำโครงการ มีขอบเขตโครงการที่สามารถทำเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

๕.๒. มาตรฐานผลการเรียนรู้

นิสิตสามารถทำงานเป็นทีม มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ โปรแกรม ในการทำโครงการ และโครงการสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาต่อได้

๕.๓. ช่วงเวลา

ภาคการศึกษาที่ ๒ ของปีการศึกษาที่ ๔

๕.๔. จำนวนหน่วยกิต

๓ หน่วยกิต

๕.๕. การเตรียมการ

มีการกำหนดชั่วโมงการให้คำปรึกษา จัดทำบันทึกการให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการทางเว็บไซต์ และปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอ อีกทั้งมีตัวอย่างโครงการให้ศึกษา

๕.๖. กระบวนการประเมินผล

๕.๖.๑ ผู้สอนและผู้เรียนกำหนดหัวข้อและเกณฑ์การประเมินผลทวนสอบมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์/มาตรฐานการประเมินผลรายวิชา

๕.๖.๒ ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนตามแบบฟอร์ม

๕.๖.๓ ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแบบฟอร์ม

๕.๖.๔ ผู้สอนและผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน

๕.๖.๕ ผู้เรียนนำเสนอผลการศึกษาและรับการประเมินโดยผู้สอนประจำรายวิชา

๕.๖.๖ ผู้สอนเข้าฟังการนำเสนอผลการศึกษาของผู้เรียน

๕.๖.๗ มีการนำคะแนนแต่ละรายวิชาเสนอขอความเห็นจากอาจารย์ประจำวิชา ผ่านคณะกรรมการหลักสูตรและคณะกรรมการบริหารคณะ

หมวดที่ ๔

ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

๑. การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
ด้านบุคลิกภาพ	มีการสอดแทรกเรื่อง การสำรวจในสมณภาวะ การครองจักรหรือการแต่งกาย การเข้าสังคมและศาสนพิธี เทคนิคการเจรจา สื่อสาร การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และการวางตัวในการทำงานในบางรายวิชาที่เกี่ยวข้อง และในกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ ก่อนที่นิสิตจะสำเร็จการศึกษา
ด้านภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบตลอดจนมีวินัยในตนเอง	-กำหนดให้มีรายวิชาซึ่งนิสิตต้องทำงานเป็นกลุ่ม และมีการกำหนดหัวหน้ากลุ่มในการทำรายงานตลอดจน กำหนดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการนำเสนอรายงาน เพื่อเป็นการฝึกให้นิสิตได้สร้างภาวะผู้นำและการเป็นสมาชิกกลุ่มที่ดี -มีกิจกรรมนิสิตที่มอบหมายให้นิสิตหมุนเวียนกันเป็นหัวหน้าในการดำเนินกิจกรรม เพื่อฝึกให้นิสิตมีความรับผิดชอบ -มีกติกาที่จะสร้างวินัยในตนเอง เช่น การเข้าเรียนตรงเวลาเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน เสริมความกล้าในการแสดงความคิดเห็น
จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	มีการให้ความรู้ถึงแก่นิสิตในการนำเอาความรู้ทางด้านภาษาบาลีสันสกฤตไปใช้ในการทำงานที่จะทำให้นิสิตอยู่ร่วมกับคนอื่นและคนในสังคมได้

๒. การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

๒.๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
- (๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- (๔) เห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- (๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ ศาสนา

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สอดแทรกเรื่องศีลธรรม ศรัทธา จิตสาธารณะและการเสียสละเพื่อส่วนรวมในการเรียนการสอน
- (๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน
- (๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา
- (๔) เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สังเกตพฤติกรรมของนิสิตในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
- (๒) อภิปราย รายงาน การนำเสนอและการตอบคำถาม
- (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต
- (๔) นิสิตประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
- (๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้
- (๔) มีความรอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งของไทยและของโลก
- (๕) รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) สอนแบบบรรยายและใช้โจทย์ปัญหา
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการปฏิบัติของผู้เรียนด้านต่างๆ คือ

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
- (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถทำงานเป็นทีม
- (๒) เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม

(๓) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๔) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบต่อ

(๑) มอบหมายงานกลุ่ม

(๒) สอนจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม

(๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

(๔) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบต่อ

(๑) สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกระหว่างการเรียนการสอนและการทำงานร่วมกับเพื่อน

(๒) ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมาย

(๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้

(๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน

(๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) สอนโดยการฝึกปฏิบัติ

(๒) มอบหมายงานค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ

(๓) นำเสนองานโดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ทดสอบย่อย

(๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน

(๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย

(๔) นำเสนอผลงาน

๒.๒ หมวดวิชาเฉพาะด้าน

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(๑) ตระหนักในคุณค่าและคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต

(๒) มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและสังคม

(๓) มีภาวะผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งได้

(๔) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็น

มนุษย์

(๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชชาติ และพระพุทธศาสนา

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(๑) มีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนการสอน

(๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน

(๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) ประเมินโดยผู้สอนและเพื่อน สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน
- (๒) ประเมินจากผลงาน และความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
- (๓) ประเมินคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาโดยหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญในเนื้อหาสาขาวิชาพระพุทธศาสนา
- (๒) สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมโดยใช้แนวคิดทางด้านพระพุทธศาสนา รวมทั้งประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาในสังคม
- (๓) สามารถติดตามความก้าวหน้าแนวคิดใหม่ๆทางด้านพระพุทธศาสนา พร้อมทั้งเข้าใจวิธีการนำไป ประยุกต์ใช้
- (๔) มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยและใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาวิทยาการใหม่ๆ ทางด้านพระพุทธศาสนา

(๕) สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาพระพุทธศาสนากับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการปฏิบัติของผู้เรียนด้านต่างๆ คือ

- (๑) การทดสอบย่อย
- (๒) การสอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ประเมินจากรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) คิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบ
- (๒) สามารถสืบค้น ตีความ และประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์
- (๓) สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการ
- (๔) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางบาลีสันสกฤตได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) เรียนรู้กรณีศึกษาและร่วมกันอภิปรายกลุ่ม
- (๒) รายวิชาปฏิบัติ ผู้เรียนต้องฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
- (๓) มีการศึกษาค้นคว้าในรูปรายงาน โครงการ และนำเสนอ
- (๔) ศึกษาดูงาน เรียนรู้จากสภาพจริงเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) การทดสอบย่อย
- (๒) การสอบกลางภาค และปลายภาคเรียน
- (๓) ประเมินจากรายงาน หรืองานที่มอบหมาย
- (๔) ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมทำงาน
- (๒) มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม
- (๓) สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

- (๑) มีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ความรับผิดชอบ และการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม
- (๒) กลยุทธ์การสอนที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน
- (๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ การจัดการอารมณ์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

- (๑) ประเมินจากพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้เรียน ระหว่างการเรียนการสอน และการทำงานร่วมกับเพื่อน
- (๒) ประเมินจากผลงานของผู้เรียนที่นำเสนอตามที่ได้รับมอบหมาย

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) สามารถใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
- (๒) สามารถแปลงข้อมูลเป็นข่าวสารที่มีคุณภาพและเหมาะสมต่อการสื่อสารทั้งกับบุคคลและกลุ่มคนในสถานการณ์ที่หลากหลาย
- (๓) สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การฟัง และการเขียน พร้อมทั้งเลือกใช้รูปแบบของสื่อการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม
- (๔) สามารถใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสารอย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และบุคคลอื่นในสถานการณ์ที่หลากหลาย
- (๒) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือกและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลายรูปแบบ

(๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล และการสื่อสารข้อมูล ได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ประเมินจากความสามารถในการนำเสนอต่อชั้นเรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือคณิตศาสตร์

(๒) ประเมินจากความสามารถในการสื่อสาร การอธิบาย การอภิปรายกรณีศึกษาต่างๆ

(๓) ประเมินจากผลงานตามกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ผู้สอนมอบหมาย

๓. แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) (ตามที่ระบุในหมวดที่ ๔ ข้อ ๒)

๓.๑ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป และวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา

(๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม

(๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

(๔) เห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

(๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ ศาสนา

๒) ด้านความรู้

(๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา

(๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล

(๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้

(๔) มีความรอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งของไทยและของโลก

(๕) รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

(๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน

(๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

(๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(๑) สามารถทำงานเป็นทีม

(๒) เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม

(๓) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๔) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้

(๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน

(๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

๓.๒ หมวดวิชาเฉพาะ

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) ตระหนักในคุณค่าและคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต
- (๒) มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและสังคม
- (๓) มีภาวะผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งได้
- (๔) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นรวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
- (๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ และพระพุทธศาสนา

๒) ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญในเนื้อหาสาขาวิชาพระพุทธศาสนา
- (๒) สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมโดยใช้แนวคิดทางด้านพระพุทธศาสนา รวมทั้งประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาในสังคม
- (๓) สามารถติดตามความก้าวหน้าแนวคิดใหม่ๆทางด้านพระพุทธศาสนาพร้อมทั้งเข้าใจวิธีการนำไปประยุกต์ใช้
- (๔) มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยและใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาวิทยาการใหม่ๆทางด้านพระพุทธศาสนา
- (๕) สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาพระพุทธศาสนากับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) คิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบ
- (๒) สามารถสืบค้น ตีความ และประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์
- (๓) สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการ
- (๔) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาได้อย่างเหมาะสม

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมทำงาน
- (๒) มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม
- (๓) สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) สามารถใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
- (๒) สามารถแปลงข้อมูลเป็นข่าวสารที่มีคุณภาพและเหมาะสมต่อการสื่อสารทั้งกับบุคคลและกลุ่มคนในสถานการณ์ที่หลากหลาย
- (๓) สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การฟัง และการเขียน พร้อมทั้งเลือกใช้รูปแบบของสื่อการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม
- (๔) สามารถใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสารอย่างเหมาะสม

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ				๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓
๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต																					
ก. วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต																					
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม	●	○	○	○	○	○	○	●	○	○	○	●	○	●	○	○	○	●	○	○
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	○	●	●	○	●	●	○	○	●	○	●	○	○	●	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๐๗	เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา	●	●	○	○	○	○	○	○	●	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●
๐๐๐ ๑๐๘	ปรัชญาเบื้องต้น	●	○	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●	●	○	○
๐๐๐ ๑๐๙	ศาสนาทั่วไป	●	○	●	○	○	●	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๑๔	ภาษากับการสื่อสาร	●	○	○	○	○	●	●	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	○
๐๐๐ ๑๑๕	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	●	●	○	○
๐๐๐ ๑๓๙	คณิตศาสตร์เบื้องต้น	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●
๐๐๐ ๒๑๐	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	●	○	○	○	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	●	○	●	○	○
๐๐๐ ๒๓๘	สถิติเบื้องต้นและการวิจัย	○	○	○	●	○	●	○	○	○	●	○	●	●	●	○	○	○	○	●	●
ข. วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต																					
๐๐๐ ๑๐๓	การเมืองกับการปกครองของไทย	○	○	●	○	○	●	●	○	○	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๐๔	เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	○	●	○	○	○	○	○	●	○	○	●	●	○	●	○	○	○	○	●	○
๐๐๐ ๑๐๕	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	○
๐๐๐ ๑๐๖	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน	○	●	○	○	○	○	○	○	●	○	●	○	○	●	○	○	○	○	○	●
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาอังกฤษเบื้องต้น	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาอังกฤษขั้นสูง	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาสันสกฤตขั้นสูง	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๒๐	ภาษาไทยเบื้องต้น	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๒๑	ภาษาไทยขั้นสูง	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๒๘	ภาษาจีนเบื้องต้น	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๒๙	ภาษาจีนขั้นสูง	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๓๐	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ				๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓
๐๐๐ ๑๓๑	ภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๓๕	ภาษาฮินดีเบื้องต้น	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาฮินดีชั้นสูง	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๒๑๑	วัฒนธรรมไทย	●	○	○	●	○	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	●	○	○	●
๐๐๐ ๒๑๒	มนุษย์กับอารยธรรม	●	○	○	●	○	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	●	○	○	●
๐๐๐ ๒๑๓	ชีวิตกับจิตวิทยา	●	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	●	○	○	●	○	○
๐๐๐ ๒๔๑	วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์วิทยา	○	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	●	○	○	○	●
๐๐๐ ๒๔๒	พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	○	○	●	○	○	●	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๒๖๔	สันติศึกษา	○	○	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●	●	○	●	○	●	○	○
๐๐๐ ๒๖๕	ภาวะผู้นำ	○	●	○	○	●	○	○	●	●	○	○	○	●	●	○	●	○	○	●	○
๐๐๐ ๒๖๖	หลักธรรมาภิบาล	○	○	●	○	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	○	○	●	○

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ				๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓
๑. หมวดวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต																					
ก. กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพระพุทธศาสนา ๑๔ หน่วยกิต																					
๐๐๐ ๑๔๔	วรรณคดีบาลี	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	●	●	○	○
๐๐๐ ๑๔๕	บาลีไวยากรณ์	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	●	●	○	○
๐๐๐ ๑๔๖	แต่งแปลบาลี	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	●	●	○	○
๐๐๐ ๑๔๗	พระไตรปิฎกศึกษา	●	●	○	○	●	●	●	●	○	○	●	●	○	●	○	○	●	●	○	○
๐๐๐ ๑๔๘	พระวินัยปิฎก	●	●	○	○	●	●	○	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	○	○	●
๐๐๐ ๑๔๙	พระสุตตันตปิฎก	●	○	●	○	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○	○	○	●	●	○	○
๐๐๐ ๑๕๐	พระอภิธรรมปิฎก	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	○
ข. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๑๒ หน่วยกิต																					
๐๐๐ ๑๕๘	ประวัติพระพุทธศาสนา	●	●	○	○	●	●	○	○	●	○	●	●	○	●	○	○	○	○	○	●
๐๐๐ ๒๕๙	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	●	●	○	○	●	●	○	●	○	●	●	●	○	○	○	○	●	●	○	●
๐๐๐ ๒๖๐	การปกครองคณะสงฆ์ไทย	●	●	○	○	●	●	○	●	○	○	●	○	●	○	○	○	●	○	○	○
๐๐๐ ๒๖๑	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	●	○	○	○	●	●	○	○	○	○	●	○	●	○	○	○	●	●	○	○
๐๐๐ ๒๖๒	ธรรมนิเทศ	●	○	○	○	●	●	○	●	○	○	●	○	●	○	○	○	●	●	○	○
๐๐๐ ๒๖๓	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	●	○	○	●	○	●	○	○	○	●	●	○	●	○	○	○	●	●	○	●
ค. กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๔ หน่วยกิต																					
๐๐๐ ๑๕๑	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	○
๐๐๐ ๑๕๒	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	○
๐๐๐ ๒๕๓	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	○
๐๐๐ ๒๕๔	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	○
๐๐๐ ๓๕๕	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	○
๐๐๐ ๓๕๖	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	○
๐๐๐ ๔๕๗	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	○

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum mapping) หมวดวิชาเฉพาะด้าน

ความรับผิดชอบหลัก

ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา				๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ						
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔			
วิชาแกน ๓๓ หน่วยกิต																									
๑๐๑ ๓๐๖	หลักพุทธธรรม	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	●	●	○	●	●	○	●	●	●	●	
๑๐๑ ๓๐๗	พุทธปรัชญาเถรวาท	●	●	●	●	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●
๑๐๑ ๓๐๘	ธรรมบทศึกษา	●	○	●	○	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●
๑๐๑ ๓๐๙	วิสุทธิมคคศึกษา	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●	●	●	●	●	
๑๐๑ ๓๑๐	นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	●	○	○	●	●	○	●	●	○	●	●	●	●	
๑๐๑ ๓๑๑	พระพุทธศาสนามหายาน	●	●	○	○	●	●	○	○	●	○	●	○	○	●	●	○	●	○	●	●	●	●	●	
๑๐๑ ๓๑๓	พุทธศิลปะ	●	○	●	○	○	●	●	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●	●	●	●	●	
๑๐๑ ๓๑๔	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษขั้นสูง	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	●	○	○	○	○	●	●	●	●		
๑๐๑ ๓๑๕	จิตวิทยาในพระไตรปิฎก	●	○	●	○	○	●	○	○	○	●	●	●	○	○	●	●	○	●	●	○	●	●	●	●
๑๐๑ ๓๑๖	ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○	●	
๑๐๑ ๓๑๗	สัมมนาพระพุทธศาสนา	●	○	○	●	●	●	○	○	○	○	●	●	○	●	●	○	●	○	○	●	○	○	●	
วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา ๓๒ หน่วยกิต																									
๑๐๑ ๓๐๑	พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์	●	○	●	○	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	●	●	○	●	○	○	●	○	○	●
๑๐๑ ๓๐๒	พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์ศาสตร์	●	○	●	○	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	●	●	○	●	○	○	●	○	○	●
๑๐๑ ๓๑๙	ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก	●	○	●	○	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	●	●	○	●	○	○	●	○	○	●
๑๐๑ ๑๒๑	ชาดกศึกษา	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	○	●	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	
๑๐๑ ๓๒๒	พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	●	○	○	●	●	○	●	○	○	●	○	○	●	
๑๐๑ ๓๒๓	พระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน	●	●	○	○	●	●	○	○	●	○	●	○	○	●	●	○	●	○	○	●	○	○	●	
๑๐๑ ๓๒๔	ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา	●	○	●	○	○	●	○	●	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	●	
๑๐๑ ๔๐๓	พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา	●	○	○	●	○	○	○	○	○	○	●	○	●	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	
๑๐๑ ๔๐๔	ธรรมประยุกต์	●	●	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	●	●	
๑๐๑ ๔๐๕	พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์	●	●	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	
๑๐๑ ๓๒๗	รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	●	●	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	●	●	○	●	○	○	●	○	○	●	
๑๐๑ ๔๓๐	พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	●	○	●	●	○	●	○	○	●	○	○	●	

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา				๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔	
๑๐๑ ๔๓๑	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	●	○	●	●	●	○	●	○	○	○	●
๑๐๑ ๔๓๒	มังคลัตถทีปনীศึกษา	●	●	○	●	●	●	○	○	○	●	○	○	●	●	●	●	●	●	○	○	○	●
๑๐๑ ๔๓๗	พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	○	○	●	●	●	○	○	●	○	○	○	●
๑๐๑ ๔๓๘	มิลินทปัญหาศึกษา	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	○	○	●	●	○	○	○	●	○	○	○	●
วิชาเลือกเฉพาะสาขา ๙ หน่วยกิต																							
๑๐๑ ๔๑๒	พระสูตรมหายาน	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	○	○	●	●	○	○	●	●	○	○	○	●
๑๐๑ ๓๑๘	เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	○	○	●	●	○	○	●	●	○	○	○	●
๑๐๑ ๓๒๐	อักษรจารึกพระไตรปิฎก	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	○	○	●	●	○	○	●	●	○	○	○	●
๑๐๑ ๓๒๕	พุทธธรรมกับสังคมไทย	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	○	○	●	●	○	○	●	●	○	○	○	●
๑๐๑ ๔๒๙	พระพุทธศาสนากับสันติภาพ	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	○	○	●	●	○	○	●	●	○	○	○	●
๑๐๑ ๔๓๓	พระพุทธศาสนากับสตรี	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	○	○	●	●	○	○	●	●	○	○	○	●

หมวดที่ ๕ หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต

๑. กฎระเบียบหรือหลักเกณฑ์ ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

การวัดผลและการสำเร็จการศึกษาเป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ภาคผนวก)

๒. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิต

๒.๑. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนิสิตยังไม่สำเร็จการศึกษา

(๑) ให้กำหนดระบบการทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนิสิตเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องทำความเข้าใจตรงกันทั้งสถาบัน และนำไปดำเนินการจนบรรลุผลสัมฤทธิ์ซึ่งผู้ประเมินภายนอกจะต้องสามารถตรวจสอบได้

(๒) การทวนสอบในระดับรายวิชาควรให้นิสิตประเมินการเรียนการสอนในระดับรายวิชา มีคณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมของข้อสอบให้เป็นไปตามแผนการสอน มีการประเมินข้อสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(๓) การทวนสอบในระดับหลักสูตรสามารถทำได้โดยมีระบบประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้และรายงานผล

๒.๒. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนิสิตสำเร็จการศึกษา

การกำหนดกลวิธีการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนิสิต ควรเน้นการทำวิจัยสัมฤทธิ์ผลของการประกอบอาชีพของบัณฑิต ที่ทำอย่างต่อเนื่องและนำผลวิจัยที่ได้ย้อนกลับมาปรับปรุงกระบวนการการเรียนการสอน และหลักสูตรแบบครบวงจร รวมทั้งการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและหน่วยงานโดยองค์กรระดับสากล โดยการวิจัยอาจจะทำดำเนินการดังตัวอย่างต่อไปนี้

(๑) ภาวะการได้งานทำของบัณฑิต ประเมินจากบัณฑิตแต่ละรุ่นที่จบการศึกษา ในด้านของระยะเวลาในการหางานทำ ความเห็นต่อความรู้ ความสามารถ ความมั่นใจของบัณฑิตในการประกอบการทำงานอาชีพ

(๒) การตรวจสอบจากผู้ประกอบการ โดยการขอเข้าสัมภาษณ์ หรือ การแบบสอบถาม เพื่อประเมินความพึงพอใจในบัณฑิตที่จบการศึกษาและเข้าทำงานในสถานประกอบการนั้น ๆ ในคาบระยะเวลาต่างๆ เช่น ปีที่ ๑ ปีที่ ๕ เป็นต้น

(๓) การประเมินตำแหน่ง และหรือความก้าวหน้าในสายงานของบัณฑิต

(๔) การประเมินจากสถานศึกษาอื่น โดยการส่งแบบสอบถาม หรือ สอบถามเมื่อมีโอกาสในระดับความพึงพอใจในด้านความรู้ ความพร้อม และสมบัติด้านอื่น ๆ ของบัณฑิตจะจบการศึกษาและเข้าศึกษาเพื่อปริญญาที่สูงขึ้นในสถานศึกษานั้น ๆ

(๕) การประเมินจากนิสิตเก่า ที่ไปประกอบอาชีพ ในแง่ของความพร้อมและความรู้จากสาขาวิชาที่เรียน รวมทั้งสาขาอื่น ๆ ที่กำหนดในหลักสูตร ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของบัณฑิต รวมทั้งเปิดโอกาสให้เสนอข้อคิดเห็นในการปรับหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้นด้วย

(๖) ความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่มาประเมินหลักสูตร หรือ เป็นอาจารย์พิเศษ ต่อความพร้อมของนิสิตในการเรียน และสมบัติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทวนสอบการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ของนิสิต

(๗) ผลงานของนิสิตที่วัดเป็นรูปธรรมได้ซึ่ง อาทิ (ก) จำนวนโครงการที่นิสิตได้จัดทำและได้รับการยอมรับจากสังคมได้รับการจดสิทธิบัตร, (ข) จำนวนรางวัลทางสังคมและวิชาชีพ, (ค) จำนวนกิจกรรมการกุศลเพื่อสังคมและประเทศชาติ, (ง) จำนวนกิจกรรมอาสาสมัครในองค์กรที่ทำประโยชน์ต่อสังคม

๓. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

นิสิตผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่า ของเวลาการศึกษาตามหลักสูตรและมีค่าเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐

(๒) ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

(๓) ไม่มีพันธะด้านหนี้สินใด ๆ กับมหาวิทยาลัย

หมวดที่ ๖ การพัฒนาคณาจารย์

๑. การเตรียมการสำหรับอาจารย์ใหม่

(๑) มีการปฐมนิเทศแนะแนวการเป็นครูแก่อาจารย์ใหม่ ให้มีความรู้และเข้าใจนโยบายของมหาวิทยาลัย/สถาบัน คณะตลอดจนในหลักสูตรที่สอน

(๒) ส่งเสริมอาจารย์ให้มีการเพิ่มพูนความรู้ สร้างเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการสอนและการวิจัยสายตรงในสาขาวิชาพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนด้านการศึกษาต่อ ฝึกอบรม ศึกษาดูงานทางวิชาการและวิชาชีพในองค์กรต่าง ๆ การประชุมทางวิชาการทั้งในประเทศและ/หรือต่างประเทศ หรือการลาเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์

๒. การพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่คณาจารย์

๒.๑. การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

(๑) ส่งเสริมอาจารย์ให้มีการเพิ่มพูนความรู้ สร้างเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการสอนและการวิจัยสายตรงในสาขาวิชาพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนด้านการศึกษาต่อ ฝึกอบรม ศึกษาดูงานทางวิชาการและวิชาชีพในองค์กรต่าง ๆ การประชุมทางวิชาการทั้งในประเทศและ/หรือต่างประเทศ หรือการลาเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์

(๒) การเพิ่มพูนทักษะการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลให้ทันสมัย

๒.๒. การพัฒนาวิชาการและวิชาชีพด้านอื่น ๆ

(๑) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมบริการวิชาการแก่ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้และคุณธรรม

(๒) มีการกระตุ้นอาจารย์ทำผลงานทางวิชาการสายตรงในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา

(๓) ส่งเสริมการทำวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่เป็นหลักและเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ เป็นรอง

(๓) จัดสรรงบประมาณสำหรับการทำวิจัย

(๔) จัดให้อาจารย์ทุกคนเข้าร่วมกลุ่มวิจัยต่าง ๆ ของคณะ

(๕) จัดให้อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการต่าง ๆ ของคณะ

หมวดที่ ๗ การประกันคุณภาพหลักสูตร

๑. การบริหารหลักสูตร

การบริหารจัดการหลักสูตรจัดให้ดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดย สกอ. ตามรายละเอียดต่อไปนี้

๑.๑ จัดให้มีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจำนวน ๕ ท่าน ซึ่งมีคุณสมบัติและมีผลงานวิชาการเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๕ ทำหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษา และมีหน้าที่ในการเป็นอาจารย์ผู้สอน

๑.๒ จัดให้มีอาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งมีคุณสมบัติและมีผลงานวิชาการเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๕ ทำหน้าที่รับผิดชอบตามพันธกิจของการอุดมศึกษาและปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และมีหน้าที่ในการเป็นอาจารย์ผู้สอน

๑.๓ มีการควบคุมภาระงานและผลงานทางวิชาการของอาจารย์ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๕

๑.๔ จัดให้มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อรับผิดชอบในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ทุกๆ ๕ ปี

๑.๕ มีผลการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายตัวบ่งชี้ทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง ๒ ปีการศึกษาเพื่อติดตามการดำเนินการตาม TQF ต่อไป ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินผ่าน คือ มีการดำเนินงานตามข้อ ๑ - ๕ และอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในแต่ละปี

๒. บัณฑิต

๒.๑ หลักสูตรมีการติดตามคุณภาพของบัณฑิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร โดยพิจารณาจากข้อมูลผลลัพธ์การเรียนรู้ และการปฏิบัติงานของบัณฑิต นอกจากนี้ยังติดตามความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม

๒.๒ คณะพุทธศาสตร์ สำนวความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตเป็นประจำทุกปี และแจ้งผลการสำรวจให้กับคณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้ทราบเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรกำหนดว่า ผู้ใช้บัณฑิตจะต้องมีคะแนนความพึงพอใจมากกว่า ๓.๕ (จากระดับ ๕)

๓. นิสิต

๓.๑ มีการวางแผนกระบวนการรับนิสิตอย่างมีระบบและกลไก โดยกำหนดคุณสมบัติของนิสิตให้ สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของหลักสูตร เกณฑ์ในการคัดเลือกมีความโปร่งใส ชัดเจน มีเครื่องมือในการ คัดเลือกนิสิตที่มีความพร้อมสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

๓.๒ มีกระบวนการในการส่งเสริมและพัฒนานิสิต มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบมีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและมีการประเมินผลเพื่อนามาปรับปรุงและพัฒนา โดยการจัดกิจกรรมการพัฒนาความรู้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนมีกิจกรรมเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีมีจิตสำนึกสาธารณะ

๓.๓ มีกระบวนการในการดูแลให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และมีการวางระบบการป้องกันหรือการบริหารจัดการความเสี่ยงของนิสิต เพื่อให้บัณฑิตสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

๓.๔ มีการรักษาอัตราความคงอยู่ อัตราความสำเร็จการศึกษา โดยการควบคุมติดตามและประเมินผลความพึงพอใจของนิสิตต่อหลักสูตร และมีการจัดรายงานผลการจัดการข้อร้องเรียนของนิสิต เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพหลักสูตร

๔. อาจารย์

หลักสูตรมีกระบวนการบริหารและพัฒนาอาจารย์ ตั้งแต่ระบบการรับอาจารย์ใหม่ การคัดเลือกอาจารย์ โดยให้ความสำคัญกับคุณสมบัติความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนา และความมุ่งมั่นในการผลิตผลงานทางวิชาการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๔.๑ การรับอาจารย์ใหม่

มีการคัดเลือกอาจารย์ใหม่ตามระเบียบและหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยโดยอาจารย์ใหม่จะต้องมีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาวิชาพระพุทธศาสนาหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์โดยจะต้องสอบผ่านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ทั้งนี้ การรับอาจารย์ใหม่จะต้องนำไปสู่การมีอัตราากำลังที่เหมาะสมกับจำนวนนิสิตที่รับเข้ามาศึกษาในหลักสูตร

๔.๒ การบริหารอาจารย์

หลักสูตรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างชัดเจน โดยมอบหมายภาระงานตามความเหมาะสมกับคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ส่งเสริมจูงใจ สนับสนุนในการพัฒนาผลงานทางวิชาการ มีระบบยกย่องและธำรงรักษาอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้อัตรากำลังของอาจารย์อยู่ในระดับสูง และมีคะแนนความพึงพอใจของอาจารย์มากกว่า ๓.๕ (จากระดับ ๕)

ทั้งนี้ โดยบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและผู้สอนจะต้องประชุมร่วมกันในการวางแผนจัดการเรียนการสอน ประเมินผลและให้ความเห็นชอบการประเมินผลทุกรายวิชา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเตรียมไว้สำหรับการปรับปรุงหลักสูตร ตลอดจนปรึกษาหารือแนวทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร และได้บัณฑิตเป็นไปตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

๔.๓. การส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์

หลักสูตรสนับสนุนให้อาจารย์ทุกรูป/คน ได้รับการพัฒนาด้านวิชาการหรือวิชาชีพ ส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาตนเองในการสร้างผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยอาจารย์ทุกท่านจะต้องผลิตผลงานทางวิชาการให้ได้ ดังนี้

(๑) ผลงานวิจัย จำนวน ๑ เรื่อง ในรอบ ๒ ปี

(๒) บทความทางวิชาการที่ตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในฐาน TCI จำนวน ๑ เรื่องต่อปี

(๓) เอกสารประกอบการสอน /หนังสือ/ตำรา/งานแปล ประเภทใดประเภทหนึ่ง จำนวน ๑เรื่องต่อปี

ทั้งนี้ คณะพุทธศาสตร์ จะต้องพัฒนาระบบและกลไกภายในที่เอื้อต่อการพัฒนาผลงานทางวิชาการดังกล่าวข้างต้น ในขณะที่เดียวกันในด้านประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์จะต้องได้รับผลการประเมินความพึงพอใจจากนิสิตมีคะแนนความพึงพอใจมากกว่า ๓.๕ (จากระดับ ๕)

๕. หลักสูตร การเรียนการสอนและการประเมินผู้เรียน

หลักสูตรมีการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การออกแบบหลักสูตร มีการควบคุมกำกับกับการจัดทำรายวิชา การวางระบบผู้สอบและกระบวนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา มีการประเมินผู้เรียน การกำกับให้มีการประเมินตามสภาพจริง มีวิธีการประเมินที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สารของรายวิชาในหลักสูตร

หลักสูตรจัดการเรียนการสอนให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนตรงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดในรายวิชาและหลักสูตร โดยใช้กระบวนการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเป็นเครื่องในการกำกับให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน มคอ.๒

๕.๒ การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรจัดผู้สอนให้เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน ตามความรู้ความสามารถและความชำนาญในเนื้อหา ทั้งนี้ คำนึงถึงสาขาวิชา ประสบการณ์ทำงาน และผลงานทางวิชาการของผู้สอน โดยมีการกำกับให้อาจารย์ทุกท่านจะต้องมีการทำประมวลการสอนรายวิชา (มคอ.๓) ทุกรายวิชาและมีการประเมินการจัดการเรียนการสอน (มคอ.๕) ทุกรายวิชา รวมทั้งมีการประเมินหลักสูตร (มคอ.๗) อย่างครบถ้วน

ส่งเสริมให้อาจารย์จัดกิจกรรมที่เป็นกระบวนการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนเข้ากับพันธกิจด้านการวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างครบถ้วน

๕.๓ การประเมินผู้เรียน

หลักสูตรมีการประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิตโดยใช้การประเมินตามสภาพจริง โดยมีเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย ทั้งข้อสอบแบบปรนัย อัตนัย การบ้าน รายงานที่มอบหมาย การสอบปากเปล่า การสังเกตพฤติกรรม การวัดทักษะการปฏิบัติงาน เป็นต้น

๖. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

หลักสูตรโดยการสนับสนุนของคณะพุทธศาสตร์ จัดเตรียมความพร้อมทางกายภาพทั้งห้องเรียน สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ รวมทั้งจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งสนับสนุนการศึกษา ประกอบด้วย ห้องสมุด คณะพุทธศาสตร์ ฐานข้อมูลทรัพยากรการเรียนรู้ วารสารวิชาการเพื่อการสืบค้นให้เพียงพอและทันสมัย มีการบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพียงพอและทั่วถึงตามความต้องการของนิสิต โดยมีกา ารปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้มีความทันสมัยตลอดเวลาโดยอาศัยผลการประเมินความพึงพอใจของนิสิตต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มากกว่า ๓.๕ คะแนน (จากระดับ ๕

๗. ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators)

ผลการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายตัวบ่งชี้ทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง ๒ ปีการศึกษาเพื่อติดตามการดำเนินการตาม TQF ต่อไป ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินผ่าน คือ มีการดำเนินงานตามข้อ ๑-๕ และอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในแต่ละปี

ดัชนีบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ปีที่	ปีที่	ปีที่	ปีที่	ปีที่
	๑	๒	๓	๔	๕
๑. อาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร	X	X	X	X	X
๒. มีรายละเอียดของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.๒ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา	X	X	X	X	X
๓. มีรายละเอียดของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๓ และ มคอ.๔ อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา	X	X	X	X	X
๔. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๕ & ๖ ภายใน ๓๐ วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา	X	X	X	X	X
๕. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.๗ ภายใน ๖๐ วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา	X	X	X	X	X
๖. มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดในมคอ.๓ & ๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา	X	X	X	X	X

ดัชนีบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ปีที่	ปีที่	ปีที่	ปีที่	ปีที่
	๑	๒	๓	๔	๕
๗. มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือ การประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงาน ใน มคอ.๗ ปีที่แล้ว	-	X	X	X	X
๘. อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการ จัดการเรียนการสอน	X	X	X	X	X
๙. อาจารย์ประจำทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	X	X	X	X	X
๑๐. จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนา วิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ต่อปี	X	X	X	X	X
๑๑. ระดับความพึงพอใจของนิสิตปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพ หลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนน ๕.๐	-	-	-	X	X
๑๒. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕.๐	-	-	-	-	X

หมวดที่ ๘

การประเมิน และปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

๑. การประเมินประสิทธิผลของการสอน

๑.๑. การประเมินกลยุทธ์การสอน

ช่วงก่อนการสอนควรมีการประเมินกลยุทธ์การสอนโดยทีมผู้สอนหรือระดับภาควิชา และ/หรือ การปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรหรือวิธีการสอน ส่วนช่วงหลังการสอนควรมีการวิเคราะห์ผลการประเมินการสอนโดยนิสิตและการวิเคราะห์ผลการเรียนของนิสิต

ด้านกระบวนการนำผลการประเมินไปปรับปรุง สามารถทำโดยรวบรวมปัญหา/ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง และกำหนดประธานหลักสูตรและทีมผู้สอนนำไปปรับปรุงและรายงานผลต่อไป

๑.๒. การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน

การประเมินทักษะดังกล่าวสามารถทำได้โดยการ

- (๑) ประเมินโดยนิสิตในแต่ละวิชา
- (๒) การสังเกตการณ์ของผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ประธานหลักสูตร และ/หรือทีมผู้สอน
- (๓) ภาพรวมของหลักสูตรประเมินโดยบัณฑิตใหม่
- (๔) การทดสอบผลการเรียนรู้นิสิตเทียบเคียงกับสถาบันอื่นในหลักสูตรเดียวกัน

๒. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

การประเมินหลักสูตรในภาพรวม โดยสำรวจข้อมูลจาก

- (๑) นิสิตปีสุดท้าย/ บัณฑิตใหม่
  - (๒) ผู้ว่าจ้าง
  - (๓) ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
- รวมทั้งสำรวจสัมฤทธิ์ผลของบัณฑิต

๓. การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร

ให้ประเมินตามตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในหมวด ๗ ข้อ ๗ โดยคณะกรรมการประเมินอย่างน้อย ๓ คน ซึ่งต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาเดียวกันอย่างน้อย ๑ คน (ควรเป็นคณะกรรมการประเมินชุดเดียวกันกับการประกันคุณภาพภายใน)

๔. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุงหลักสูตรและแผนกลยุทธ์การสอน

- (๑) รวบรวมข้อเสนอแนะ/ข้อมูล จากการประเมินจากนิสิต ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิ
- (๒) วิเคราะห์ทบทวนข้อมูลข้างต้น โดยผู้รับผิดชอบหลักสูตร / ประธานหลักสูตร
- (๓) เสนอการปรับปรุงหลักสูตรและแผนกลยุทธ์

ภาคผนวก ก
คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

๑) วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม ๒(๒-๐-๔)
(Man and Society)

ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป ๒(๒-๐-๔)
(General Law)

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป ที่มาของระบบกฎหมาย ลักษณะทั่วไปและประเภทของกฎหมาย กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชนที่เกี่ยวกับพระสงฆ์ กฎหมายที่พระสงฆ์ควรรู้เป็นการเฉพาะ และกฎหมายศาสนาอื่น

๐๐๐ ๑๐๓ เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา (๒)(๒-๐-๔)
(Technique of Higher Learning)

ศึกษาเทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้ห้องสมุด การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต วิธีแสวงหาความรู้ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ การเขียนรายงานและภาคินิพนธ์

๐๐๐ ๑๐๔ ปรัชญาเบื้องต้น ๒(๒-๐-๔)
(Introduction to Philosophy)

ศึกษาความหมายและขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา ศาสนาและวิทยาศาสตร์ สาขาปรัชญา และสาระสำคัญของปรัชญาสาขาต่างๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก

๐๐๐ ๑๐๕ ศาสนาทั่วไป ๒(๒-๐-๔)
(Religions)

ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนา ปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และทำดีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย

๐๐๐ ๑๐๖ ภาษากับการสื่อสาร ๒(๒-๐-๔)
(Language and Communication)

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษากับการสื่อสาร การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารผ่านทักษะการเรียนรู้ภาษา ๔ ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และศึกษาระเบียบงานสารบรรณ

๐๐๐ ๑๐๗ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น ๒(๒-๐-๔)
(Introduction to Linguistics)

ศึกษาความหมายของภาษาและภาษาศาสตร์ สาขาของวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัทศาสตร์ (Phonetics) สรรศาสตร์ (Phonemics) สัทอักษรสากล สัทอักษรไทย และหลักวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์

๐๐๐ ๑๓๙ คณิตศาสตร์เบื้องต้น

๒(๒-๐-๔)

(Basic Mathematics)

ศึกษาหลักพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ข้อความ ประโยคเปิด ประพจน์ ตัวบ่งชี้ปริมาณ ค่าความจริง ตัวเชื่อมข้อความ และนิเสธ การหาค่าความจริง การสมมูลกัน การให้เหตุผล เซต ความหมายเซต ประเภทเซต เซตย่อย การเท่ากันของเซต การดำเนินการของเซต พีชคณิตของเซต และการประยุกต์เซต จำนวนจริง ระบบจำนวนจริง คุณสมบัติของจำนวนจริง สมการ อสมการ ค่าสัมบูรณ์ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน ฟังก์ชันเชิงซ้อน แมตริกซ์ การดำเนินการแมตริกซ์ การเท่ากัน การบวก การคูณ ดีเทอร์มิแนนต์ อินเวอร์ส แมตริกซ์

๐๐๐ ๒๑๐ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น

๒(๒-๐-๔)

(Introduction to Logic)

ศึกษานิบัติ คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิชา การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบต่างๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผล ปรตธานุมานและปฏจจวาทิแบบต่างๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่นๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถา วัตถุ ญาณวิทยาของนิกายสรวาสตีวาท วิชาสาขาที่ของนาคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่าง ตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกในคัมภีร์

๐๐๐ ๒๓๘ สถิติเบื้องต้นและการวิจัย

๒(๒-๐-๔)

(Basic Statistics and Research)

ศึกษาหลักพื้นฐานทางสถิติ การจัดเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การแจกแจงความถี่ การหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง การกระจายปกติ และความเบ้ ส่วนเบี่ยงเบน ความแปรปรวน ความน่าจะเป็น ค่าสถิติ Z T และ F ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง การทดสอบสมมุติฐาน การวิจัยลักษณะและประเภทการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย รูปแบบการวิจัย การเขียนโครงการวิจัยและการเขียนรายงานผลการวิจัย

๒) วิชาเลือก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๓ การเมืองกับการปกครองของไทย

๒(๒-๐-๔)

(Politics and Thai Government)

ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครองของไทย สถาบันทางการเมือง และการปกครองของไทย กระบวนการทางการเมืองของไทย การจัดระเบียบการปกครองของไทย และพระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครองของไทย

๐๐๐ ๑๐๔ เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

๒(๒-๐-๔)

(Economics in Daily Life)

ศึกษาหลักการเบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันรูปแบบต่างๆ ของระบบเศรษฐกิจ การทำงานของกลไกราคาในตลาด บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ เงินตราและสถาบันการเงิน เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันในเรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลประกอบการศึกษา และศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ

๐๐๐ ๑๐๕ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

๒(๒-๐-๔)

(Man and Environment)

ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

๐๐๐ ๑๐๖ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน ๒(๒-๐-๔)
(Current World Affairs)

ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๐๖ ภาษาอังกฤษเบื้องต้น ๒(๒-๐-๔)
(Basic English)

ศึกษากฎเกณฑ์และการใช้ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านาม (Article) การใช้กาล (Tense) การสร้างประโยค (Sentence) การใช้บุรพบท (Preposition) สันธาน (Conjunction) ฝึกทักษะเบื้องต้นในการฟัง พูด อ่านและเขียนในลักษณะที่สัมพันธ์กันเน้นด้านการอ่านและความเข้าใจภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรูปประโยคและคำศัพท์ต่างๆ

๐๐๐ ๑๐๗ ภาษาอังกฤษขั้นสูง ๒(๒-๐-๔)
(Advanced English)

ศึกษาโครงสร้างประโยคตามหลักไวยากรณ์และฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เน้นการอ่าน การเขียนและความเข้าใจข้อความภาษาอังกฤษ ซึ่งมีคำศัพท์และโครงสร้างประโยคสัมพันธ์กับเอกสารที่ใช้ศึกษา

๐๐๐ ๑๐๘ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น ๒(๒-๐-๔)
(Basic Sanskrit)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุวจากจากธาตุ การแจกรูปกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา

๐๐๐ ๑๐๙ ภาษาสันสกฤตขั้นสูง ๒(๒-๐-๔)
(Advanced Sanskrit)

ศึกษานามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อพยยศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุวจากจากธาตุ กริยาอาขยาตกรรตุวจาก ภาววาก ฌินันตกรรตุวจาก ฌินันตกรรตุวจาก การสลับเปลี่ยนประโยคกรรตุวจากเป็นกรรตุวจาก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา

๐๐๐ ๑๒๐ ภาษาไทยเบื้องต้น ๒(๒-๐-๔)
(Basic Thai)

ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดงความหมายรูปธรรมและนามธรรม

๐๐๐ ๑๒๑ ภาษาไทยขั้นสูง ๒(๒-๐-๔)
(Advanced Thai)

ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ในภาษาไทย

๐๐๐ ๑๒๘ ภาษาจีนเบื้องต้น ๒(๒-๐-๔)
(Basic Chinese)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน การเขียน ภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๒๙ ภาษาจีนขั้นสูง ๒(๒-๐-๔)
(Advanced Chinese)

ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๓๐ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น ๒(๒-๐-๔)
(Basic Japanese)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน เขียน ภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๓๑ ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง ๒(๒-๐-๔)
(Advanced Japanese)

ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๓๕ ภาษาฮินดีเบื้องต้น ๒(๒-๐-๔)
(Basic Hindi)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง อ่านเขียน สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน

๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาฮินดีขั้นสูง ๒(๒-๐-๔)
(Advanced Hindi)

ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๑๑ วัฒนธรรมไทย ๒(๒-๐-๔)
(Thai Culture)

ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย

๐๐๐ ๒๑๒ มนุษย์กับอารยธรรม ๒(๒-๐-๔)
(Man and Civilization)

ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมาย ของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิด สร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรม ทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๑๓ ชีวิตกับจิตวิทยา ๒(๒-๐-๔)
(Life and Psychology)

ศึกษาพัฒนาการและองค์ประกอบของชีวิต ความสัมพันธ์ของจิตวิทยากับการดำรงชีวิต วิเคราะห์คุณสมบัติ ของจิตใจลักษณะต่างๆ ผลของสุขภาพจิตที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์และการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมและ สิ่งแวดล้อม

๐๐๐ ๒๔๑ วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์วิทยา ๒(๒-๐-๔)
(Physical Science and Technology)

ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคสมัยต่างๆ ความคิด เกี่ยวกับเอกภพ ระบบสุริยะ เทคโนโลยี เทคโนโลยีทางการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม การลดต้นทุนการผลิต

การเพิ่มผลผลิต การขนส่ง การสื่อสาร เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์

๐๐๐ ๒๔๒ พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ๒(๒-๐-๔)

(Introduction to Computer and Information Technology)

ศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประวัติของคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร องค์ประกอบของคอมพิวเตอร์ ระบบดิจิทัล ภาษาคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ประเภทต่างๆ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ระบบการประมวลผล การวิเคราะห์หรือออกแบบและพัฒนาระบบ ข้อมูลและการบริหารข้อมูล เครือข่ายและการสื่อสาร อินเทอร์เน็ตและเว็บบอร์ดเว็บไซต์ ภัยคุกคามและความมั่นคงของระบบ จริยธรรมและสังคมไซเบอร์

๐๐๐ ๒๖๔ สันติศึกษา ๒(๒-๐-๔)

(Peace Education)

ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้ง โดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่างๆ เพื่อให้เกิด ความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้งพัฒนาทักษะใน กระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีขันติธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับ ศาสนาและชาติพันธุ์ต่างๆอย่างสันติสุข

๐๐๐ ๒๖๕ ภาวะผู้นำ ๒(๒-๐-๔)

(Leadership)

ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึง ศึกษา คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและความ เปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดย อาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของ บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศและระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเกิด สันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก

๐๐๐ ๒๖๖ หลักธรรมาภิบาล ๒(๒-๐-๔)

(Good Governance)

ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลัก คุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

๒. หมวดวิชาเฉพาะ

๑) วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

ก. กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพระพุทธศาสนา ๑๔ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี ๒(๒-๐-๔)

(Pali Literature)

ศึกษาประวัติความหมายประเภทและพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อнуฎีกา โยชนา และปกรณ์วิเสส วรรณกรรมบาลีในประเทศไทย และคุณค่าของวรรณกรรมบาลีต่อสังคมไทย

๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์ ๒(๒-๐-๔)

(Pali Grammar)

ศึกษาการเขียน การอ่านภาษาบาลี ฐานกรณ์ การออกเสียงพยัญชนะสังโยค การเชื่อมอักษรด้วยสนธิกิริยา ปกรณ์ ประเภทและวิธีแจกคำนาม สังขยา อัပ္พยศัพท์ กิริยาอาชยาต นามกิตก์ กิริยากิตก์ समासและตัพพิต

๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี ๒(๒-๐-๔)
(Pali Composition and Translation)

ศึกษาการแต่งบาลี การแปลบาลีทั้งโดยอรรถและโดยพยัญชนะให้ถูกต้องตามหลักภาษา การแต่งและการแปลประโยคพิเศษและสำนวนที่ควรทราบ การแปลบาลีเป็นไทยและแปลไทยเป็นบาลีจากหนังสือที่กำหนด

๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา ๒(๒-๐-๔)
(Tipitaka Studies)

ศึกษากำเนิด ความเป็นมา และพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก การจำแนกโครงสร้างและเนื้อหาสาระ พระไตรปิฎก คำอธิบายโดยย่อของพระอรรถกถาจารย์ การรักษาสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ลำดับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ความเป็นมาของพระไตรปิฎก ในประเทศไทย และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระไตรปิฎก

๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก ๒(๒-๐-๔)
(Vinaya Pitaka)

ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระวินัยปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่สำคัญในคัมภีร์มหาวีกังค์ ภิกขุณีวิกังค์ มหาวรรค จุลวรรค และปริวาร โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระวินัยปิฎก

๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก ๒(๒-๐-๔)
(Suttanta Pitaka)

ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระสุตตันตปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์พระสูตรที่สำคัญ คือ พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร อัคคัญญสูตร รวมทั้งประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ จากนิกายทั้ง ๕ นิกาย คือ ทีฆนิกาย มัชฌิมนิกาย สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิกาย และขุททกนิกาย โดยอาศัยอรรถกถา และฎีกาประกอบ

๐๐๐ ๑๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒(๒-๐-๔)
(Abhidhamma Pitaka)

ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระอภิธรรมปิฎก เนื้อหาสาระ ประเด็นที่น่าสนใจในพระอภิธรรมปิฎกทั้ง ๗ คัมภีร์ โดยเน้นให้เข้าใจหลักปรมาตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป และนิพพาน โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ

ข. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๑๒ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๕๑ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔)
(History of Buddhism)

ศึกษาประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสำคัญและลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา การแยกนิยามของพระพุทธศาสนา การขยายตัวของพระพุทธศาสนาเข้าไปในนานาประเทศ และอิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อวัฒนธรรมในประเทศนั้นๆ รวมทั้งศึกษาขบวนการและองค์การใหม่ๆ ในวงการพระพุทธศาสนายุคปัจจุบันและอนาคต

๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔)
(Buddhist Festival and Traditions)

ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ความหมาย คุณค่าของเทศกาลและพิธีกรรมนั้นๆ ให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒(๒-๐-๔)
(Thai Sangha Administration)

ศึกษาพัฒนาการของระบบการปกครองคณะสงฆ์ไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบันศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับต่างๆ กฎ ระเบียบ คำสั่งและประกาศที่สำคัญของคณะสงฆ์ การประยุกต์การปกครองและการบริหารในปัจจุบันสำหรับคณะสงฆ์ไทย

๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๒(๒-๐-๔)
(Dhamma in English)

ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายในภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญ ทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้ในภาษาอังกฤษ

๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ ๒(๒-๐-๔)
(Dhamma communication)

ศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ศิลปะการเขียนบทความ การพูดและการพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับการพูด การเทศนา การแสดงปาฐกถาธรรม การอภิปราย และการใช้สื่อประกอบการบรรยาย

๐๐๐ ๒๖๓ งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔)
(Research and Literary Works on Buddhism)

ศึกษางานวิจัยทางพระพุทธศาสนา และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิเคราะห์วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่น่าสนใจ เช่น เตภูมิกถาของพญาลิไท มังคลัตถปิณีของพระสิริมิ่งคลาจารย์ กาพย์มเหชาติของพระเจ้าทรงธรรม สังคีตยวงค์ของสมเด็จพระวันรัต (แก้ว) วัดพระเชตุพน พระมงคลวิเสสเถระของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส แก่นพุทธศาสน์ ของพุทธทาส กรรมที่ปณีของพระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร) พุทธธรรมของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) พุทธวิทยาของอาจารย์พรรัตนสุวรรณ และงานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ค. กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๔ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๒)(๑-๒-๔)
(Buddhist Meditation I)

ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ วิธีการ และประโยชน์ของการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นีวรณ ๕ อุปกิเลส ๑๖ ให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติและนำไปใช้ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๑ ระยะ นั่งกำหนด ๑ ระยะ หรือ ๒ ระยะ

๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑(๑-๒-๔)
(Buddhist Meditation II)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติกายานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณ์ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒)(๑-๒-๔)
(Buddhist Meditation III)

ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปร้ออินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๓ ระยะ นั่งกำหนด ๓ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ ๑(๑-๒-๔)
(Buddhist Meditation IV)

ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติจิตตานุสสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดของไตรสิกขา และไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดิน จงกรม ๔ ระยะ นั่งกำหนด ๔ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒)(๑-๒-๔)
(Buddhist Meditation V)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวธัมมานุสสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดดับของรูปนามตามแนวปฏิจจสมุปบาท หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ โภธิปักขิยธรรม ๓๗ ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๕ ระยะ นั่งกำหนด ๕ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ ๑(๑-๒-๔)
(Buddhist Meditation VI)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ในพระสูตรที่เชื่อมโยงกับมหาสติปัฏฐานสูตร เช่น อปัลณกสูตร สติสูตร อากาการบรรลุมรรคผลและคุณธรรมของพระอรหันตบุคคล ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดย การเดินจงกรม ๖ ระยะ นั่งกำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ ๑(๑-๒-๔)
(Buddhist Meditation VII)

ศึกษาวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน สภาวธรรมที่เกิดดับในขณะปฏิบัติฯ วิธีแก้สภาวธรรมของสำนักปฏิบัติธรรม ในสมัยปัจจุบัน เปรียบเทียบกับมหาสติปัฏฐานสูตร ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม และ นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์

๒) วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๓ หน่วยกิต

๑๐๑ ๓๐๖ หลักพุทธธรรม ๓ (๓-๐-๖)
(Principles of Buddhism)

ศึกษาหลักพุทธธรรมที่สำคัญในพระไตรปิฎก เน้นอริยสัจ ปฏิจจสมุปบาท เบญจขันธ์ ไตรลักษณ์ โภธิปักขิยธรรม กรรม สังสารวัฏและนิพพานโดยใช้คัมภีร์อรรถกถาและฎีกาประกอบ

๑๐๑ ๓๐๗ พุทธปรัชญาเถรวาท ๓(๓-๐-๖)
(Theravada Buddhist Philosophy)

ศึกษาอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ และสุนทรียศาสตร์ในพุทธปรัชญาเถรวาท เปรียบเทียบกับปรัชญา ตะวันตกและปรัชญาตะวันออก

๑๐๑ ๓๐๘ ธรรมบทศึกษา ๓(๓-๐-๖)
(Dhammapada Studies)

ศึกษาความหมาย ประวัตติ โคร่งสร้าง หลักธรรมสำคัญของธรรมบท เน้นหลักธรรมสำคัญ แนวคิดเชิง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมอินเดีย อิทธิพลและคุณค่าของธรรมบทที่มีต่อวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย

๑๐๑ ๓๐๙ วิสุทธิมรรคศึกษา ๓(๓-๐-๖)
(Visuddhimagga Studies)

ศึกษาความหมาย ประวัตติ โคร่งสร้างและหลักธรรมสำคัญของวิสุทธิมรรค และอิทธิพลของวิสุทธิ มรรคที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและวิถีชีวิตไทย

๑๐๑ ๓๑๐ **นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก** ๓(๓-๐-๖)
(Communication in Tipitaka)

ศึกษาความหมายและขอบข่ายของนิเทศศาสตร์ คำสอนสำคัญที่เกี่ยวกับหลักการ รูปแบบ วิธีการสื่อ คำสอนของพระพุทธเจ้าและสาวก และจริยธรรมกับการสื่อสารในพระไตรปิฎก

๑๐๑ ๓๑๑ **พระพุทธศาสนamahayan** ๓(๓-๐-๖)
(Mahayana Buddhism)

ศึกษากำเนิดและพัฒนาการของมหายานในอินเดีย การเผยแผ่มหายานเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ หลักธรรม พิธีกรรม และนิกายสำคัญของมหายาน

๑๐๑ ๔๑๓ **พุทธศิลปะ** ๓(๓-๐-๖)
(Buddhist Arts)

ศึกษาพัฒนาการของพุทธศิลปะในอินเดีย และคลื่นพระพุทธศาสนาที่เข้าสู่ประเทศไทย ซึ่งสัมพันธ์กับสกุล ศิลปะสมัยต่าง ๆ จนเกิดเป็นสกุลศิลปะในประเทศไทย ทั้งด้านประติมากรรม จิตรกรรม และสถาปัตยกรรม ปรัชญา ธรรมทางวัตถุและความงามจากพุทธศิลปะสมัยต่าง ๆ ในประเทศไทยโดยอาศัยพุทธลักษณะ

๑๐๑ ๔๑๔ **ธรรมะภาคภาษาอังกฤษขั้นสูง** ๓(๓-๐-๖)
(Dhamma in Advance English)

ศึกษาหนังสือธรรมะที่ปราศรัยทางพระพุทธศาสนาได้จนน่าไว้เป็นภาษาอังกฤษตามที่กำหนดให้

๑๐๑ ๔๑๕ **จิตวิทยาในพระไตรปิฎก** ๓(๓-๐-๖)
(Psychology in Tipitaka)

ศึกษาคำสอนเรื่องจิตและเจตสิกในพระไตรปิฎก เปรียบเทียบกับเรื่องจิตวิทยาตะวันตกปัจจุบัน พฤติกรรม ของมนุษย์ตามแนวจิต ๖ และการพัฒนาจิตด้วยสมณะและวิปัสสนา

๑๐๑ ๔๑๖ **ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา** ๓(๐-๖-๖)
(Independent Study on Buddhism)

ศึกษาค้นคว้าวิจัยอิสระที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางพระพุทธศาสนา โดยความเห็นชอบและ ควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา

๑๐๑ ๔๑๗ **สัมมนาพระพุทธศาสนา** ๓(๓-๐-๖)
(Seminar on Buddhism)

ศึกษาแนวคิด รูปแบบ วิธีการและดำเนินการสัมมนาปัญหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเด็นต่าง ๆ โดยเสนอผลงานการค้นคว้าและรายงานประกอบการสัมมนา

๓) **วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา ๓๒ หน่วยกิต**

๑๐๑ ๓๐๑ **พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์** ๒(๒-๐-๔)
(Buddhism and Science)

ศึกษาความหมาย ลักษณะ ขอบข่ายและวิธีการแสวงหาความจริงของพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ โดยสามารถศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีวิวัฒนาการ ทฤษฎีสัมพัทธภาพ ทฤษฎีควอนตัมฟิสิกส์ และทัศนะของ นักวิทยาศาสตร์ที่มีต่อพระพุทธศาสนา รวมทั้งเข้าใจถึงผลกระทบทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อโลกและพระพุทธศาสนา

๑๐๑ ๓๐๒ **พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์** ๒(๒-๐-๔)
(Buddhism and Social Works)

ศึกษาความหมาย และขอบข่ายของสังคมสงเคราะห์ หลักการ รูปแบบ และวิธีการสังคมสงเคราะห์ใน พระไตรปิฎก เน้นพระจริยาของพระพุทธเจ้า บทบาทและความสำคัญของพระสงฆ์ในการสังคมสงเคราะห์

๑๐๑ ๓๑๙ **ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก** ๒(๒-๐-๔)
(Education in Tipitaka)

ศึกษาความหมายและขอบข่ายของศึกษาศาสตร์ ทฤษฎีทางศึกษาศาสตร์ หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎกที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา บูรณาการโดยเน้นเป้าหมายของการศึกษาตามไตรสิกขา กระบวนการจัดการศึกษาแบบกัลยาณมิตร และโยนิโสมนสิการ วิธีสอนของพระพุทธเจ้า คุณธรรมแลจริยธรรมของครู

๑๐๑ ๓๒๑ **ชาดกศึกษา** ๒(๒-๐-๔)
(Jataka Studies)

ศึกษาโครงสร้าง เนื้อหา และแนวคิดที่ปรากฏในชาดก อิทธิพลของชาดกที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ศิลปะ และวิถีชีวิต

๑๐๑ ๓๒๒ **พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย** ๒(๒-๐-๔)
(Buddhism and Thai Thoughts)

ศึกษาภูมิปัญญาไทยที่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนาในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและศิลปวัฒนธรรม

๑๐๑ ๓๒๓ **พระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน** ๒(๒-๐-๔)
(Buddhism in Temporary World)

ศึกษาสถานการณ์ของพระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน ผลกระทบของลัทธิการเมืองและศาสนาอื่น ๆ ต่อพระพุทธศาสนา อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมโลก และบทบาทขององค์การพระพุทธศาสนาระดับนานาชาติ

๑๐๑ ๓๒๔ **ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา** ๒ (๒-๐-๔)
(Life and Works of Buddhist Scholars)

ศึกษาชีวประวัติและผลงานด้านการรจนาและแปลหนังสือ ตำรา และคัมภีร์พระพุทธศาสนาของนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน

๑๐๑ ๔๐๓ **พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา** ๒(๒-๐-๔)
(Buddhism and Ecology)

ศึกษาความหมายและขอบข่ายของนิเวศวิทยา หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎกที่เกี่ยวข้องกับนิเวศวิทยา เน้นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับระบบนิเวศ มนุษย์กับธรรมชาติ แนวทางการอนุรักษ์และระบบนิเวศวิทยา

๑๐๑ ๔๐๔ **ธรรมประยุกต์** ๒(๒-๐-๔)
(Applied Dhamma)

ศึกษาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเพื่อนำมาประยุกต์ใช้และบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพชีวิต แก้ปัญหาชีวิตและสังคม

๑๐๑ ๔๐๕ **พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์** ๒(๒-๐-๔)
(Buddhism and Economics)

ศึกษาความหมายและขอบข่ายของเศรษฐศาสตร์ วิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีหลักทางเศรษฐศาสตร์ จริยธรรมของผู้ผลิตและผู้บริโภคตามแนวหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เปรียบเทียบเศรษฐศาสตร์แนวพุทธศาสตร์กับเศรษฐศาสตร์ทั่วไป รวมทั้งศึกษาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑๐๑ ๔๒๗ รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๒ (๒-๐-๔)
(Political Science in Tipitaka)

ศึกษาความหมายและขอบข่ายของรัฐศาสตร์ วิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีหลักทางรัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก รูปแบบ วิธีการปกครองตามแนวนิติรัฐ หลักธรรมาภิบาล หลักธรรมของผู้บริหาร เปรียบเทียบ ประยุกต์และบูรณาการรัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์กับรัฐศาสตร์ทั่วไป

๑๐๑ ๔๓๐ พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน ๒(๒-๐-๔)
(Buddhism and Human Rights)

ศึกษาหลักสิทธิมนุษยชนตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา โดยเปรียบเทียบกับปฏิญญาสากลว่าสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญของไทยและพระราชบัญญัติของไทยว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ตลอดจนหลักสิทธิมนุษยชนของนานาชาติ

๑๐๑ ๔๓๑ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน ๒(๒-๐-๔)
(Buddhism and Sustainable Development)

ศึกษาหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพระพุทธศาสนา โดยเน้นหลักการพัฒนามนุษย์ สังคม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

๑๐๑ ๔๓๒ มังคลัตถทีปนีศึกษา ๒(๒-๐-๔)
(Mangalattadhipani Studies)

ศึกษาโครงสร้าง และเนื้อหาสาระของมังคลัตถทีปนี อิทธิพลของมังคลัตถทีปนีที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและวิถีชีวิตไทย

๑๐๑ ๔๓๗ พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข ๒(๒-๐-๔)
(Buddhism and Health Care)

ศึกษาความหมายและขอบข่ายสาธารณสุขศาสตร์ทั้งการแพทย์สมัยใหม่และการแพทย์แผนไทย คำสอนในพระไตรปิฎกและอรรถกถาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องโรค การบริโภคปัจจัย ๔ การบริหารร่างกาย การรักษาพยาบาล การพักผ่อน และการดูแลสุขภาพจริยธรรมของผู้รักษาพยาบาล

๑๐๑ ๔๓๘ มิลินทปัญหาศึกษา ๒(๒-๐-๔)
(Milindapanha Studies)

ศึกษาความเป็นมาของมิลินทปัญหา เนื้อหาสาระ สำนวนภาษาวิธีการตอบปัญหาและแนวคิดทางปรัชญา

๔) วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๙ หน่วยกิต

๑๐๑ ๓๑๘ เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน ๓(๓-๐-๖)
(Comparision between Theravada and Mahayana)

ศึกษาเปรียบเทียบสถานะและพระจริยาของพระพุทธเจ้า สถานะและบทบาทของพระโพธิสัตว์ คำสอนเรื่องธรรมกาย ทศบารมี ไตรลักษณ์ ปฏิจจสมุปบาท นิพพาน และพิธีกรรมสำคัญของนิกายทั้งสอง

๑๐๑ ๓๒๐ อักษรจารึกในพระไตรปิฎก ๓(๓-๐-๖)
(Tipitaka Scripts)

ศึกษาอักษรต่าง ๆ ที่ใช้จารึกพระไตรปิฎก คือ อักษรเทวนาครี สิงหล ขอม พม่า มอญ อักษรธรรมล้านนา และอักษรโรมัน ให้สามารถอ่านออก เขียนได้

๑๐๑ ๔๑๒ พระสูตรมหายาน ๓(๓-๐-๖)
(Mahayana Sutras)

ศึกษาหลักธรรมสำคัญในพระสูตรมหายานโดย เลือกศึกษาพระสูตรที่สำคัญ เช่น ปรัชญาปารมิตาหฤทยสูตร
ทศภูมิสูตร สัทธรรมปุณฑริกสูตร สุขาวดีวายุสูตร วิมลเกียรติคุณสูตร และลัทธิเต๋า

๑๐๑ ๓๒๕ พุทธธรรมกับสังคมไทย

๓ (๓-๐-๖)

(Buddhadhamma and Thai Society)

ศึกษาอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย ความเข้าใจพุทธธรรม การใช้พุทธธรรมแก้ปัญหาชีวิตและ
สังคม แนวโน้มของความเชื่อและการปฏิบัติของชาวพุทธในปัจจุบัน และการวิจารณ์พระพุทธศาสนาของนักคิดไทย
สมัยใหม่

๑๐๑ ๔๓๓ พระพุทธศาสนากับสตรี

๓ (๓-๐-๖)

(Buddhism and Women)

ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดและปัญหาเกี่ยวกับสตรีในพระพุทธศาสนา ด้านสถานภาพ บทบาทหน้าที่ ศักยภาพใน
การบรรลุดุธรรม การอุปถัมภ์และเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๑๐๑ ๔๒๙ พระพุทธศาสนากับสันติภาพ

๓(๓-๐-๖)

(Buddhism and Peace)

ศึกษาหลักคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสันติภาพ หลักการและวิธีการแก้ปัญหาความ
ขัดแย้งแนวพุทธ โดยเน้นรูปแบบและวิธีการสังฆสามัคคี และใช้แนวคิดเรื่องสันติภาพทางตะวันตกมาเทียบเคียง

ภาคผนวก ข
ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

**ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หลักสูตร ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ กับ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐**

ชื่อหลักสูตรและชื่อปริญญา		หมายเหตุ
หลักสูตร ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐	
รหัสและชื่อหลักสูตร ภาษาไทย : พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Buddhist Studies	รหัสและชื่อหลักสูตร รหัสหลักสูตร : ๒๕๕๐๑๘๕๑๑๐๔๐๐๒๗ ภาษาไทย : พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Buddhist Studies	เพิ่มเติม รหัส หลักสูตร
ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ชื่อเต็ม (ไทย) : พุทธศาสตรบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) ชื่อย่อ (ไทย) : พธ.บ. (พระพุทธศาสนา) ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Arts (Buddhist Studies) ชื่อย่อ (อังกฤษ) : B.A. (Buddhist Studies)	ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ชื่อเต็ม (ไทย) : พุทธศาสตรบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) ชื่อย่อ (ไทย) : พธ.บ. (พระพุทธศาสนา) ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Arts (Buddhist Studies) ชื่อย่อ (อังกฤษ) : B.A. (Buddhist Studies)	คงเดิม
ปรัชญาและวัตถุประสงค์		หมายเหตุ
ปรัชญา ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถด้านพระพุทธศาสนาทั้งด้านวิชาการและภาคปฏิบัติ มีหลักวิชาการที่นิสิตสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้านอื่น ๆ ตามหลักการศึกษายุคใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาชีวิตและพัฒนาสังคมประเทศชาติได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ	ปรัชญา ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีความมุ่งมั่นที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถด้านพระพุทธศาสนาทั้งด้านวิชาการและภาคปฏิบัติ มีหลักวิชาการที่นิสิตสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้านอื่น ๆ ตามหลักการศึกษายุคใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาชีวิตและพัฒนาสังคมประเทศชาติได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ	ปรับปรุง และแก้ไข
วัตถุประสงค์ ๑.๓.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในพระพุทธศาสนา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์ และวิจัยวิชาการด้านพระพุทธศาสนาได้อย่างแตกฉาน ๑.๓.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมด้านจิตใจและปัญญา ๑.๓.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถนำพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและพัฒนาชีวิตและสังคม	วัตถุประสงค์ ๑.๓.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในพระพุทธศาสนา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์ และวิจัยวิชาการด้านพระพุทธศาสนาได้อย่างแตกฉาน ๑.๓.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมไทยและสังคมโลก ด้านจิตใจและปัญญา ๑.๓.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถนำพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและพัฒนาชีวิตในระดับชาติและนานาชาติ	ปรับปรุง และแก้ไข

ตารางเปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หลักสูตร ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ กับ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐

หลักสูตร ปี พ.ศ. ๒๕๕๕			หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐			หมายเหตุ
โครงสร้างวิชาเอก- โท			โครงสร้างวิชาเอกเดี่ยว			
๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	๓๐	หน่วยกิต	๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	๓๐	หน่วยกิต	ปรับโครงสร้างหลักสูตรจากโครงสร้างวิชาเอก-โท เป็นโครงสร้างวิชาเอกเดี่ยว และปรับเปลี่ยนกลุ่มวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ
๑.๑ วิชาบังคับ	๑๘	หน่วยกิต	๑.๑ วิชาบังคับ	๑๘	หน่วยกิต	
๑.๒ วิชาเลือก	๑๒	หน่วยกิต	๑.๒ วิชาเลือก	๑๒	หน่วยกิต	
๒. หมวดวิชาเฉพาะ	๑๐๔	หน่วยกิต	๒. หมวดวิชาเฉพาะ	๑๐๔	หน่วยกิต	
๒.๑ วิชาแกนพระพุทธศาสนา	๓๐	หน่วยกิต	๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	๓๐	หน่วยกิต	
๒.๒ วิชาเฉพาะด้าน	๗๔	หน่วยกิต	๒.๒ วิชาแกนพระพุทธศาสนา	๓๓	หน่วยกิต	
๒.๒.๑ วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์	๑๐	หน่วยกิต	๒.๓ วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา	๓๒	หน่วยกิต	
๒.๒.๒ วิชาเอก	๔๖	หน่วยกิต	๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา	๙	หน่วยกิต	
(๑) วิชาบังคับ	๓๖	หน่วยกิต	๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	๖	หน่วยกิต	
(๒) วิชาเลือก	๑๐	หน่วยกิต	รวม	๑๔๐	หน่วยกิต	
๒.๒.๓ วิชาโท	๑๘	หน่วยกิต				
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	๖	หน่วยกิต				
รวม	๑๔๐	หน่วยกิต				

ตารางเปรียบเทียบคำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

(หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๕)	(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)	หมายเหตุ
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต	
วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	
๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม (Man and Society) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางสังคมศาสตร์และพุทธศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม หลักธรรมาภิบาลและสันติภาพ กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาแบบสันติวิธี	๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม (Man and Society) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคมตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน	แก้ไขคำอธิบายรายวิชา
๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป (General Law) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป ที่มาของระบบกฎหมาย ลักษณะทั่วไปและประเภทของกฎหมาย กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชนที่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์ กฎหมายที่พระสงฆ์ควรรู้เป็นการเฉพาะ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมุสลิม	๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป (General Law) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป ที่มาของระบบกฎหมาย ลักษณะทั่วไปและประเภทของกฎหมาย กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชนที่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์ กฎหมายที่พระสงฆ์ควรรู้เป็นการเฉพาะ และกฎหมายศาสนาอื่น	แก้ไขคำอธิบายรายวิชา
๐๐๐ ๑๐๓ เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Technique of Higher Learning) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาเทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้ห้องสมุด การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต วิธีแสวงหาความรู้ การเรียนรู้เป็นกลุ่ม การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมทางวิชาการ การเขียนรายงานและภาคินิพนธ์	๐๐๐ ๑๐๓ เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Technique of Higher Learning) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาเทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้ห้องสมุด การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต วิธีแสวงหาความรู้ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ การเขียนรายงานและภาคินิพนธ์	เปลี่ยนแปลงหน่วยกิตและแก้ไขคำอธิบายรายวิชา
๐๐๐ ๑๐๔ ปรัชญาเบื้องต้น (Introduction to Philosophy) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา ศาสนาและวิทยาศาสตร์ สาขาปรัชญา และสาระสำคัญของปรัชญาสาขาต่างๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก	๐๐๐ ๑๐๔ ปรัชญาเบื้องต้น (Introduction to Philosophy) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา ศาสนาและวิทยาศาสตร์ สาขาปรัชญา และสาระสำคัญของปรัชญาสาขาต่างๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก	คงเดิม
๐๐๐ ๑๐๕ ศาสนาทั่วไป (General Religions) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการหลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและ	๐๐๐ ๑๐๕ ศาสนาทั่วไป (General Religions) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการหลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและ	คงเดิม

จุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และทำที่ของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย	จุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และทำที่ของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย	
๐๐๐ ๑๑๔ ภาษากับการสื่อสาร (Language and Communication) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษากับการสื่อสาร การฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การอ่านคำร้อยแก้ว คำร้อยกรอง อ่านประกาศ แถลงการณ์ การเขียนจดหมาย ย่อความ เรียงความ โวหารต่าง ๆ การพูด การสนทนา บรรยาย อภิปราย มารยาทการพูด การฟัง การจับสาระของเรื่อง มารยาทในการฟัง และศึกษาระเบียบงานสารบรรณ	๐๐๐ ๑๑๔ ภาษากับการสื่อสาร (Language and Communication) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษากับการสื่อสาร การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารผ่านทักษะการเรียนรู้ภาษา ๔ ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และศึกษาระเบียบงานสารบรรณ	แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา
๐๐๐ ๑๑๕ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Linguistics) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายของภาษาและภาษาศาสตร์ สาขาของวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัทศาสตร์ (Phonetics) สรศาสตร์ (Phonemics) สัทอักษรสากล สัทอักษรไทย และหลักวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์	๐๐๐ ๑๑๕ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Linguistics) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายของภาษาและภาษาศาสตร์ สาขาของวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัทศาสตร์ (Phonetics) สรศาสตร์ (Phonemics) สัทอักษรสากล สัทอักษรไทย และหลักวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์	คงเดิม
๐๐๐ ๑๓๙ คณิตศาสตร์เบื้องต้น (Basic Mathematics) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ข้อความ ประโยคเปิด ประพจน์ ตัวบ่งชี้ปริมาณ ค่าความจริง ตัวเชื่อมข้อความ และนิเสธ การหาค่าความจริง การสมมูลกัน การให้เหตุผล เซต ความหมายเซต ประเภทเซต เซตย่อย การเท่ากันของเซต การดำเนินการของเซต พีชคณิตของเซต และการประยุกต์เซต จำนวนจริง ระบบจำนวนจริง คุณสมบัติของจำนวนจริง สมการ อสมการ ค่าสัมบูรณ์ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน ฟังก์ชันเชิงซ้อน แมตริกซ์ การดำเนินการแมตริกซ์ การเท่ากัน การบวก การคูณ ดีเทอร์มิแนนต์ อินเวอร์ส แมตริกซ์	๐๐๐ ๑๓๙ คณิตศาสตร์เบื้องต้น (Basic Mathematics) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ข้อความ ประโยคเปิด ประพจน์ ตัวบ่งชี้ปริมาณ ค่าความจริง ตัวเชื่อมข้อความ และนิเสธ การหาค่าความจริง การสมมูลกัน การให้เหตุผล เซต ความหมายเซต ประเภทเซต เซตย่อย การเท่ากันของเซต การดำเนินการของเซต พีชคณิตของเซต และการประยุกต์เซต จำนวนจริง ระบบจำนวนจริง คุณสมบัติของจำนวนจริง สมการ อสมการ ค่าสัมบูรณ์ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน ฟังก์ชันเชิงซ้อน แมตริกซ์ การดำเนินการแมตริกซ์ การเท่ากัน การบวก การคูณ ดีเทอร์มิแนนต์ อินเวอร์ส แมตริกซ์	คงเดิม
๐๐๐ ๒๑๐ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Logic) (๒)(๒-๐-๔) ศึกษานิमित คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิชา การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบ	๐๐๐ ๒๑๐ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Logic) ๒(๒-๐-๔) ศึกษานิमित คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิชา การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบ	เปลี่ยน แปลง หน่วยกิต

<p>ต่าง ๆ การแบ่งญาติติ ความเป็นปฎิบัติแห่งญาติติ ญาติติผสม การให้เหตุผล ปรัตถานุมานและปฤจฉาวาทิ แบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจาก บทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือ ในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุ ญาณวิทยา ของนิกายสรวาสตีวาท วิชาษาวาทิของนาคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่าง ตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกในคัมภีร์</p>	<p>ต่าง ๆ การแบ่งญาติติ ความเป็นปฎิบัติแห่งญาติติ ญาติติผสม การให้เหตุผล ปรัตถานุมานและปฤจฉาวาทิ แบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผล จากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตร หรือในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุ ญาณ วิทยาของนิกายสรวาสตีวาท วิชาษาวาทิของนาคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่าง ตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกในคัมภีร์</p>	
<p>๐๐๐ ๒๓๘ สถิติเบื้องต้นและการวิจัย (Basic Statistics and Research) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักพื้นฐานทางสถิติ การ จัดเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การแจกแจง ความถี่ การหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง การ กระจายปกติ และความเบ้ ส่วนเบี่ยงเบน ความ แปรปรวน ความน่าจะเป็น ค่าสถิติ Z T และ F ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง การทดสอบสมมุติฐาน การวิจัยลักษณะและประเภทการวิจัย ขั้นตอนการ วิจัย รูปแบบการวิจัย การเขียนโครงร่างการวิจัยและ การเขียนรายงานผลการวิจัย</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๘ สถิติเบื้องต้นและการวิจัย (Basic Statistics and Research) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักพื้นฐานทางสถิติ การ จัดเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การแจกแจง ความถี่ การหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง การ กระจายปกติ และความเบ้ ส่วนเบี่ยงเบน ความ แปรปรวน ความน่าจะเป็น ค่าสถิติ Z T และ F ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง การทดสอบสมมุติฐาน การวิจัยลักษณะและประเภทการวิจัย ขั้นตอนการ วิจัย รูปแบบการวิจัย การเขียนโครงร่างการวิจัย และการเขียนรายงานผลการวิจัย</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต</p>	<p>วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต</p>	
<p>๐๐๐ ๑๐๓ การเมืองกับการปกครองของไทย (Thai Politics and Government) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมือง และการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครอง ของไทย สถาบันทางการเมือง และการปกครองของ ไทย กระบวนการทางการเมืองของไทย การจัด ระเบียบการปกครองของไทย และพระพุทธศาสนา กับ การเมืองการปกครองของไทย</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๓ การเมืองกับการปกครองของไทย (Thai Politics and Government) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและ การปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครองของ ไทย สถาบันทางการเมือง และการปกครองของไทย กระบวนการทางการเมืองของไทย การจัดระเบียบ การปกครองของไทย และพระพุทธศาสนา กับ การเมืองการปกครองของไทย</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๔ เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (Economics in Daily Life) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักการเบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในชีวิต ประจำวันรูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจ การทำงานของกลไกราคาในตลาด บทบาทของ ภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ เงินตรา และสถาบันการเงิน เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัจจุบันในเรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลประกอบ การศึกษาและศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๔ เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (Economics in Daily Life) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักการเบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในชีวิต ประจำวันรูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจ การ ทำงานของกลไกราคาในตลาด บทบาทของภาครัฐ และภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ เงินตราและ สถาบันการเงิน เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัจจุบันในเรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลประกอบ การศึกษาและศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ</p>	<p>คงเดิม</p>

<p>๐๐๐ ๑๐๕ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม (Man and Environment) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการ สิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับ สิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๕ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม (Man and Environment) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการ สิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับ สิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใน ประเทศไทย</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๖ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน (Current World Affairs) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความ ร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความร่วมมือ ของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนา กับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๖ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน (Current World Affairs) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นใน โลกทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความ ร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของ พระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งใน โลกปัจจุบัน</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาอังกฤษเบื้องต้น (Basic English) ๒(๒-๐-๔) ศึกษา ก ฎ ก ฎ เณ ฑ์ และ การ ใช้ ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านาม (Article) การใช้กาล (Tense) การสร้างประโยค (Sentence) การใช้บุรพบท (Preposition) สันธาน (Conjunction) ฝึกทักษะเบื้องต้นในการฟัง พูด อ่าน และเขียนในลักษณะที่สัมพันธ์กัน เน้นด้านการอ่าน และความเข้าใจภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรูปประโยคและ คำศัพท์ต่าง ๆ</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาอังกฤษเบื้องต้น (Basic English) ๒(๒-๐-๔) ศึกษา ก ฎ ก ฎ เณ ฑ์ และ การ ใช้ ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านาม (Article) การใช้กาล (Tense) การสร้างประโยค (Sentence) การใช้บุรพบท (Preposition) สันธาน (Conjunction) ฝึกทักษะเบื้องต้นในการฟัง พูด อ่าน และเขียนในลักษณะที่สัมพันธ์กัน เน้นด้านการอ่าน และความเข้าใจภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรูปประโยคและ คำศัพท์ต่าง ๆ</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาอังกฤษขั้นสูง (Advanced English) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างประโยคตามหลัก ไวยากรณ์และฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เน้นการอ่าน การเขียนและความเข้าใจข้อความ ภาษาอังกฤษ ซึ่งมีคำศัพท์และโครงสร้างประโยค สัมพันธ์กับเอกสารที่ใช้ศึกษา</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาอังกฤษขั้นสูง (Advanced English) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างประโยคตามหลัก ไวยากรณ์และฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เน้นการอ่าน การเขียนและความเข้าใจข้อความ ภาษาอังกฤษ ซึ่งมีคำศัพท์และโครงสร้างประโยค สัมพันธ์กับเอกสารที่ใช้ศึกษา</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น (Basic Sanskrit) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลง อักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น (Basic Sanskrit) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลง อักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์</p>	<p>คงเดิม</p>

<p>ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจกฐปนามศัพท์สระ การันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็น อาขยาตกรตุวจากจากธาตุ การแจกฐปกริยา แปล และแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา</p>	<p>ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจกฐปนามศัพท์สระ การันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็น อาขยาตกรตุวจากจากธาตุ การแจกฐปกริยา แปล และแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา</p>	
<p>๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาสันสกฤตขั้นสูง (Advanced Sanskrit) ๒(๒-๐-๔) ศึกษานามศัพท์ การแจกฐปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อัพยย ศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรตุวจากจากธาตุ กริยาอาขยาตกรรมวาก ภาววาก ฌิน ฌินตกรตุวาก ฌินตกรมวาก การสลับเปลี่ยน ประโยคกรตุวากเป็นกรรมวาก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาสันสกฤตขั้นสูง (Advanced Sanskrit) ๒(๒-๐-๔) ศึกษานามศัพท์ การแจกฐปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อัพยย ศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรตุวจากจากธาตุ กริยาอาขยาตกรรมวาก ภาววาก ฌิน ฌินตกรตุวาก ฌินตกรมวาก การสลับเปลี่ยน ประโยคกรตุวากเป็นกรรมวาก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา</p>	คงเดิม
<p>๐๐๐ ๑๒๐ ภาษาไทยเบื้องต้น (Basic Thai) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการ ฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดงความหมายรูปธรรมและนามธรรม</p>	<p>๐๐๐ ๑๒๐ ภาษาไทยเบื้องต้น (Basic Thai) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการ ฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดงความหมายรูปธรรมและนามธรรม</p>	คงเดิม
<p>๐๐๐ ๑๒๑ ภาษาไทยขั้นสูง (Advanced Thai) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการ ฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งภาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ในภาษาไทย</p>	<p>๐๐๐ ๑๒๑ ภาษาไทยขั้นสูง (Advanced Thai) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการ ฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งภาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ในภาษาไทย</p>	คงเดิม
<p>๐๐๐ ๑๒๔ ภาษาจีนเบื้องต้น (Basic Chinese) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน</p>	<p>๐๐๐ ๑๒๔ ภาษาจีนเบื้องต้น (Basic Chinese) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน</p>	คงเดิม

การเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	การเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๑๒๙ ภาษาจีนขั้นสูง (Advanced Chinese) ๒(๒-๐-๔) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	๐๐๐ ๑๒๙ ภาษาจีนขั้นสูง (Advanced Chinese) ๒(๒-๐-๔) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	คงเดิม
๐๐๐ ๑๓๐ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น (Basic Japanese) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	๐๐๐ ๑๓๐ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น (Basic Japanese) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	คงเดิม
๐๐๐ ๑๓๑ ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง (Advanced Japanese) ๒(๒-๐-๔) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	๐๐๐ ๑๓๑ ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง (Advanced Japanese) ๒(๒-๐-๔) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	คงเดิม
๐๐๐ ๑๓๕ ภาษาฮินดีเบื้องต้น (Basic Hindi) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง-อ่าน-เขียน-สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน	๐๐๐ ๑๓๕ ภาษาฮินดีเบื้องต้น (Basic Hindi) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง-อ่าน-เขียน-สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน	คงเดิม
๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาฮินดีขั้นสูง (Advanced Hindi) ๒(๒-๐-๔) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาฮินดีขั้นสูง (Advanced Hindi) ๒(๒-๐-๔) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	คงเดิม
๐๐๐ ๑๔๐ โลกกับสิ่งแวดล้อม (World and Environment) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาเกี่ยวกับความหมายของวิทยาศาสตร์และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ภาวะอุณหภูมิพื้นโลกที่สูงขึ้น ฝนกรดและหมอกควันดำ ภาวะเรือนกระจก มลพิษทางอากาศ ทางน้ำ การตัดไม้ทำลายป่า ปัญหาขยะล้นโลกและสารพิษใต้ดิน การใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านเศรษฐกิจที่มั่นคง การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์และของกลุ่มหลักในสังคมด้าน		ตัดออก

<p>สิ่งแวดล้อมและความเสี่ยง</p>		
<p>๐๐๐ ๒๑๑ วัฒนธรรมไทย (Thai Culture) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย</p>	<p>๐๐๐ ๒๑๑ วัฒนธรรมไทย (Thai Culture) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๒๑๒ มนุษย์กับอารยธรรม (Man and Civilization) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๑๒ มนุษย์กับอารยธรรม (Man and Civilization) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๒๐๑ ชีวิตกับจิตวิทยา (Life and Psychology) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาพัฒนาการและองค์ประกอบของชีวิต ความสัมพันธ์ของจิตวิทยากับการดำรงชีวิต วิเคราะห์คุณสมบัติของจิตใจลักษณะต่างๆ ผลของสุขภาพจิตที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์และการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>๐๐๐ ๒๐๑ ชีวิตกับจิตวิทยา (Life and Psychology) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาพัฒนาการและองค์ประกอบของชีวิต ความสัมพันธ์ของจิตวิทยากับการดำรงชีวิต วิเคราะห์คุณสมบัติของจิตใจลักษณะต่างๆ ผลของสุขภาพจิตที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์และการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๒๔๑ วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์วิทยา (Physical Science and Technology) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคสมัยต่าง ๆ ความคิดเกี่ยวกับเอกภพ ระบบสุริยะ เทคโนโลยี เทคโนโลยีทางการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การขนส่ง การสื่อสาร เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์</p>	<p>๐๐๐ ๒๔๑ วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์วิทยา (Physical Science and Technology) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคสมัยต่าง ๆ ความคิดเกี่ยวกับเอกภพ ระบบสุริยะ เทคโนโลยี เทคโนโลยีทางการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การขนส่ง การสื่อสาร เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์</p>	<p>คงเดิม</p>

<p>๐๐๐ ๒๔๒ พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ (Introduction to Computer and Information Technology) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประวัติของคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร องค์ประกอบของคอมพิวเตอร์ ระบบดิจิทัล ภาษาคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ประเภทต่างๆ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ระบบการประมวลผล การวิเคราะห์ออกแบบและพัฒนาระบบ ข้อมูลและการบริหารข้อมูล เครือข่ายและการสื่อสาร อินเทอร์เน็ตและเวปไซต์ไวด์เว็บ ภัยคุกคามและความมั่นคงของระบบ จริยธรรมและสังคมไซเบอร์</p>	<p>๐๐๐ ๒๔๒ พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ (Introduction to Computer and Information Technology) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประวัติของคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร องค์ประกอบของคอมพิวเตอร์ ระบบดิจิทัล ภาษาคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ประเภทต่างๆ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ระบบการประมวลผล การวิเคราะห์ออกแบบและพัฒนาระบบ ข้อมูลและการบริหารข้อมูล เครือข่ายและการสื่อสาร อินเทอร์เน็ตและเวปไซต์ไวด์เว็บ ภัยคุกคามและความมั่นคงของระบบ จริยธรรมและสังคมไซเบอร์</p>	<p>คงเดิม</p>
	<p>๐๐๐ ๒๖๔ สันติศึกษา (Peace Education) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตก และศาสนาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้งพัฒนาทักษะในกระบวนการ เสริมสร้างความพร้อมใจให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีขันติธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่างๆอย่างสันติสุข</p>	<p>เพิ่มเติม รายวิชา</p>
	<p>๐๐๐ ๒๖๕ หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า</p>	<p>เพิ่มเติม รายวิชา</p>
	<p>๐๐๐ ๒๖๖ ภาวะผู้นำ (Leadership) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษา คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำ</p>	<p>เพิ่มเติม รายวิชา</p>

	กับการสร้างความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศและระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก	
--	---	--

ตารางเปรียบเทียบรายวิชา
หมวดวิชาเฉพาะ ๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

(หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๕)	(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)	หมายเหตุ
ก. กลุ่มวิชาภาษาบาลี ๖ หน่วยกิต	ก. กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพุทธศาสนา ๑๔ หน่วยกิต	
๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี ๒(๒-๐-๔)	
๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์ ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์ ๒(๒-๐-๔)	
๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี ๒(๒-๐-๔)	
ข. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา ๒๔ หน่วยกิต	๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา ๒(๒-๐-๔)	
๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก ๒(๒-๐-๔)	
๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก ๒(๒-๐-๔)	
๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒(๒-๐-๔)	
๐๐๐ ๑๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒(๒-๐-๔)	ข. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๑๒ หน่วยกิต	
๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๒)(๑-๒-๔)	๐๐๐ ๑๕๑ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔)	
๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑(๑-๒-๔)	๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔)	
๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒)(๑-๒-๔)	๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒(๒-๐-๔)	
๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ ๑(๑-๒-๔)	๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๒(๒-๐-๔)	
๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒)(๑-๒-๔)	๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ ๒(๒-๐-๔)	
๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ ๑(๑-๒-๔)	๐๐๐ ๒๖๓ งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔)	
๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ ๑(๑-๒-๔)	ค. กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๔ หน่วยกิต	
๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๒)(๑-๒-๔)	
๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑(๑-๒-๔)	
๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒)(๑-๒-๔)	
๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ ๑(๑-๒-๔)	
๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒)(๑-๒-๔)	
๐๐๐ ๒๖๓ งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ ๑(๑-๒-๔)	
	๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ ๑(๑-๒-๔)	

ปรับเปลี่ยน
กลุ่มวิชา

<p>๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก (Suttanta Pitaka) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของ พระสุตตันตปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์พระสูตรที่สำคัญ คือ พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร อัครัญญสูตร รวมทั้งประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ จากนิยายทั้ง ๕ นิยาย คือ ทีฆนิยาย มัชฌิมนิยาย สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิยาย และขุททกนิยาย โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ</p>	<p>๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก (Suttanta Pitaka) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของ พระสุตตันตปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์พระสูตรที่สำคัญ คือ พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร อัครัญญสูตร รวมทั้งประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ จากนิยายทั้ง ๕ นิยาย คือ ทีฆนิยาย มัชฌิมนิยาย สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิยาย และขุททกนิยาย โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๒๕๐ พระอภิธรรม ๒(๒-๐-๔) (Abhidhamma Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระ อภิธรรมปิฎก เนื้อหาสาระ ประเด็นที่น่าสนใจในพระ อภิธรรมปิฎกทั้ง ๗ คัมภีร์ โดยเน้นให้เข้าใจหลักปรมาตถ ธรรม คือ จิต เจตสิก รูป และนิพพาน โดยอาศัยอรรถ กถาและฎีกาประกอบ</p>	<p>๐๐๐ ๒๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒(๒-๐-๔) (Abhidhamma Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของ พระอภิธรรมปิฎก เนื้อหาสาระ ประเด็นที่น่าสนใจใน พระอภิธรรมปิฎกทั้ง ๗ คัมภีร์ โดยเน้นให้เข้าใจ หลักปรมาตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป และนิพพาน โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation I)</p> <p>ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ วิธีการ และ ประโยชน์ของการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรม ฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควร รู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมภาติ ๓ รูปฌาน ๔ อรูป ฌาน ๔ วสี ๕ นีวรณ ๕ อุปกิเลส ๑๖ ให้ความรู้ความ เข้าใจในการปฏิบัติและนำไปใช้ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๑ ระยะ นั่งกำหนด ๑ ระยะ หรือ ๒ ระยะ</p>	<p>๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation I)</p> <p>ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ วิธีการ และ ประโยชน์ของการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรม ฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรม ที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมภาติ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นีวรณ ๕ อุปกิเลส ๑๖ ให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติและนำไปใช้ ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๑ ระยะ นั่ง กำหนด ๑ ระยะ หรือ ๒ ระยะ</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation II)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติกายนุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบ สมถยานิกะ และวิปัสสนา ยานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และ สามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๒ ระยะ ส่งและสอบ อารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation II)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติกายนุปัสสนาสติปัฏ ฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบ สมถยา นิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่ง กำหนด ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒)(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation III)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานใน มหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควร รู้ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึก ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๓ ระยะ นั่ง กำหนด ๓ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒)(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation III)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรม ที่ควรรู้ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๓ ระยะ นั่งกำหนด ๓ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>คงเดิม</p>

<p>๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ ๑(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation IV)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติจิตตานุปัสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๔ ระยะ นั่งกำหนด ๔ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ ๑(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation IV)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติจิตตานุปัสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๔ ระยะ นั่งกำหนด ๔ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒)(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation V)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดดับของรูปนามตามแนวปฏิจจสมุปบาท หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ โพธิปักขิยธรรม ๓๗ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๕ ระยะ นั่งกำหนด ๕ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒)(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation V)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดดับของรูปนามตามแนวปฏิจจสมุปบาท หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ โพธิปักขิยธรรม ๓๗ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๕ ระยะ นั่งกำหนด ๕ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ ๑(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation VI)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในพระสูตรที่เชื่อมโยงกับมหาสติปัฏฐานสูตร เช่น อปฺปนณกสูตร สติสูตร อากาการบรรลุมรรคผลและคุณธรรมของพระอริยบุคคล ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นั่งกำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ ๑(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation VI)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในพระสูตรที่เชื่อมโยงกับมหาสติปัฏฐานสูตร เช่น อปฺปนณกสูตร สติสูตร อากาการบรรลุมรรคผลและคุณธรรมของพระอริยบุคคล ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นั่งกำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ ๑(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation VII)</p> <p>ศึกษาวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน สภาวธรรมที่เกิดดับในขณะปฏิบัติฯ วิธีแก้สภาวธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมในสมัยปัจจุบัน เปรียบเทียบกับมหาสติ ปัฏฐานสูตร ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม และนั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ ๑(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation VII)</p> <p>ศึกษาวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน สภาวธรรมที่เกิดดับในขณะปฏิบัติฯ วิธีแก้สภาวธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมในสมัยปัจจุบัน เปรียบเทียบกับมหาสติปัฏฐานสูตร ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม และนั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔) (History of Buddhism)</p> <p>ศึกษาประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสำคัญและลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา การแยกนิกายของพระพุทธศาสนา การขยายตัวของพระพุทธศาสนาเข้าไปในนานาประเทศ และอิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อวัฒนธรรมในประเทศนั้นๆ รวมทั้งศึกษาขบวนการและองค์การใหม่ๆ ในวงการพระพุทธศาสนายุคปัจจุบันและอนาคต</p>	<p>๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔) (History of Buddhism)</p> <p>ศึกษาประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสำคัญและลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา การแยกนิกายของพระพุทธศาสนา การขยายตัวของพระพุทธศาสนาเข้าไปในนานาประเทศ และอิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อวัฒนธรรมในประเทศนั้นๆ รวมทั้งศึกษาขบวนการและองค์การใหม่ๆ ในวงการพระพุทธศาสนายุคปัจจุบันและอนาคต</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔) (Buddhist Festival and Traditions)</p> <p>ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา</p>	<p>๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔) (Buddhist Festival and Traditions)</p> <p>ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา</p>	<p>คงเดิม</p>

ความหมาย คุณค่าของเทศกาลและพิธีกรรมนั้น ๆ ให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง	ความหมาย คุณค่าของเทศกาลและพิธีกรรมนั้น ๆ ให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง	
๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒(๒-๐-๔) (Thai Sangha Administration) ศึกษาพัฒนาการของระบบการปกครองคณะสงฆ์ไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับต่างๆ กฎ ระเบียบ คำสั่ง และประกาศที่สำคัญของคณะสงฆ์ การประยุกต์ การปกครอง และการบริหารในปัจจุบันสำหรับคณะสงฆ์ไทย	๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒(๒-๐-๔) (Thai Sangha Administration) ศึกษาพัฒนาการของระบบการปกครองคณะสงฆ์ไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับต่างๆ กฎ ระเบียบ คำสั่ง และประกาศที่สำคัญของคณะสงฆ์ การประยุกต์ การปกครอง และการบริหารในปัจจุบันสำหรับคณะสงฆ์ไทย	คงเดิม
๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๒(๒-๐-๔) (Dhamma in English) ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กัน แพร่หลายในภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้ในภาษาอังกฤษ	๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๒(๒-๐-๔) (Dhamma in English) ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กัน แพร่หลายในภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้ในภาษาอังกฤษ	คงเดิม
๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ ๒(๒-๐-๔) (Dhamma Communications) ศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ศิลปะ การเขียนบทความ การพูดในที่ชุมชน การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับการพูด การเทศนา การแสดงปาฐกถาธรรม การอภิปราย และการใช้สื่อประกอบการบรรยาย	๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ ๒(๒-๐-๔) (Dhamma Communications) ศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ศิลปะ การเขียนบทความ การพูดและการพัฒนาบุคลิกภาพ เกี่ยวกับการพูด การเทศนา การแสดงปาฐกถาธรรม การอภิปราย และการใช้สื่อประกอบการบรรยาย	แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา
๐๐๐ ๒๖๓ งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา (Research and Literary Works on Buddhism) ๒(๒-๐-๔) ศึกษางานวิจัยทางพระพุทธศาสนา และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิเคราะห์วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่น่าสนใจ เช่น เตภูมิกถาของพญาลิไท มังคลัตถทีปนีของพระสิริมังคลาจารย์ กาพย์มหาชาติของพระเจ้าทรงธรรม สังคดียวงศ์ของสมเด็จพระวันรัต (แก้ว) วัดพระเชตุพน พระมงคลวิเสสเถระของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส แก่นพุทธศาสน์ของพุทธทาส กรรมที่ปณีของพระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร) พุทธธรรมของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) พุทธวิทยาของอาจารย์พร รัตน์สุวรรณ และงานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๐๐๐ ๒๖๓ งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา (Research and Literary Works on Buddhism) ๒(๒-๐-๔) ศึกษางานวิจัยทางพระพุทธศาสนา และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิเคราะห์วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่น่าสนใจ เช่น เตภูมิกถาของพญาลิไท มังคลัตถทีปนีของพระสิริมังคลาจารย์ กาพย์มหาชาติของพระเจ้าทรงธรรม สังคดียวงศ์ของสมเด็จพระวันรัต (แก้ว) วัดพระเชตุพน พระมงคลวิเสสเถระของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส แก่นพุทธศาสน์ของพุทธทาส กรรมที่ปณีของพระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร) พุทธธรรมของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) พุทธวิทยาของอาจารย์พร รัตน์สุวรรณ และงานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	คงเดิม

ตารางเปรียบเทียบคำอธิบายรายวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา

หลักสูตร ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐	หมายเหตุ
<p>๑๐๑ ๓๐๑ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ (Buddhism and Science) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมาย ลักษณะ ขอบข่ายและวิธีการ แสวงหาความจริงของพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ โดยสามารถศึกษาวิเคราะห์ ทฤษฎีวิวัฒนาการ ทฤษฎี สัมพัทธภาพ ทฤษฎีควอนตัมฟิสิกส์ และทัศนะของ นักวิทยาศาสตร์ที่มีต่อพระพุทธศาสนา รวมทั้งเข้าใจถึง ผลกระทบทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อโลกและ พระพุทธศาสนา</p>	<p>๑๐๑ ๓๐๑ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ (Buddhism and Science) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมาย ลักษณะ ขอบข่ายและวิธีการ แสวงหาความจริงของพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ โดยสามารถศึกษาวิเคราะห์ ทฤษฎีวิวัฒนาการ ทฤษฎี สัมพัทธภาพ ทฤษฎีควอนตัมฟิสิกส์ และทัศนะของ นักวิทยาศาสตร์ที่มีต่อพระพุทธศาสนา รวมทั้งเข้าใจถึง ผลกระทบทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อโลกและ พระพุทธศาสนา</p>	คงเดิม
<p>๑๐๑ ๓๐๒ พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์ (Buddhism and Social Works) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมาย และขอบข่ายของสังคม สงเคราะห์ หลักการ รูปแบบ และวิธีการสังคม สงเคราะห์ในพระไตรปิฎก เน้นพระจริยาของ พระพุทธเจ้า บทบาทและความสำคัญของพระสงฆ์ใน การสังคมสงเคราะห์</p>	<p>๑๐๑ ๓๐๒ พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์ (Buddhism and Social Works) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมาย และขอบข่ายของสังคมสงเคราะห์ หลักการ รูปแบบ และวิธีการสังคมสงเคราะห์ใน พระไตรปิฎก เน้นพระจริยาของพระพุทธเจ้า บทบาท และความสำคัญของพระสงฆ์ในการสังคมสงเคราะห์</p>	คงเดิม
<p>๑๐๑ ๔๐๓ พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา (Buddhism and Ecology) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของนิเวศวิทยา หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎกที่เกี่ยวกับนิเวศวิทยา เน้นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มนุษย์ กับธรรมชาติ แนวทางการอนุรักษ์ และการแก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อม</p>	<p>๑๐๑ ๔๐๓ พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา (Buddhism and Ecology) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของนิเวศวิทยา หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎกที่เกี่ยวกับนิเวศวิทยา เน้นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับระบบนิเวศ มนุษย์กับ ธรรมชาติ แนวทางการอนุรักษ์และระบบนิเวศวิทยา</p>	ปรับคำอธิบาย รายวิชา
<p>๑๐๑ ๔๐๔ ธรรมประยุกต์ (Applied Dhamma) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเพื่อนำมา ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต แก้ปัญหาชีวิต และสังคม</p>	<p>๑๐๑ ๔๐๔ ธรรมประยุกต์ (Applied Dhamma) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเพื่อนำมา ประยุกต์ใช้และบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพชีวิต แก้ปัญหาชีวิตและสังคม</p>	ปรับคำอธิบาย รายวิชา
<p>๑๐๑ ๔๐๕ พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์ (Buddhism and Economics) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของเศรษฐศาสตร์ วิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีหลักทางเศรษฐศาสตร์ จริยธรรมของผู้ผลิตและผู้บริโภคตามแนวหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา เปรียบเทียบเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ ศาสตร์กับเศรษฐศาสตร์ทั่วไป รวมทั้งศึกษาปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง</p>	<p>๑๐๑ ๔๐๕ พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์ (Buddhism and Economics) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของ เศรษฐศาสตร์ วิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีหลักทาง เศรษฐศาสตร์ จริยธรรมของผู้ผลิตและผู้บริโภคตามแนว หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เปรียบเทียบ เศรษฐศาสตร์แนวพุทธศาสตร์กับเศรษฐศาสตร์ทั่วไป รวมทั้งศึกษาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p>	คงเดิม
<p>๑๐๑ ๓๐๖ หลักพุทธธรรม (Principles of Buddhism) ๓(๓-๐-๖) ศึกษาหลักพุทธธรรมที่สำคัญในพระไตรปิฎก เน้นอริยสัจ ปฏิจจสมุปบาท เบญจขันธ์ ไตรลักษณ์</p>	<p>๑๐๑ ๓๐๖ หลักพุทธธรรม (Principles of Buddhism) ๓(๓-๐-๖) ศึกษาหลักพุทธธรรมที่สำคัญในพระไตรปิฎก เน้นอริยสัจ ปฏิจจสมุปบาท เบญจขันธ์ ไตรลักษณ์</p>	คงเดิม

โพธิปักขิยธรรม กรรม สังสารวัฏและนิพพานโดยใช้ คัมภีร์อรรถกถาและฎีกาประกอบ	โพธิปักขิยธรรม กรรม สังสารวัฏและนิพพานโดยใช้ คัมภีร์อรรถกถาและฎีกาประกอบ	
๑๐๑ ๓๐๗ พุทธปรัชญาเถรวาท (Theravada Buddhist Philosophy) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ และ สุนทรียศาสตร์ในพุทธปรัชญาเถรวาท เปรียบเทียบกับ ปรัชญาตะวันตกและปรัชญาตะวันออก	๑๐๑ ๓๐๗ พุทธปรัชญาเถรวาท (Theravada Buddhist Philosophy) ๓(๓-๐-๖) ศึกษาอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ และ สุนทรียศาสตร์ในพุทธปรัชญาเถรวาท เปรียบเทียบกับ ปรัชญาตะวันตกและปรัชญาตะวันออก	คงเดิม
๑๐๑ ๓๐๘ ธรรมบทศึกษา (Dhammapada Studies) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้าง หลักธรรม สำคัญของธรรมบท เน้นหลักธรรมสำคัญ แนวคิดเชิง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมอินเดีย อิทธิพลและคุณค่า ของธรรมบทที่มีต่อวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย	๑๐๑ ๓๐๘ ธรรมบทศึกษา (Dhammapada Studies) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้าง หลักธรรม สำคัญของธรรมบท เน้นหลักธรรมสำคัญ แนวคิดเชิง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมอินเดีย อิทธิพลและคุณค่า ของธรรมบทที่มีต่อวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย	คงเดิม
๑๐๑ ๓๐๙ วิสุทธิมัคคศึกษา (Visuddhimagga Studies) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้างและ หลักธรรมสำคัญของวิสุทธิมรรค และอิทธิพลของวิสุทธิ มรรคที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและวิถีชีวิต ไทย	๑๐๑ ๓๐๙ วิสุทธิมัคคศึกษา (Visuddhimagga Studies) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้างและ หลักธรรมสำคัญของวิสุทธิมรรค และอิทธิพลของวิสุทธิ มรรคที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและวิถีชีวิต ไทย	คงเดิม
๑๐๑ ๓๑๐ นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก (Communication in Tipitaka) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของนิเทศศาสตร์ คำสอนสำคัญที่เกี่ยวกับหลักการ รูปแบบ วิธีการสื่อคำ สอนของพระพุทธเจ้าและสาวก และจริยธรรมกับการ สื่อสารในพระไตรปิฎก	๑๐๑ ๓๑๐ นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก (Communication in Tipitaka) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของนิเทศศาสตร์ คำสอนสำคัญที่เกี่ยวกับหลักการ รูปแบบ วิธีการสื่อคำ สอนของพระพุทธเจ้าและสาวก และจริยธรรมกับการ สื่อสารในพระไตรปิฎก	คงเดิม
๑๐๑ ๓๑๑ พระพุทธศาสนามหายาน (Mahayana Buddhism) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษากำเนิดและพัฒนาการของมหายานใน อินเดีย การเผยแผ่มหายานเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ หลักธรรม พิธีกรรม และนิกายสำคัญของมหายาน	๑๐๑ ๓๑๑ พระพุทธศาสนามหายาน (Mahayana Buddhism) ๓(๓-๐-๖) ศึกษากำเนิดและพัฒนาการของมหายานในอินเดีย การ เผยแผ่มหายานเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ หลักธรรม พิธีกรรม และนิกายสำคัญของมหายาน	คงเดิม
๑๐๑ ๔๑๒ พระสูตรมหายาน (Mahayana Sutras) ๓(๓-๐-๖) ศึกษาหลักธรรมสำคัญในพระสูตรมหายานโดย เลือกศึกษาพระสูตรที่สำคัญ เช่น ปรัชญาปารมิตาหฤทย สูตร ทศภูมิสูตร สัทธรรมปุณฑริกสูตร สุขาวดียหุสูตร วิมลเกียรติินิเทศสูตร และลัทธิดาวตสูตร	๑๐๑ ๔๑๒ พระสูตรมหายาน (Mahayana Sutras) ๓(๓-๐-๖) ศึกษาหลักธรรมสำคัญในพระสูตรมหายานโดย เลือกศึกษาพระสูตรที่สำคัญ เช่น ปรัชญาปารมิตาหฤทย สูตร ทศภูมิสูตร สัทธรรมปุณฑริกสูตร สุขาวดียหุสูตร วิมลเกียรติินิเทศสูตร และลัทธิดาวตสูตร	คงเดิม
๑๐๑ ๔๑๓ พุทธศิลปะ (Buddhist Arts) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาพัฒนาการของพุทธศิลปะในอินเดีย และ คลื่นพระพุทธศาสนาที่เข้าสู่ประเทศไทย ซึ่งสัมพันธ์กับ สกุลศิลปะสมัยต่าง ๆ จนเกิดเป็นสกุลศิลปะในประเทศไทย ทั้งด้านประติมากรรม จิตรกรรม และ	๑๐๑ ๔๑๓ พุทธศิลปะ (Buddhist Arts) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาพัฒนาการของพุทธศิลปะในอินเดีย และ คลื่นพระพุทธศาสนาที่เข้าสู่ประเทศไทย ซึ่งสัมพันธ์กับ สกุลศิลปะสมัยต่าง ๆ จนเกิดเป็นสกุลศิลปะในประเทศไทย ทั้งด้านประติมากรรม จิตรกรรม และ	คงเดิม

สถาปัตยกรรม ปรัชญาธรรมทางวัตถุและความงามจากพุทธศิลปะสมัยต่าง ๆ ในประเทศไทยโดยอาศัยพุทธลักษณะ	สถาปัตยกรรม ปรัชญาธรรมทางวัตถุและความงามจากพุทธศิลปะสมัยต่าง ๆ ในประเทศไทยโดยอาศัยพุทธลักษณะ	
๑๐๑ ๔๑๔ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษขั้นสูง (Dhamma in Advance English) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาหนังสือธรรมะที่ปราศรัยทางพระพุทธศาสนา ได้รับอนุญาตไว้เป็นภาษาอังกฤษตามที่กำหนดให้	๑๐๑ ๔๑๔ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษขั้นสูง (Dhamma in Advance English) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาหนังสือธรรมะที่ปราศรัยทางพระพุทธศาสนา ได้รับอนุญาตไว้เป็นภาษาอังกฤษตามที่กำหนดให้	คงเดิม
๑๐๑ ๔๑๕ จิตวิทยาในพระไตรปิฎก (Psychology in Tipitaka) ๓(๓-๐-๖) ศึกษาคำสอนเรื่องจิตและเจตสิกในพระไตรปิฎก เปรียบเทียบกับเรื่องจิตวิทยาตะวันตกปัจจุบัน พฤติกรรม ของมนุษย์ตามแนวจิต ๖ และการพัฒนาจิต ด้วยสมถะและวิปัสสนา	๑๐๑ ๔๑๕ จิตวิทยาในพระไตรปิฎก (Psychology in Tipitaka) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาคำสอนเรื่องจิตและเจตสิกในพระไตรปิฎก เปรียบเทียบกับเรื่องจิตวิทยาตะวันตกปัจจุบัน พฤติกรรม ของมนุษย์ตามแนวจิต ๖ และการพัฒนาจิต ด้วยสมถะและวิปัสสนา	คงเดิม
๑๐๑ ๔๑๖ ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา (Independent Study on Buddhism) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาค้นคว้าวิจัยอิสระที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางพระพุทธศาสนา โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา	๑๐๑ ๔๑๖ ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา (Independent Study on Buddhism) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาค้นคว้าวิจัยอิสระที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางพระพุทธศาสนา โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา	คงเดิม
๑๐๑ ๔๑๗ สัมมนาพระพุทธศาสนา (Seminar on Buddhism) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาแนวคิด รูปแบบ วิธีการและดำเนินการสัมมนาปัญหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเด็นต่าง ๆ โดยเสนอผลงานการค้นคว้าและรายงานประกอบการสัมมนา	๑๐๑ ๔๑๗ สัมมนาพระพุทธศาสนา (Seminar on Buddhism) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาแนวคิด รูปแบบ วิธีการและดำเนินการสัมมนา ปัญหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเด็นต่าง ๆ โดยเสนอผลงานการค้นคว้าและรายงานประกอบการสัมมนา	คงเดิม
๑๐๑ ๓๑๘ เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน (Comparision between Theravada and Mahayana) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาเปรียบเทียบสถานะและพระจริยาของพระพุทธเจ้า สถานะและบทบาทของพระโพธิสัตว์ คำสอนเรื่องธรรมกาย ทศบารมี ไตรลักษณ์ ปฏิจจสมุปบาท นิพพาน และพิธีกรรมสำคัญของนิกายทั้งสอง	๑๐๑ ๓๑๘ เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน (Comparision between Theravada and Mahayana) ๓(๓-๐-๖) ศึกษาเปรียบเทียบสถานะและพระจริยาของพระพุทธเจ้า สถานะและบทบาทของพระโพธิสัตว์ คำสอนเรื่องธรรมกาย ทศบารมี ไตรลักษณ์ ปฏิจจสมุปบาท นิพพาน และพิธีกรรมสำคัญของนิกายทั้งสอง	ปรับเป็น ๓ หน่วยกิต
๑๐๑ ๓๑๙ ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก (Education in Tipitaka) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของศึกษาศาสตร์ หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎกที่เกี่ยวกับการศึกษา เน้นเป้าหมายของการศึกษาตามไตรสิกขา กระบวนการจัดการศึกษาแบบกัลยาณมิตร และโยนิโสมนสิการ วิธีสอนของพระพุทธเจ้า คุณธรรมแลจริยธรรมของครู	๑๐๑ ๓๑๙ ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก (Education in Tipitaka) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของศึกษาศาสตร์ ทฤษฎีทางศึกษาศาสตร์ หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎกที่เกี่ยวกับการศึกษา บูรณาการโดยเน้นเป้าหมายของการศึกษาตามไตรสิกขา กระบวนการจัดการศึกษาแบบกัลยาณมิตร และโยนิโสมนสิการ วิธีสอนของพระพุทธเจ้า คุณธรรมแลจริยธรรมของครู	ปรับ คำอธิบาย
๑๐๑ ๓๒๐ อักษรจารึกในพระไตรปิฎก (Tipitaka Scripts) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาอักษรต่างๆ ที่ใช้จารึกพระไตรปิฎก คือ อักษรเทวนาครี สิงหล ขอม พม่า มอญ อักษรธรรม	๑๐๑ ๓๒๐ อักษรจารึกในพระไตรปิฎก (Tipitaka Scripts) ๓(๓-๐-๖) ศึกษาอักษรต่าง ๆ ที่ใช้จารึกพระไตรปิฎก คือ อักษรเทวนาครี สิงหล ขอม พม่า มอญ อักษรธรรม	ปรับเป็น ๓ หน่วยกิต

ล้านนา และอักษรโรมัน ให้สามารถอ่านออกเขียนได้	ล้านนา และอักษรโรมัน ให้สามารถอ่านออก เขียนได้	
	๑๐๑ ๓๒๑ ชาตศึกษา (Jataka Studies) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้าง เนื้อหา และแนวคิดที่ปรากฏใน ชาตก อิทธิพลของชาตกที่มีต่อวรรณกรรมทาง พระพุทธศาสนา ศิลปะ และวิถีชีวิต	รายวิชาใหม่
๑๐๑ ๓๒๒ พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย (Buddhism and Thai Thoughts) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาภูมิปัญญาไทยที่ได้รับอิทธิพลจาก พระพุทธศาสนาในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและ ศิลปวัฒนธรรม	๑๐๑ ๓๒๒ พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย (Buddhism and Thai Thoughts) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาภูมิปัญญาไทยที่ได้รับอิทธิพลจาก พระพุทธศาสนาในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและ ศิลปวัฒนธรรม	คงเดิม
๑๐๑ ๓๒๓ พระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน (Buddhism in Temporary World) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาสถานการณ์ของพระพุทธศาสนาในโลก ปัจจุบัน ผลกระทบของลัทธิการเมืองและศาสนาอื่น ๆ ต่อพระพุทธศาสนา อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อ สังคมโลก และบทบาทขององค์การพระพุทธศาสนา ระดับนานาชาติ	๑๐๑ ๓๒๓ พระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน (Buddhism in Temporary World) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาสถานการณ์ของพระพุทธศาสนาในโลก ปัจจุบัน ผลกระทบของลัทธิการเมืองและศาสนาอื่น ๆ ต่อพระพุทธศาสนา อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อ สังคมโลก และบทบาทขององค์การพระพุทธศาสนา ระดับนานาชาติ	คงเดิม
๑๐๑ ๓๒๔ ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทาง พระพุทธศาสนา (Life and Works of Buddhist Scholars) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาชีวประวัติและผลงานด้านการรจนาและแปล หนังสือ ตำรา และคัมภีร์พระพุทธศาสนาของนักปราชญ์ ทางพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน	๑๐๑ ๓๒๔ ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทาง พระพุทธศาสนา (Life and Works of Buddhist Scholars) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาชีวประวัติและผลงานด้านการรจนาและแปล หนังสือ ตำรา และคัมภีร์พระพุทธศาสนาของนักปราชญ์ ทางพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน	คงเดิม
๑๐๑ ๓๒๕ พุทธธรรมกับสังคมไทย (Buddhadhamma and Thai Society) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย ความเข้าใจพุทธธรรม การใช้พุทธธรรมแก้ปัญหาชีวิต และสังคม แนวโน้มความเชื่อและการปฏิบัติของชาว พุทธในปัจจุบัน และการวิจารณ์พระพุทธศาสนาของนัก คิดไทยสมัยใหม่	๑๐๑ ๓๒๕ พุทธธรรมกับสังคมไทย (Buddhadhamma and Thai Society) ๓(๓-๐-๖) ศึกษาอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย ความเข้าใจพุทธธรรม การใช้พุทธธรรมแก้ปัญหาชีวิต และสังคม แนวโน้มความเชื่อและการปฏิบัติของชาวพุทธ ในปัจจุบัน และการวิจารณ์พระพุทธศาสนาของนักคิด ไทยสมัยใหม่	ปรับเป็น ๓ หน่วยกิต
๑๐๑ ๔๒๗ รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก (Political Science in Tipitaka) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของรัฐศาสตร์ วิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีหลักทางรัฐศาสตร์ ในพระไตรปิฎก หลักธรรมของผู้บริหาร เปรียบเทียบ รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์กับรัฐศาสตร์ทั่วไป	๑๐๑ ๔๒๗ รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก (Political Science in Tipitaka) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของรัฐศาสตร์ วิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีหลักทางรัฐศาสตร์ ในพระไตรปิฎก รูปแบบ วิธีการปกครองตามแนวคิดรัฐ หลักธรรมมาภิบาล หลักธรรมของผู้บริหาร เปรียบเทียบ ประยุกต์และบูรณาการรัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์กับ รัฐศาสตร์ทั่วไป	ปรับเนื้อหา รายวิชา

<p>๑๐๑ ๔๒๙ พระพุทธศาสนากับสันติภาพ (Buddhism and Peace) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสันติภาพ หลักการและวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งแนวพุทธ โดยเน้นรูปแบบและวิธีการสังฆสามัคคี และใช้แนวคิดเรื่องสันติภาพทางตะวันตกมาเทียบเคียง</p>	<p>๑๐๑ ๔๒๙ พระพุทธศาสนากับสันติภาพ (Buddhism and Peace) ๓(๓-๐-๖) ศึกษาหลักคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสันติภาพ หลักการและวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งแนวพุทธ โดยเน้นรูปแบบและวิธีการสังฆสามัคคี และใช้แนวคิดเรื่องสันติภาพทางตะวันตกมาเทียบเคียง</p>	<p>ปรับเป็น ๓ หน่วยกิต</p>
<p>๑๐๑ ๔๓๐ พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน (Buddhism and Human Rights) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักสิทธิมนุษยชนตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา โดยเปรียบเทียบกับปฏิญญาสากลว่าสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญของไทยและพระราชบัญญัติของไทยว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ตลอดจนหลักสิทธิมนุษยชนของนานาชาติ</p>	<p>๑๐๑ ๔๓๐ พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน (Buddhism and Human Rights) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักสิทธิมนุษยชนตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา โดยเปรียบเทียบกับปฏิญญาสากลว่าสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญของไทยและพระราชบัญญัติของไทยว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ตลอดจนหลักสิทธิมนุษยชนของนานาชาติ</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๑๐๑ ๔๓๑ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Buddhism and Sustainable Development) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักการพัฒนายั่งยืนตามแนวพระพุทธศาสนา โดยเน้นหลักการพัฒนามนุษย์ สังคม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม</p>	<p>๑๐๑ ๔๓๑ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Buddhism and Sustainable Development) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักการพัฒนายั่งยืนตามแนวพระพุทธศาสนา โดยเน้นหลักการพัฒนามนุษย์ สังคม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม</p>	<p>คงเดิม</p>
	<p>๑๐๑ ๔๓๒ มงคลัตถทีปนีศึกษา (Mangalattadhipani Studies) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้าง และเนื้อหาสาระของมงคลัตถทีปนี อิทธิพลของมงคลัตถทีปนีที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและวิถีชีวิตไทย</p>	<p>รายวิชาใหม่</p>
	<p>๑๐๑ ๔๓๓ พระพุทธศาสนากับสตรี (Buddhism and Women) ๓(๓-๐-๖) ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดและปัญหาเกี่ยวกับสตรีในพระพุทธศาสนา ด้านสถานภาพ บทบาทหน้าที่ ศักยภาพในการบรรลุธรรม การอุปถัมภ์และเผยแพร่พระพุทธศาสนา</p>	<p>รายวิชาใหม่</p>
<p>๑๐๑ ๔๓๗ พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข (Buddhism and Health Care) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาคำสอนในพระไตรปิฎกและอรรถกถาที่เกี่ยวกับเรื่องโรค ยา อาหาร การบริโภคปัจจัย ๔ การบริหารร่างกาย การพยาบาล การพักผ่อน และจริยธรรมของผู้รักษาพยาบาล</p>	<p>๑๐๑ ๔๓๗ พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข (Buddhism and Health Care) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและขอบข่ายสาธารณสุข ศาสตร์ทั้งการแพทย์สมัยใหม่และการแพทย์แผนไทย คำสอนในพระไตรปิฎกและอรรถกถาที่เกี่ยวกับเรื่องโรค การบริโภคปัจจัย ๔ การบริหารร่างกาย การรักษาพยาบาล การพักผ่อน และและการดูแลสุขภาพ จริยธรรมของผู้รักษาพยาบาล</p>	<p>แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
	<p>๑๐๑ ๔๓๘ มิลินทปัญหาศึกษา (Milindapanha Studies) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความเป็นมาของมิลินทปัญหา เนื้อหาสาระสำนวนภาษาวิธีการตอบปัญหาและแนวคิดทางปรัชญา</p>	<p>รายวิชาใหม่</p>

ภาคผนวก ค
ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒

เพื่อให้การบริหารงานการศึกษาในมหาวิทยาลัยบรรลุวัตถุประสงค์ จึงเห็นสมควรออก ข้อบังคับ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๒๕
กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ จึงมีมติให้ออกข้อบังคับดังต่อไปนี้ :-

บททั่วไป

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษา ระดับ
ปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือ ประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับ ข้อบังคับ
นี้ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“นิสิต” หมายถึง ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีเรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๕ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๖ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา

๖.๑ คุณสมบัติของนิสิตที่เป็นพระภิกษุสามเณร

๖.๑.๑ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๕ ประโยคขึ้นไปหรือ

๖.๑.๒ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และเป็นผู้สำเร็จการศึกษา ประโยค
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๖.๑.๓ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียน พระปริยัติ
ธรรมสามัญศึกษา หรือ

๖.๑.๔ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือได้รับ
ประกาศนียบัตรอื่น ที่มหาวิทยาลัยรับรองและเมื่อได้รับ การพิจารณาคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้ว ต้อง
ศึกษาวิชาภาษาบาลีที่มหาวิทยาลัยกำหนดไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต หรือ

๖.๑.๕ เป็นพระสังฆาธิการหรือครูสอนพระปริยัติธรรม ผู้สำเร็จการศึกษา ประโยค
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าและสอบได้นักธรรมชั้นเอก และได้รับการแต่งตั้งมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๓ ปี

๖.๑.๖ เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ เพื่อขอรับปริญญา
ตามหลักเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนด

๖.๑.๗ เป็นผู้ที่มิร่างกายแข็งแรงและไม่เป็นโรค หรือภาวะอันเป็นอุปสรรค ในการศึกษา

๖.๑.๘ ไม่เคยถูกตัดชื่อออก หรือถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาใด ๆ เพราะความ ประพฤติ
หรือวินัย

๖.๒ คุณสมบัติของนิสิตที่เป็นคฤหัสถ์ให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๗ มหาวิทยาลัยจะดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครนิสิตใหม่ โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะ กรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีในแต่ละปีการศึกษา

ข้อ ๘ มหาวิทยาลัยอาจอนุมัติให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตเพื่อเข้าศึกษาในอีกสาขาหนึ่งได้ ทั้งนี้ โดยคณะกรรมการ ประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่ผู้นั้นประสงค์จะเข้าศึกษามีมติเห็นชอบ

ให้คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่จะรับเข้าศึกษามีอำนาจพิจารณา เทียบรายวิชาและหน่วยกิตที่ผู้นั้นได้ศึกษาแล้ว พร้อมทั้งกำหนดเงื่อนไขและจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องศึกษาในสาขาวิชาที่ผู้นั้นขอเข้าศึกษา ทั้งนี้ จะต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่า ๖๐ หน่วยกิต และมีเวลาศึกษาอีกไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ

ข้อ ๙ การนับวันต่าง ๆ ตามข้อบังคับนี้ มหาวิทยาลัยจะประกาศให้ทราบเป็นปี ๆ ไป

หมวดที่ ๑

การจัดและวิธีการศึกษา

ข้อ ๑๐ การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยให้ใช้ระบบหน่วยทวิภาค(Semester Credit System) โดยแบ่งเวลาการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๑๐.๑ ภาคการศึกษาที่หนึ่ง (First Semester) มีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า ๑๕ สัปดาห์

๑๐.๒ ภาคการศึกษาที่สอง (Second Semester) มีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า ๑๕ สัปดาห์

นอกจากนั้นจะจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน (Summer Session) ต่อจากภาคการศึกษาที่สอง อีกหนึ่งภาคก็ได้ โดยมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ แต่ให้เพิ่มชั่วโมงการเรียนในแต่ละรายวิชา ให้เท่ากับภาคปกติ ภาคการศึกษาฤดูร้อนเป็นภาคการศึกษาที่ไม่บังคับ

ข้อ ๑๑ ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาตรีต้องไม่ต่ำกว่า ๘ ภาคการศึกษาปกติ และต้องปฏิบัติงานตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยอีก ๒ ภาคการศึกษาปกติ

ยกเว้นในกรณีข้อ ๘ ให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดสำหรับผู้เข้าศึกษาในหลักสูตร ต่อเนื่อง ระยะเวลาการศึกษาให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๒ หลักสูตรระดับปริญญาตรีให้ศึกษารายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรที่มหาวิทยาลัย กำหนด

ข้อ ๑๓ ให้กำหนด หน่วยกิต (Credit) เป็นหน่วยสำหรับวัดปริมาณการศึกษาตามลักษณะ งานของแต่ละรายวิชา

ข้อ ๑๔ การกำหนดค่าหน่วยกิตของรายวิชาในภาคการศึกษาปกติให้กำหนดเกณฑ์ดังนี้

๑๔.๑ รายวิชาที่นิสิตใช้เวลาฟังบรรยายสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง และมีการเตรียม หรือการศึกษานอกเวลาเรียนอีกสัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมงตลอดภาคการศึกษาให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๑๔.๒ รายวิชาที่นิสิตใช้เวลาปฏิบัติการอภิปรายหรือสัมมนาสัปดาห์ละ ๒ - ๓ ชั่วโมงและเมื่อรวมกับการศึกษานอกเวลาเรียนแล้ว นิสิตใช้เวลาไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมงตลอด ภาคการศึกษาให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

ข้อ ๑๕ ให้แต่ละคณะหรือวิทยาลัยกำหนดหลักสูตรและจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องเรียน โดยจะต้องมีวิชาแกน พระพุทธศาสนาและวิชาพื้นฐานทั่วไปที่มหาวิทยาลัยกำหนดในแต่ละหลักสูตร

ข้อ ๑๖ การเลือกและการขอเปลี่ยนสาขาวิชาเอกให้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะ หรือวิทยาลัยที่จะออกระเบียบและกำหนดหลักเกณฑ์

ข้อ ๑๗ ให้แต่ละคณะหรือวิทยาลัยส่งชื่อรายวิชาที่จะเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษา ให้กองทะเบียนและ
วัดผล ทราบ ก่อน วันลงทะเบียน

ภายหลังวันลงทะเบียนรายวิชาแล้ว หากคณะหรือวิทยาลัยจำเป็นต้องเปิดสอนรายวิชาใหม่ เพิ่มขึ้น หรือไม่
เปิดสอนรายวิชาใดที่ได้แจ้งไว้ก็ให้ดำเนินการได้แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะ กรรมการประจำคณะหรือ
คณะกรรมการประจำวิทยาลัย และต้องแจ้งให้กองทะเบียนและวัดผลทราบ ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๑๕ วัน นับจากวัน
เปิดภาคการศึกษา

ข้อ ๑๘ ให้มหาวิทยาลัยออกระเบียบและกำหนดหลักเกณฑ์ ซึ่งไม่ขัดกับข้อบังคับนี้ในการรับ นิสิตที่จะขอ
ย้ายจากคณะหรือวิทยาลัยต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยหรือโอนจากสถาบันการศึกษาอื่น โดย จะต้องใช้เวลาการศึกษา
ต่อเนื่องในคณะหรือวิทยาลัยที่เข้าศึกษาใหม่ไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษา ปกติและต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อย
กว่า ๖๐ หน่วยกิต

ข้อ ๑๙ การเทียบฐานะชั้นปีที่ของนิสิตให้มหาวิทยาลัยกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่นิสิต ลงทะเบียนเรียนและ
สอบได้ตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเป็นเกณฑ์พิจารณาและกระทำเมื่อสิ้นภาค การศึกษาปกติทุกภาค

ข้อ ๒๐ สภาพนิสิต แบ่งออกได้ดังนี้ :-

๒๐.๑ นิสิตสภาพสมบูรณ์ (On Promotion)

ได้แก่ นิสิตที่สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๒.๐๐ ขึ้นไป

๒๐.๑ นิสิตสภาพรอพินิจ (On Probation)

ได้แก่ นิสิตที่สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐

การจำแนกสภาพนิสิตจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาแต่ละภาค ทั้งนี้ ยกเว้นนิสิต ที่เข้าศึกษาเป็น
ปีแรก ซึ่งการจำแนกสภาพจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาที่สองนับแต่เริ่มเข้าศึกษา

กองทะเบียนและวัดผลจะต้องแจ้งสภาพรอพินิจให้นิสิตที่มีสภาพเช่นนั้น และอาจารย์ ที่ปรึกษาของ
นิสิตผู้นั้นทราบโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๒๑ การลาพักและการกลับเข้าศึกษาใหม่ นิสิตอาจยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษา ต่อคณบดีหรือ
ผู้อำนวยการวิทยาลัยได้ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้ :-

๒๑.๑ ถูกเกณฑ์หรือระดมเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๒๑.๒ ได้รับทุนการศึกษาระหว่างประเทศ หรือทุนอื่นใดซึ่งมหาวิทยาลัย เห็นสมควรสนับสนุน

๒๑.๓ เจ็บป่วยต้องพักรักษาตัวเป็นเวลานานตามคำสั่งแพทย์โดยมีใบรับรอง แพทย์มาแสดง

ต่อมหาวิทยาลัย

๒๑.๔ มีเหตุจำเป็นสุดวิสัยอื่นที่สำคัญ

ในกรณีที่นิสิตขอลาพักก่อนลงทะเบียนรายวิชาหรือก่อนเปิดภาคการ ศึกษา นิสิตต้อง
ยื่นคำร้องต่อคณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัดอย่าง**ช้าภายใน ๗ วัน** นับจาก วันที่เปิดภาคการศึกษา และ
จะต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อรักษาสุขภาพการเป็นนิสิตไว้ หากไม่ปฏิบัติ ตามมหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนิสิตผู้นั้น
ออกจากทะเบียนนิสิตและให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตทันที

อนึ่ง ถ้านิสิตขอลาพักการศึกษาหลังจากที่ได้ลงทะเบียนรายวิชาแล้ว หรือในระหว่าง
ภาคการศึกษา นิสิตต้องยื่นคำร้องโดยเร็วที่สุดและจะต้อง มีเวลาเรียนโดยสม่ำเสมอ ในระยะก่อนการยื่นคำร้องขอลา
พัก หากรายวิชาใดนิสิตขาดเรียนเกินร้อยละ ๒๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด ให้ถือว่าได้ผลการศึกษาระดับ F เฉพาะ
รายวิชานั้นและให้นำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยด้วย

ข้อ ๒๒ ให้คณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดอนุมัติให้ลาพักได้ครั้งละไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษา
ถ้านิสิตยังมีความจำเป็นที่จะต้องขอลาพักต่อไปอีกให้ยื่นคำร้องขอลาพักใหม่ตามวิธีการ ดังกล่าวแล้ว

นิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักหรือถูกสั่งพักการศึกษา เมื่อจะกลับเข้าศึกษาใหม่จะต้องยื่น คำร้องขอกลับเข้า
ศึกษา ต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยก่อนวันเปิดภาคการศึกษา**ไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน** หากไม่ปฏิบัติตามจะไม่มี

สิทธิลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษานั้น เว้นแต่คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย เห็นว่ามีเหตุสำคัญและจำเป็นที่ทำให้นิสิตผู้นั้นไม่อาจยื่นคำร้องขอ กลับเข้าศึกษาได้ทันตามกำหนดจะอนุมัติให้เป็นกรณีพิเศษก็ได้

ข้อ ๒๓ คณะหรือวิทยาลัยจะต้องแจ้งรายชื่อนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักหรือถูกสั่งพักการ ศึกษาและรายชื่อนิสิต ที่กลับเข้าศึกษาใหม่ให้กองทะเบียนและวัดผลทราบโดยเร็วที่สุด

หมวดที่ ๒

การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต การลงทะเบียน การเพิ่มและการถอนรายวิชา

ข้อ ๒๔ การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต

๒๔.๑ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตต้องนำหลักฐานที่มหาวิทยาลัยกำหนดมายื่น ต่อกองทะเบียนและวัดผล ด้วยตนเองตามวันเวลาและสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมตาม ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๒๔.๒ ผู้ไม่สามารถมายื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตตามวันที่กำหนดต้องแจ้ง เหตุขัดข้องให้กองทะเบียนและวัดผลทราบเป็นลายลักษณ์อักษร ภายใน ๗ วันหลังจากที่กำหนดไว้ มิฉะนั้นจะถือว่าสละสิทธิ์

ในกรณีที่ได้แจ้งให้กองทะเบียนและวัดผลทราบตามความในวรรคแรกแล้ว ต้องขึ้น ทะเบียนเป็นนิสิตด้วยตนเอง ยกเว้นกรณีที่มีมหาวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่ามิเหตุจำเป็นอันหลีกเลี่ยงมิได้ จึงอนุญาตให้มอบหมายผู้แทนมาขึ้นทะเบียนได้ ทั้งนี้ ต้องทำให้เสร็จเรียบร้อยภายใน ๗ วัน นับจากวัน เปิดภาคการศึกษา

ข้อ ๒๕ การลงทะเบียนรายวิชา

๒๕.๑ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาตามที่ประสงค์จะเรียนตามแบบฟอร์ม และ หลักเกณฑ์ที่กองทะเบียนและวัดผลกำหนดไว้

๒๕.๒ ให้มีการลงทะเบียนรายวิชาทุกภาคการศึกษาและการลงทะเบียนทุกครั้ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งจะลงลายมือไว้เป็นหลักฐานในบัตรลงทะเบียนรายวิชา

๒๕.๓ นิสิตต้องมาลงทะเบียนรายวิชาด้วยตนเองตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมและส่วนที่ค้างชำระ(ถ้ามี)ให้เรียบร้อยจึงจะถือว่าการลงทะเบียนนั้นสมบูรณ์ และนิสิตจะได้รับรายงานผลการศึกษาเมื่อสิ้นภาคการศึกษาเฉพาะรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนไว้แล้วเท่านั้น

๒๕.๔ นิสิตที่มาลงทะเบียนรายวิชาหลังจากวันที่กองทะเบียนและวัดผล กำหนด ให้ถือว่ามาลงทะเบียนช้า ต้องชำระค่าธรรมเนียมเพิ่มเป็นพิเศษตามอัตราที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป

๒๕.๕ นิสิตที่ไม่มาลงทะเบียนรายวิชาภายใน ๑๐ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือ ๗ วันแรก ของภาคการศึกษาภาคฤดูร้อน เว้นแต่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะ กรรมการประจำวิทยาลัยเป็นกรณีพิเศษ ทั้งระยะเวลาที่พ้นกำหนดนั้นไม่นานเกินสมควร และต้อง ชำระค่าธรรมเนียมตามข้อ ๒๕.๔

ในกรณีที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลงทะเบียนเป็นกรณีพิเศษเช่นนี้ ถ้าเวลาเรียน นับจากวันลงทะเบียนรายวิชาเหลืออยู่ไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ของภาคการศึกษานั้น ก็ให้มีสิทธิ์เข้าสอบ ในรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนด้วย แต่ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาที่เหลือ

๒๕.๖ นิสิตที่ไม่ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติภาคใดภาคหนึ่งที มหาวิทยาลัยเปิดทำการสอนจะต้องลาพักการศึกษาภายใต้เงื่อนไขที่ได้รับระบุไว้ในข้อ ๒๑ หากไม่ปฏิบัติ ดังกล่าว มหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนิสิตผู้นั้นออกจากทะเบียนนิสิตและให้พ้นสถานภาพการเป็นนิสิตทันที

๒๕.๗ ถ้าไม่เกินกำหนด ๒ ปี นับจากวันที่มหาวิทยาลัยถอนชื่อนิสิตออกจากทะเบียน นิสิตตามข้อ ๒๑ ข้อ ๒๕.๖ และข้อ ๕๘.๓ .๑๓ มหาวิทยาลัยอาจอนุมัติให้นิสิตผู้นั้นกลับเข้าเป็นนิสิตใหม่ ได้เมื่อมีเหตุอันสมควร โดยให้ถือระยะเวลานั้นเป็นระยะเวลาพักการศึกษา

ในกรณีเช่นนี้นิสิตต้องเสียค่าธรรมเนียมเสมือนเป็นผู้ลาพักการศึกษา รวมทั้งค่า ธรรมเนียมอื่น ๆ ที่ค้างชำระ (ถ้ามี) ด้วย

ข้อ ๒๖ จำนวนหน่วยกิตที่นิสิตอาจลงทะเบียนเรียนได้ มีดังนี้ :-

๒๖.๑ นิสิตสภาพสมบูรณ์ให้ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิตและ **ไม่เกิน ๒๒ หน่วยกิต** ยกเว้นนิสิตคณะครุศาสตร์ให้เป็นไปตามหลักสูตรของคณะ ที่มหาวิทยาลัยประกาศใช้ ส่วนในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้ลงทะเบียนรายวิชา **ไม่เกิน ๑๐ หน่วยกิต**

๒๖.๒ นิสิตสภาพรอพินิจในภาคการศึกษาปกติ ให้ลงทะเบียนรายวิชาไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต และ **ไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต** ส่วนในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้ลงทะเบียนรายวิชา **ไม่เกิน ๖ หน่วยกิต**

๒๖.๓ นิสิตพิเศษที่มหาวิทยาลัยอนุมัติรับเข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษให้ลงทะเบียน รายวิชาตาม คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ข้อ ๒๗ นิสิตที่ประสงค์จะลงทะเบียนรายวิชา นอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๖ ต้องยื่น คำร้องเป็น ลายลักษณ์อักษรต่อคณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๒๘ การเพิ่มและการถอนรายวิชา

๒๘.๑ การขอเพิ่มรายวิชาจะกระทำได้ภายใน ๑๕ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือ ภายใน ๗ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน โดยได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๘.๒ การขอถอนรายวิชา ต้องได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา ภายใน เจ็ดวันและให้มีผล ดังต่อไปนี้ :-

๒๘.๒.๑ ถ้าขอถอนภายใน ๑๕ วันแรกของภาคการศึกษาปกติหรือ ๗ วันแรก ของภาค การศึกษาฤดูร้อน รายวิชาที่ถอนนั้นจะไม่ปรากฏในทะเบียน

๒๘.๒.๒ ถ้าขอถอนเมื่อพ้นกำหนด ๑๕ วันแรก แต่ยังคงอยู่ภายใน ๔๕ วันแรก ของภาค การศึกษาปกติหรือเมื่อพ้นกำหนด ๗ วันแรก แต่ยังคงอยู่ภายใน ๒๐ วันแรกของภาคการศึกษา ฤดูร้อนถือว่านิสิตถอน ตัวจากการศึกษารายวิชานั้นและจะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชานั้น ทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนในรายวิชานั้นมาแล้วไม่ น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒๘.๒.๓ การขอถอนเมื่อพ้นกำหนด ตามข้อ ๒๘.๒.๒ นั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่ คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นสมควรอนุมัติด้วยเหตุผลพิเศษ ในกรณีเช่นนี้นิสิต จะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชาที่ได้รับอนุมัติให้ถอนนั้น

๒๘.๒.๔ การถอนซึ่งไม่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือ คณะกรรมการ ประจำวิทยาลัย ตามข้อ ๒๘.๒.๓ นิสิตจะได้รับระดับ F ในรายวิชานั้น และให้นำมา คำนวณค่าระดับเฉลี่ยด้วย

๒๘.๒.๕ นิสิตจะถอนรายวิชาจนเหลือจำนวนหน่วยกิตต่ำกว่า ๙ หน่วยกิต ในการศึกษา ภาคปกติไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการ ประจำวิทยาลัย

ข้อ ๒๙ มหาวิทยาลัยจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ รวมทั้งสิทธิการได้รับค่าธรรมเนียม คั้นในบาง กรณี ซึ่งจะประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป

หมวดที่ ๓

การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๓๐ ให้มีการวัดผลการศึกษาทุกรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนเรียนไว้แต่ละภาคการศึกษา

ข้อ ๓๑ การวัดผลการศึกษาอาจทำได้หลายวิธี ในระหว่างภาคการศึกษาจะมีการสอบทุกรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนไว้ในภาคการศึกษานั้น ถ้ารายวิชาใดไม่มีการสอบให้คณบดี หรือผู้อำนวยการ วิทยาลัยประกาศให้ นิสิตทราบก่อนการลงทะเบียนในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๓๒ นิสิตต้องมีเวลาเรียนในแต่ละรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด ในภาคการศึกษานั้นจึงจะมีสิทธิเข้าสอบในรายวิชานั้น ยกเว้นกรณีตามข้อ ๒๕.๕

นิสิตผู้ที่มีเวลาเรียนในรายวิชาใดไม่ครบเกณฑ์กำหนดดังกล่าว และมีได้รับอนุมัติจากคณบดี จะได้รับระดับ F ในรายวิชานั้นและให้นำมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยด้วย

ข้อ ๓๓ การประเมินผลการศึกษา

ระบบการประเมินผลการศึกษาในแต่ละรายวิชานั้นให้มีผลการศึกษาระดับ (Grade) และค่าระดับ (Grade-Point) ดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ	ค่าระดับ
ดีเยี่ยม (EXCELLENT)	A	๔.๐
ดีมาก (VERY GOOD)	B+	๓.๕
ดี (GOOD)	B	๓.๐
ค่อนข้างดี (VERY FAIR)	C+	๒.๕
พอใช้ (FAIR)	C	๒.๐
ค่อนข้างพอใช้ (QUITE FAIR)	D+	๑.๕
อ่อน (POOR)	D	๑.๐
ตก (FAILED)	F	๐

ทั้งนี้ เกณฑ์คะแนนต่ำสุดที่ถือว่าผ่านในรายวิชานั้น ๆ คือ ระดับ D

ข้อ ๓๔ การให้ระดับ F ให้กระทำในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๓๔.๑ นิสิตเข้าสอบและสอบตก

๓๔.๒ นิสิตขาดสอบโดยไม่ได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัย

๓๔.๓ นิสิตไม่มีสิทธิเข้าสอบ ตามข้อ ๓๒

๓๔.๔ นิสิตขอลถอนรายวิชาในกรณีอื่น นอกจากที่ระบุไว้ในข้อ ๒๘.๒.๔

๓๔.๕ นิสิตไม่แก้ผลการศึกษาที่ไม่สมบูรณ์ (I) ตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในข้อ ๓๗

วรรค ๒

๓๔.๖ นิสิตกระทำผิดระเบียบการสอบไล่และได้รับการตัดสินให้สอบตก

ข้อ ๓๕ นอกจากการวัดผลเป็นระดับตามข้อ ๓๓ แล้ว รายงานผลการศึกษาอาจแสดงได้ด้วย สัญลักษณ์อื่น อีกดังนี้

สัญลักษณ์	ผลการศึกษา
I (Incomplete)	ไม่สมบูรณ์
S (Satisfactory)	สอบได้ไม่กำหนดระดับ
U (Unsatisfactory)	สอบตกไม่กำหนดระดับ
W (Withdrawn)	ถอนรายวิชาที่ศึกษา
Au (Audit)	ศึกษาโดยไม่นับหน่วยกิต

ข้อ ๓๖ ในการศึกษารายวิชาตามหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัย หรือรายวิชา ซึ่งมีลักษณะ เช่นเดียวกับวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัย อาจมีการวัดผลโดยไม่มีค่าระดับก็ได้ และให้แสดงผลการศึกษาโดยใช้สัญลักษณ์ S หรือ U

รายวิชาใดซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับรายวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยตามความในวรรคก่อนให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๓๗ การให้สัญลักษณ์ I สำหรับรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง ให้กระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้ :-

๓๗.๑ นิสิตไม่ส่งงานมอบหมายหรือไม่เข้าทดสอบย่อยให้ครบเกณฑ์ตามกำหนด ที่อาจารย์ผู้สอนวิชานั้นสั่งหรือดำเนินการในภาคการศึกษา

๓๗.๒ นิสิตป่วยไม่อาจกระทำการสอบระหว่างการสอนรายวิชานั้น โดยมีใบรับรอง แพทย์มาแสดงต่อมหาวิทยาลัย

๓๗.๓ นิสิตขาดสอบโดยไม่ได้รับอนุมัติ จากคณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือด้วย เหตุสุดวิสัย บางประการ ซึ่งทำให้นิสิตนั้นยังปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำหรับรายวิชานั้นไม่สมบูรณ์ และอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าไม่สมควรประเมินผลการศึกษาระดับสุดท้ายของนิสิตผู้นั้น

ในกรณีดังกล่าวตามข้อ ๓๗.๑, ๓๗.๒, และ ๓๗.๓ นิสิตจะต้องทำการสอบและปฏิบัติงานที่ได้ รับมอบหมาย จาก อาจารย์ผู้สอนให้เรียบร้อยเพื่อให้ผลการศึกษามีสมบูรณ์ อย่างช้าภายใน ๑๕ วัน หลังจากวันลงทะเบียน รายวิชาในภาคการศึกษาปกติถัดไป มิฉะนั้นสัญลักษณ์ I จะถูกปรับเป็น F ทันที

นิสิตที่ได้รับผลการศึกษามีคุณภาพตามเงื่อนไขในวรรคแรก จะได้รับระดับคะแนนไม่สูงกว่า C เว้นแต่นิสิตผู้นั้นจะมีประวัติการเรียนเป็นพิเศษ และผลไม่สมบูรณ์ (I) นั้นเกิดเนื่องมาจากเหตุสุดวิสัย อาจให้ได้รับระดับสูงกว่า C ได้ ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของอาจารย์ผู้สอนหรืออาจารย์ที่ปรึกษา และคณะ กรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยพิจารณาร่วมกันอนุมัติ

ข้อ ๓๘ การให้สัญลักษณ์ S จะให้เฉพาะรายวิชาซึ่งนิสิตสอบได้และหลักสูตรระบุว่าเป็น รายวิชาที่นิสิตต้องเรียนและสอบให้ได้โดยไม่กำหนดระดับ

ข้อ ๓๙ การให้สัญลักษณ์ U จะให้เฉพาะรายวิชาที่นิสิตสอบตกและหลักสูตรระบุว่าเป็น รายวิชาที่นิสิตต้องเรียนและสอบให้ได้โดยไม่กำหนดระดับ ในกรณีนี้นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนใหม่ จนกว่าจะสอบได้สัญลักษณ์ S

ข้อ ๔๐ การให้สัญลักษณ์ Au ให้กระทำเฉพาะรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้และแจ้งความ จำนงในวันลงทะเบียนว่าจะเรียนโดยไม่นับหน่วยกิต และไม่ประสงค์จะให้มีการวัดผล

ข้อ ๔๑ การให้สัญลักษณ์ W ให้กระทำเฉพาะรายวิชาในกรณีที่ระบุไว้ในข้อ ๒๘.๒.๒ และ ๒๘.๒.๓

ข้อ ๔๒ นิสิตที่ผลการสอบในรายวิชาใดไม่ต่ำกว่าระดับ D ให้ถือว่าสอบได้ในรายวิชานั้น ยกเว้น ในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดว่าจะต้องได้ให้สูงกว่าระดับ D

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร นิสิตจะต้องลงทะเบียนเรียนวิชานั้นจนสอบ ได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในวรรคแรก

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นวิชาเลือก นิสิตอาจลงทะเบียนเรียนซ้ำในรายวิชานั้น หรืออาจลงทะเบียนเรียนวิชาอื่นแทนก็ได้

ข้อ ๔๓ รายวิชาใดที่นิสิตสอบได้สูงกว่าระดับ D ไม่มีสิทธิลงทะเบียนในรายวิชานั้นอีก ส่วน รายวิชาที่นิสิตลงทะเบียนโดยไม่นับหน่วยกิต (Audit) นิสิตอาจลงทะเบียนเรียนอีกก็ได้

ข้อ ๔๔ การนับหน่วยกิตสะสมให้นับรวมเฉพาะหน่วยของรายวิชาที่นิสิตสอบได้ตามเกณฑ์ข้อ ๓๘ และข้อ ๔๒ เท่านั้น

๔๔.๑ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนเรียนรายวิชาใดมากกว่าครั้งหนึ่งให้นับจำนวนของ หน่วยกิตของรายวิชานั้นไปคิดเป็นหน่วยกิตสะสมได้เพียงครั้งเดียว

๔๔.๒ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนเรียนวิชาที่ระบุไว้ว่าเป็นวิชาที่เทียบเท่ากัน ให้นับ หน่วยกิตเฉพาะรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งเท่านั้นเป็นหน่วยกิตสะสม

ข้อ ๔๕ ให้มีการประเมินผลการศึกษาระดับชั้นสุดท้ายการศึกษาทุกภาค โดยคำนวณหา ค่าระดับ เฉลี่ย ของ รายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้สำหรับภาคการศึกษานั้น ค่านี้เรียกว่า ค่าระดับเฉลี่ยประจำภาค (SEMESTER GRADE POINT AVERAGE = SGPA) และให้คิดค่าระดับเฉลี่ยสำหรับรายวิชาทั้งหมด ทุกภาค การศึกษาตั้งแต่เริ่มเป็น นิสิตถึงภาคการศึกษาปัจจุบัน ค่านี้เรียกว่า ค่าระดับเฉลี่ยสะสม (CUMULATIVE GRADE POINT AVERAGE = CUM GPA)

ข้อ ๔๖ การคิดค่าระดับเฉลี่ยประจำภาค (SGPA) คำนวณได้จากการนำผลบวกของผลคูณ ระหว่างค่าระดับ ต่อหน่วยกิตกับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนใน ภาคการศึกษานั้นตั้ง แล้วหารด้วยหน่วยกิตทั้งหมด ที่ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๔๗ การคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสม (CUM GPA) คำนวณได้จากการนำผลบวกของผลคูณ ระหว่างค่า ระดับต่อหน่วยกิตกับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนไว้ทั้งหมดตั้งแล้วหาร ด้วยจำนวน หน่วยกิต ทั้งหมดที่ได้ลงทะเบียนไว้ไม่ว่ารายวิชานั้นจะซ้ำกันหรือแทนกันก็ตาม

ข้อ ๔๘ รายวิชาใดที่มีรายงานผลการศึกษาคือสัญลักษณ์ I, S, W, Au จะไม่นำมาคำนวณหาค่า ระดับ เฉลี่ย ตามข้อ ๔๖ และข้อ ๔๗

ข้อ ๔๙ การหาค่าระดับเฉลี่ยให้คิดทศนิยมสองตำแหน่งไม่ปัดเศษ

หมวดที่ ๔

การเตือนและการรอฟินิจ

ข้อ ๕๐ มหาวิทยาลัยจะนำผลการศึกษานิสิตแต่ละรายมาพิจารณาทุกภาคการศึกษา รวมทั้ง ภาค การศึกษาภาคฤดูร้อน นิสิตจะต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม ถึงภาคการศึกษานั้น ๆ ไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ มิฉะนั้น จะได้รับ การเตือน (เตือน ๑ หรือเตือน ๒) หรือ อยู่ในภาวะรอฟินิจในต้นภาคการศึกษาถัดไป หรือถูกถอนชื่อออกจาก ทะเบียนนิสิตแล้วแต่กรณี

ข้อ ๕๑ ในภาคแรกที่ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย นิสิตผู้ใดได้ค่าระดับเฉลี่ยสำหรับภาคการ ศึกษานั้น ต่ำ กว่า ๑.๕๐ จะได้รับการเตือน (เตือนพิเศษ) จาก มหาวิทยาลัยซึ่งไม่นับเป็นการเตือนตาม ข้อ ๕๓

ข้อ ๕๒ นิสิตต้องได้รับค่าเฉลี่ยสะสมเมื่อสิ้นสุดสองภาคแรกที่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัย ไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕ มิฉะนั้นจะต้องถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต

ข้อ ๕๓ หากได้รับการเตือนสองภาคการศึกษาติดต่อกัน โดยยังได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐ อยู่ เช่นเดิม ให้อยู่ในภาวะรอฟินิจในภาคการศึกษาถัดไป และให้บันทึกภาวะรอฟินิจนั้นลงใน ทะเบียนเรียนด้วย

ข้อ ๕๔ ในภาคการศึกษาที่อยู่ในภาวะรอฟินิจ หากนิสิตยังได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมจนถึงภาค การศึกษานั้น ต่ำกว่า ๒.๐๐ อยู่อีก นิสิตผู้นั้นจะถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต ยกเว้นกรณีตามข้อ ๕๕

ข้อ ๕๕ นิสิตที่ได้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ครบจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้ว ได้ค่าระดับเฉลี่ย สะสมไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕ แต่ไม่ถึง ๒.๐๐ ตามเกณฑ์สมบูรณ์ มหาวิทยาลัยอาจให้นิสิตผู้นั้น ศึกษาต่อไปตามที่ เห็นสมควร โดยจะให้ศึกษาต่อในคณะเดิมหรือเปลี่ยนสาขาวิชาหรือย้ายโอนคณะ สังกัดภายใต้ข้อบังคับ ๖๒.๑ และ ข้อ ๖๒.๕

ข้อ ๕๖ กรณีข้อ ๕๕ นิสิตจะต้องศึกษาให้ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมถึงเกณฑ์ ๒.๐๐ ภายใน ระยะ ๓ ภาคการศึกษาถัดไป ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสองเท่า (๘ ปี) สำหรับภาคการศึกษาปกติ นับแต่วันที่ยื่น ทะเบียนเป็นนิสิต

ข้อ ๕๗ ภายใต้ข้อบังคับข้อ ๕๖ การเปลี่ยนสาขาวิชาที่ดี การย้ายโอนคณะสังกัดที่ดี การพักการ ศึกษาที่ดี ไม่ มีผลทำให้การเตือนและภาวะรอฟินิจเปลี่ยนแปลง

หมวดที่ ๕

การฟื้นฟูสภาพนิสิตและวินัยของนิสิต

ข้อ ๕๘ นิสิตต้องฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิตในกรณีต่อไปนี้

๕๘.๑ สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและได้รับปริญญาตามข้อ ๖๔

๕๘.๒ ได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัยให้ลาออก

๕๘.๓ ถูกถอนชื่อออกจากมหาวิทยาลัย ในกรณีดังต่อไปนี้

๕๘.๓.๑ ไม่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาใดการศึกษาหนึ่งตามข้อ ๒๕.๖

๕๘.๓.๒ เมื่อพ้นกำหนดเวลาหนึ่งภาคการศึกษาแล้วไม่ชำระค่าบำรุง มหาวิทยาลัยเพื่อ

รักษาสถานภาพการเป็นนิสิต

๕๘.๓.๓ ขาดคุณสมบัติหรือคุณสมบัติตามข้อ ๖ อย่างใดอย่างหนึ่งตามแต่กรณี

๕๘.๓.๔ สอบได้ระดับเฉลี่ยประจำภาคในภาคการศึกษาที่ ๑ ของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย (ปีที่ ๑ หรือปีที่ ๓ แล้วแต่กรณี) ต่ำกว่า ๑.๒๕ หรือสอบได้ระดับเฉลี่ยสะสม ของสองภาคการศึกษาแรกของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยต่ำกว่า ๑.๗๕

๕๘.๓.๕ ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๓ ของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เป็นต้นไป สอบได้ระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐

๕๘.๓.๖ ได้รับระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๗๕ เป็นเวลาสองภาคการศึกษา ติดต่อกัน

๕๘.๓.๗ ไม่ฟื้นฟูสภาพพินิจตามความในข้อ ๕๔

๕๘.๓.๘ สอบได้ไม่ครบตามหลักสูตรของแต่ละคณะหรือได้ระดับเฉลี่ย สะสม ตลอดหลักสูตรไม่ถึง ๒.๐๐ ภายในระยะเวลา ๒ เท่า ของเวลาการศึกษาตามหลักสูตร

๕๘.๓.๙ ทำการทุจริตอย่างร้ายแรงในการสอบ

๕๘.๓.๑๐ ไม่สามารถเลือกวิชาเอก - โท (ถ้ามี) ภายในระยะเวลาตาม หลักเกณฑ์ที่แต่ละคณะกำหนดไว้ในหลักสูตร

๕๘.๓.๑๑ ถูกสั่งพักการเรียนรวมกันเกินกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๕๘.๓.๑๒ ประพฤติผิดอย่างร้ายแรงและได้รับการพิจารณาโทษให้ฟื้นฟูสภาพ การเป็นนิสิต

๕๘.๓.๑๓ โอนไปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่น

๕๘.๓.๑๔ มรณภาพหรือตาย

ข้อ ๕๙ นิสิตที่ฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิตแล้ว หากจะกลับมาศึกษาใหม่จะนำหน่วยกิตสะสมเดิม มาใช้ประโยชน์ในการศึกษาครั้งใหม่อีกไม่ได้

ข้อ ๖๐ ในกรณีที่นิสิตกระทำผิดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่งหรือประกาศอื่น ของมหาวิทยาลัย ต้องได้รับการพิจารณาโทษกรณีใดกรณีหนึ่งดังนี้

๖๐.๑ ภาคทัณฑ์

๖๐.๒ พักการเรียน

๖๐.๓ ฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิต

ข้อ ๖๑ การลงโทษนิสิตที่กระทำผิดระเบียบการสอบในการสอบประจำภาคหรือการสอบ ระหว่างภาค ให้คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่นิสิตผู้นั้น สังกัดอยู่ร่วม กับกรรมการควบคุมการสอบ เป็นผู้พิจารณาว่าเป็นความผิดประเภททุจริตหรือ سوءเจตนาทุจริตหรือเป็น ความผิดอื่น

๖๑.๑ ถ้าเป็นความผิดประเภททุจริตให้ลงโทษนิสิตผู้กระทำผิดดังต่อไปนี้

๖๑.๑.๑ ให้นิสิตผู้นั้นได้รับระดับ F ในรายวิชานั้น

๖๑.๑.๒ ให้คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย ที่นิสิตผู้นั้น สังกัดอยู่พิจารณาสั่งพักการศึกษาอย่างน้อย ๑ ภาคการศึกษาปกติ หรืออาจให้พ้นสภาพ การเป็นนิสิตได้

การพักการศึกษาของนิสิตผู้กระทำผิดนั้นให้เริ่มในภาคการศึกษาปกติถัดจากภาคการศึกษาที่กระทำผิด และ ให้นำระยะเวลาที่ถูกสั่งพักการศึกษาเป็นระยะเวลาการศึกษาด้วย

๖๑.๒ ถ้าเป็นความผิดประเภทผิดระเบียบการสอบอย่างอื่นนอกเหนือจากข้อ ๖๑.๑ ให้ คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณาลงโทษตามควรแก่กรณีความผิด แต่ จะต้องไม่เกินกว่าที่ระบุไว้ในข้อ ๖๑.๑.๑

ทั้งนี้ให้คณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตผู้กระทำผิดนั้นสังกัดอยู่ดำเนินการลงโทษตาม มติของ คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย แล้วแจ้งให้กองทะเบียนและวัดผล ทราบทันที

หมวดที่ ๖

การย้ายโอนสังกัดและหน่วยกิต

ข้อ ๖๒ การย้ายโอนสังกัดหรือคณะหรือวิทยาลัยอาจทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้

๖๒.๑ นิสิตจะมีสิทธิขอย้ายสังกัดคณะหรือวิทยาลัยที่ได้ศึกษาอยู่ไปอยู่ในสังกัดอีก คณะหนึ่งได้ ต่อเมื่อได้ศึกษาในคณะหรือวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ ไม่นับภาคการศึกษาที่ ลาพัก ถูกสั่งพัก หรือถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิตและต้องได้ค่าระดับเฉลี่ย สะสมไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕

๖๒.๒ การขอย้ายโอนสังกัดคณะหรือวิทยาลัยให้นิสิตผู้ประสงค์จะขอย้ายโอน สังกัดแสดงความ จำนงเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมเหตุผลประกอบยื่นต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการ วิทยาลัย ที่ตนสังกัดอย่างช้า ๑๕ วันก่อนวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

ให้คณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดอยู่ส่งคำขอย้ายโอนพร้อมข้อคิดเห็นประกอบ ไปยังคณะหรือ วิทยาลัยที่นิสิตขอย้ายโอนไปสังกัดเพื่อศึกษานั้น

การจะอนุมัติหรือไม่ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำ วิทยาลัยที่ เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับอนุมัติให้ย้ายโอนสังกัดแล้ว ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๖๒.๓ การย้ายโอนคณะหรือวิทยาลัยต้องดำเนินการให้เสร็จก่อนจะลงทะเบียน รายวิชา เว้นแต่ อธิการบดีจะประกาศหรือสั่งการเป็นอย่างอื่น

๖๒.๔ ให้คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่รับย้ายโอน มีอำนาจ พิจารณาเทียบรายวิชาและหน่วยกิตที่นิสิตผู้นั้นได้ศึกษาไว้แล้ว เพื่อกำหนดเงื่อนไขการศึกษา และจำนวน หน่วยกิ ตที่จะต้องศึกษาใหม่ในคณะหรือวิทยาลัยที่รับย้ายโอน

ให้คณะหรือวิทยาลัยที่รับ ย้ายโอน ดำเนินการ ตามความในวรรคแรกให้เสร็จสิ้นและแจ้งผลให้ กองทะเบียน และวัดผลทราบก่อน วันลงทะเบียนเรียนของภาคการศึกษานั้น ๆ

๖๒.๕ การนับระยะเวลาการศึกษาตามข้อ ๕๖, ๕๘.๓ และข้อ ๖๔.๑ ให้นำระยะเวลา การศึกษา ในคณะเดิมรวมด้วย

ข้อ ๖๓ สำหรับนิสิตที่ย้ายโอนคณะหรือวิทยาลัยภายในมหาวิทยาลัยให้นำผลการศึกษา ของรายวิชาต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาจากคณะหรือวิทยาลัยเดิมมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยสะสมด้วย แม้รายวิชา ที่นิสิตผู้ย้ายโอนคณะได้ศึกษาจะ ไม่ตรงกับหลักสูตรของคณะหรือวิทยาลัยที่สังกัดใหม่ก็ตาม สำหรับ นิสิตที่โอนคณะหรือวิทยาลัยมาจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นให้ทำการประเมินผล เฉพาะรายวิชาที่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยนี้เท่านั้น

ในกรณีทีนิสิตมหาวิทยาลัยได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัดให้ลงทะเบียน เรียน บางรายวิชาในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นให้นำผลการศึกษารายวิชานั้น ๆ มา คำนวณหาค่าระดับเฉลี่ยด้วย

หมวดที่ ๗

การสำเร็จการศึกษา

ข้อที่ ๖๔ นิสิตผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ :-

๖๔.๑ สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่าของเวลา การศึกษาตามหลักสูตรและมีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐

๖๔.๒ ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการ ฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน

๖๔.๓ ไม่มีพันธะอื่นใดกับมหาวิทยาลัย

ข้อ ๖๕ นิสิตที่จะได้รับปริญญาเกียรตินิยม จะต้องมีคุณสมบัติเพิ่มเติมดังนี้

๖๕.๑ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง

๖๕.๑.๑ ต้องสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การศึกษานั้น

๖๕.๑.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐

๖๕.๑.๓ ไม่เคยสอบได้ต่ำกว่า C หรือได้สัญลักษณ์ U ในรายวิชาที่ลงทะเบียนไว้และ

๖๕.๑.๔ ไม่มีประวัติในระเบียบการศึกษาวาเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่างร้ายแรงในระหว่าง ที่ศึกษา

๖๕.๒ เกียรตินิยมอันดับสอง

๖๕.๒.๑ สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การศึกษานั้น ๆ

๖๕.๒.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐

๖๕.๒.๓ ไม่เคยสอบได้ต่ำกว่า D หรือได้สัญลักษณ์ U ในรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนไว้ และ

๖๕.๒.๔ ไม่มีประวัติในระเบียบการศึกษาวาเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่างร้ายแรงในระหว่าง ที่ศึกษา

ข้อ ๖๖ นิสิตที่โอนมาจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นไม่มีสิทธิได้รับปริญญา เกียรตินิยม เว้นแต่ จะได้ศึกษาและได้หน่วยกิตสะสมตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยไม่น้อยกว่า สามในสี่ของจำนวนหน่วยกิตทั้งหมด

ข้อ ๖๗ นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อกองทะเบียนและวัดผลเพื่อขอรับปริญญาในภาคการศึกษาสุดท้าย ที่นิสิตจะ สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตร

ข้อ ๖๘ ให้คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยและผู้อำนวยการ กองทะเบียนและ วัดผลเป็นผู้พิจารณาคำร้องของนิสิตเบื้องต้นแล้วเสนอต่อสภาวิชาการเพื่อพิจารณา เสนอสภามหาวิทยาลัยอนุมัติ ปริญญาหรือปริญญาเกียรตินิยมต่อไป

ข้อ ๖๙ สภามหาวิทยาลัยจะพิจารณาอนุมัติปริญญาอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

ข้อ ๗๐ มหาวิทยาลัยจัดให้มีพิธีประสาทปริญญาบัตรปีละ ๑ ครั้ง ซึ่งจะประกาศกำหนดวัน ให้ทราบเป็นปี ๆ ไป

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๗๑ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตระดับปริญญาตรี ดังต่อไปนี้

๗๑.๑ นิสิตที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีก่อนปีการศึกษา ๒๕๔๒ ยังคงปฏิบัติ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พุทธศักราช ๒๕๓๐

๗๑.๒ นิสิตที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๒ เป็นต้นไป ให้ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

ลงชื่อ

(พระสุเมธาธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒)
พุทธศักราช ๒๕๕๐

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงให้ออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยไว้ ดังต่อไปนี้ :-

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษา ระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๐”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๖ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๖ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา

๖.๑ คุณสมบัติของพระภิกษุสามเณรผู้สมัครเข้าศึกษา

- (๑) เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ
- (๒) เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น หรือ
- (๓) เป็นผู้สอบได้เปรียญ ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ
- (๔) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หรือ
- (๕) เป็นพระสังฆาธิการหรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) หรือ
- (๖) เป็นพระสังฆาธิการหรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สอบได้นักธรรมชั้นเอกและสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือ
- (๗) เป็นผู้สอบได้นักธรรมชั้นเอกและสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และต้องศึกษาวิชาภาษาบาลี ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ
- (๘) เป็นผู้สำเร็จระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และต้องศึกษาวิชาภาษาบาลี ไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร สาขาวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ
- (๙) เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษเพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนด

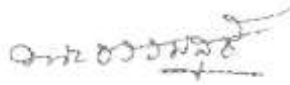
(๑๐) ไม่เคยถูกคัดชื่อออกหรือถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติหรือวินัย”

๖.๒ คุณสมบัติของคณาจารย์ผู้สมัครเข้าศึกษา

- (๑) เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรมหรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ
- (๒) เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรมหรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ
- (๓) เป็นผู้สอบได้เปรียญหรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยอื่นรับรอง หรือ
- (๔) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ
- (๕) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และต้องศึกษาวิชาภาษาบาลีไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตร สาขาวิชาภาษาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ
- (๖) เป็นผู้ที่มหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษเพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนด
- (๗) ไม่เคยถูกคัดชื่อออกหรือถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติหรือวินัย

ประกาศ ณ วันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ลงชื่อ

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓) แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๕๕๑

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ พฤษภาคมที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงให้ออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่า ด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้สำหรับนิสิตผู้เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใด ซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกข้อ ๑๐ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่า ด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๐ การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยให้ใช้ระบบหน่วยทวิภาค (Semester Credit System) โดยแบ่งเวลาการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๑๐.๑ ภาคการศึกษาที่หนึ่ง (First Semester) มีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า ๑๕ สัปดาห์

๑๐.๒ ภาคการศึกษาที่สอง (Second Semester) มีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า ๑๕ สัปดาห์

นอกจากนั้น จะจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน (Summer Session) ต่อจากภาคการศึกษาที่สองอีก ๑ ภาคก็ได้ โดยมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ แต่ให้เพิ่มชั่วโมงการเรียนในแต่ละรายวิชาให้เท่ากับภาคการศึกษาปกติ ภาคการศึกษาฤดูร้อนเป็นภาคการศึกษาที่ไม่บังคับ”

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกข้อ ๑๑ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๑ ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาตรีใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษา และต้องปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ส่วนหลักสูตรคณะครุศาสตร์ ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๑๐ ปีการศึกษา และการปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดสำหรับคณะครุศาสตร์ให้นับเข้าในปีการศึกษาที่ ๕

ยกเว้นในกรณีข้อ ๘ ให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด สำหรับผู้เข้าศึกษาในหลักสูตรต่อเนื่อง ระยะเวลาการศึกษาให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด”

ข้อ ๗ ให้ยกเลิกข้อ ๑๕ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๕ ให้แต่ละคณะหรือวิทยาลัยกำหนดหลักสูตรและจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องเรียน โดยจะต้องมีวิชาแกนพระพุทธศาสนาและวิชาศึกษาทั่วไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ใน แต่ละหลักสูตร”

ข้อ ๘ ให้ยกเลิกข้อ ๑๖ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๖ การเลือกและการขอเปลี่ยนสาขาวิชาหรือวิชาเอกให้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะหรือวิทยาลัยที่จะออกระเบียบและกำหนดหลักเกณฑ์”

ข้อ ๙ ให้ยกเลิกข้อ ๒๖ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๒๖ จำนวนหน่วยกิตที่นิสิตอาจลงทะเบียนเรียนได้ มีดังนี้

๒๖.๑ นิสิตสภาพสมบูรณ์ให้ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต และไม่เกิน ๒๒ หน่วยกิต ยกเว้นนิสิตคณะครุศาสตร์ให้ปฏิบัติตามหลักสูตรของคณะที่มหาวิทยาลัยประกาศใช้ ส่วนในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้ลงทะเบียนรายวิชาไม่เกิน ๑๐ หน่วยกิต

๒๖.๒ นิสิตสภาพรอพินิจในภาคการศึกษาปกติ ให้ลงทะเบียนรายวิชาไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิตและไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต ส่วนในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้ลงทะเบียนรายวิชาไม่เกิน ๖ หน่วยกิต

๒๖.๓ นิสิตพิเศษที่มหาวิทยาลัยอนุมัติรับเข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ ให้ลงทะเบียนรายวิชาตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๖.๔ หลักสูตรระดับปริญญาตรีให้สำเร็จการศึกษาได้ไม่ต่ำกว่า ๖ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับคณะครุศาสตร์ต้องไม่ต่ำกว่า ๘ ภาคการศึกษาปกติ”

ข้อ ๑๐ ให้ยกเลิกข้อ ๒๘ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่า ด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๒๘ การเพิ่มและการถอนรายวิชา

๒๘.๑ การขอเพิ่มรายวิชาจะกระทำได้ในสัปดาห์วันแรกของภาคการศึกษาปกติหรือภายในเจ็ดวันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน โดยได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๘.๒ การขอถอนรายวิชา ต้องได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาภายในเงื่อนไขและให้มีผล ดังต่อไปนี้

๒๘.๒.๑ ถ้าขอถอนภายในสัปดาห์วันแรกของภาคการศึกษาปกติหรือเจ็ดวันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน หรือนิสิตที่ถูกส่งพักการเรียนรายวิชาที่ถอนนั้นจะไม่ปรากฏสัญลักษณ์ W ในระเบียน

๒๘.๒.๒ ถ้าขอถอนเมื่อพ้นกำหนดสัปดาห์วันแรก แต่ยังคงอยู่ในสัปดาห์วันแรกของภาคการศึกษาปกติหรือเมื่อพ้นกำหนดเจ็ดวันแรก แต่ยังคงอยู่ในสัปดาห์วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน ถือว่า นิสิตถอนตัวจากการศึกษารายวิชานั้นและจะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชานั้น ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนในรายวิชานั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒๘.๒.๓ การขอถอนเมื่อพ้นกำหนด ตามของ ๒๘.๒.๒ นั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำ

วิทยาลัยเห็นสมควรอนุมัติด้วยเหตุผลพิเศษ ในกรณีเช่นนี้ นิสิต จะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชาที่ได้รับอนุมัติให้ถอนนั้น

๒๘.๒.๔ การถอนซึ่งมิได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำคณะหรือ คณะกรรมการประจำวิทยาลัย ตามข้อ ๒๘.๒.๓ นิสิตจะได้รับ ระดับ F ในรายวิชานั้นและให้นำมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยด้วย

๒๘.๒.๕ นิสิตจะถอนรายวิชาจนเหลือจำนวนหน่วยกิตต่ำกว่า ๙ หน่วยกิต ในการศึกษาภาคปกติไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจาก คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย”

ข้อ ๑๑ ให้ยกเลิกข้อ ๓๒ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๓๒ นิสิตต้องมีเวลาเรียนในแต่ละรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด ในภาคการศึกษานั้นจะมีสิทธิเข้าสอบในรายวิชานั้น ยกเว้นกรณีตามข้อ ๒๕.๕

นิสิตผู้ที่มีเวลาเรียนในรายวิชาใดไม่ครบเกณฑ์กำหนดดังกล่าว และมีได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย จะได้รับระดับ F ในรายวิชานั้นและให้นำมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยด้วย”

ข้อ ๑๒ ให้ยกเลิกข้อ ๖๕ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๖๕ นิสิตที่จะได้รับปริญญาเกียรตินิยม จะต้องมีคุณสมบัติเพิ่มเติม ดังนี้

๖๕.๑ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง

๖๕.๑.๑ ต้องสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานั้นๆ

๖๕.๑.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐

๖๕.๑.๓ ไม่เคยสอบได้ต่ำกว่า C หรือได้สัญลักษณ์ U ในรายวิชาที่ลงทะเบียนไว้และ

๖๕.๑.๔ ไม่มีประวัติในระเบียบการศึกษาว่าเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่างร้ายแรงในระหว่างที่ศึกษา

๖๕.๒ เกียรตินิยมอันดับสอง

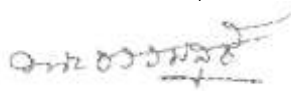
๖๕.๒.๑ ต้องสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานั้นๆ

๖๕.๒.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๒๕

๖๕.๒.๓ ไม่เคยสอบได้ต่ำกว่า D หรือได้สัญลักษณ์ U ในรายวิชาที่ลงทะเบียนไว้และ

๖.๕.๒.๔ ไม่มีประวัติในระเบียบการศึกษาว่าเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่างร้ายแรงในระหว่างที่ศึกษา”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗

เพื่ออนุรักษ์ให้เป็นไปตามความในข้อ ๘, ๑๘ และ ๖๒ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงเห็นสมควรออกระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๗ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงให้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือ ประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“การโอน” หมายถึง การโอนผลการศึกษาระดับปริญญาและหน่วยกิต ของรายวิชา ในระดับเดียวกันที่ได้เคยศึกษามาแล้วในมหาวิทยาลัย เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

“การเทียบโอน” หมายถึง การโอนผลการศึกษาระดับปริญญาและหน่วยกิตของรายวิชา ในระดับเดียวกัน ที่ได้เคยศึกษามาแล้วในสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในมหาวิทยาลัย

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการประจำคณะ หรือวิทยาลัย ในมหาวิทยาลัย”

ข้อ ๕ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเทียบโอนผลการศึกษา มีดังนี้

(๑) นิสิตหลักสูตรปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ที่เคยศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่าสองภาค การศึกษาปกติ หรือมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่าสี่สิบหน่วยกิต ในมหาวิทยาลัย และมีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ หรือสำเร็จการศึกษามาแล้วจากมหาวิทยาลัย ต้องยื่นคำร้องขออนุมัติต่อคณะหรือวิทยาลัยที่รับโอน ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน ก่อนวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

ในกรณีที่ขอโอนเกินกว่าที่กำหนดไว้ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ

(๒) ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาเห็นชอบการโอนของนิสิตที่ยื่นคำร้องเฉพาะรายวิชาที่มี ผลการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ไม่ต่ำกว่าระดับ C หรือ S หรือ ค่าระดับ ๒.๐๐ หรือเทียบเท่า ให้คณะหรือวิทยาลัยที่ดำเนินการรับโอนเสร็จสิ้นแล้ว แจ้งผลการโอนให้กองทะเบียนและวัดผลทราบก่อน วันลงทะเบียนเรียนของภาคการศึกษานั้น ๆ

(๓) จำนวนรายวิชาและผลการศึกษาที่เทียบโอนได้ ให้รวมเป็นหน่วยกิต ตามหลักสูตรที่ศึกษาได้ และนำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสม ยกเว้นการโอนผลการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า จากมหาวิทยาลัย

(๔) นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนในคณะหรือวิทยาลัยที่รับเทียบโอนไม่น้อยกว่าสามภาค การศึกษาปกติ นิสิตต้องชำระค่าธรรมเนียมการเทียบโอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๖ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเทียบโอนผลการศึกษา มีดังนี้

(๑) ผู้ที่เคยศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือสำเร็จการศึกษามาแล้วจาก สถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง ต้องยื่นคำร้องขออนุมัติต่อคณะหรือวิทยาลัยที่รับเทียบโอน ภายใน ระยะเวลาสิบห้าวัน ก่อนวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

(๒) รายวิชาที่นำมาขอเทียบโอน ต้องมีเนื้อหาสาระครอบคลุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของ รายวิชาใหม่ที่ขอเทียบโอน และจำนวนหน่วยกิตที่เทียบโอนได้ จะต้องไม่เกินสามในสี่ของจำนวนหน่วยกิตรวม ของ หลักสูตรระดับปริญญาตรีที่รับเทียบโอน

(๓) ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการเทียบโอนของผู้ยื่นคำร้อง เฉพาะ รายวิชาที่มีผลการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ไม่ต่ำกว่าระดับ C หรือ S หรือค่าระดับ ๒.๐๐ หรือเทียบเท่า ให้คณะหรือวิทยาลัยที่ดำเนินการรับเทียบโอนเสร็จสิ้นแล้ว

(๔) จำนวนรายวิชาและผลการศึกษาที่เทียบโอนได้ ให้รวมเป็นหน่วยกิตตามหลักสูตรที่ศึกษา ได้ และไม่สามารถนำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสมได้

(๕) นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนในคณะหรือวิทยาลัยที่รับเทียบโอนไม่น้อยกว่าสามภาค การศึกษาปกติ และต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่าหกสิบหน่วยกิต

นิสิตต้องชำระค่าธรรมเนียมการเทียบโอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๗ ให้มีคณะกรรมการมาตรฐานการเทียบและการเทียบโอนผลการศึกษา ประกอบด้วย

(๑) อธิการบดี หรือรองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมาย เป็นประธาน

(๒) คณบดีทุกคณะ เป็นกรรมการ

(๓) ผู้อำนวยการวิทยาลัย จำนวนสองรูป ซึ่งอธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภาวิชาการ

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินสี่รูปหรือคน ซึ่งอธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภาวิชาการ

(๕) ผู้อำนวยการกองวิชาการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๖) ผู้อำนวยการกองทะเบียนและวัดผล เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตามข้อ (๓) และ (๔) ให้วาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการแต่งตั้ง

ใหม่อีกได้

ข้อ ๘ คณะกรรมการมาตรฐานการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) กำหนดนโยบาย ระบบ มาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการ โอนและการเทียบโอนผลการศึกษา

(๒) ออกประกาศหรือคำสั่งเกี่ยวกับการโอนและการเทียบโอนผล การศึกษา

(๓) รับผิดชอบคำร้องและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการโอนและ การเทียบโอนผลการศึกษา

(๔) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานการโอนและ การเทียบโอนผลการศึกษา

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่มหาวิทยาลัยมอบหมาย

ข้อ ๙ ให้การดำเนินการเกี่ยวกับการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาที่ดำเนินการไปก่อนระเบียบนี้
ใช้บังคับ ให้มีผลสมบูรณ์ตามระเบียบฉบับนี้

ข้อ ๑๐ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

(พระสุเมธาธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒)
พุทธศักราช ๒๕๕๑

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขบางส่วนของระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๕๑ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงให้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อ ๔ แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“การโอน” หมายถึง การโอนผลการศึกษาระดับปริญญาและหน่วยกิต ของรายวิชา ในระดับเดียวกันที่ได้เคยศึกษามาแล้วในมหาวิทยาลัย เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

“การเทียบโอน” หมายถึง การเทียบโอนผลการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือปริญญาและหน่วยกิตของรายวิชาในระดับเดียวกัน ที่ได้เคยศึกษามาแล้วใน สถาบันการศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในมหาวิทยาลัย

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการประจำคณะหรือวิทยาลัย ในมหาวิทยาลัย”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกข้อ ๖ แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๖ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเทียบโอนการศึกษา มีดังนี้

(๑) ผู้ที่เคยศึกษาหลักสูตรระดับอนุปริญญา หรือระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือสำเร็จการศึกษามาแล้ว จากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง ต้องยื่นคำร้องขอโอนมิติต่อคณะหรือวิทยาลัยที่รับโอน ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันเปิดภาคการศึกษาปกติแรกที่เข้าศึกษา

(๒) รายวิชาที่นำมาขอเทียบโอน ต้องมีเนื้อหาสาระครอบคลุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของรายวิชาใหม่ที่ขอเทียบโอน และจำนวนหน่วยกิตที่เทียบโอนได้ จะต้องไม่เกินสามในสี่ของจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่รับเทียบโอน

(๓) ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการเทียบโอนของผู้ยื่นคำร้อง เฉพาะรายวิชาที่มีผลการศึกษาในหลักสูตรระดับอนุปริญญา หรือระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ไม่ต่ำกว่าระดับ C หรือ S หรือค่าระดับ ๒.๐๐ หรือ เทียบเท่า ให้คณะหรือวิทยาลัย

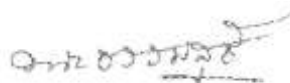
ที่ดำเนินการรับเทียบโอนเสรีจลินแล้วแจ้งผลการเทียบโอนให้กองทะเบียนและวัดผลทราบ
ภายในระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันเปิดภาคการศึกษาปกติแรกที่เข้าศึกษา

(๔) จำนวนรายวิชาและผลการศึกษาที่เทียบโอนได้ ให้รวมเป็นหน่วยกิต ตาม
หลักสูตรที่ศึกษาได้ และไม่สามารถนำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสมได้

(๕) นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนในคณะหรือวิทยาลัยที่รับเทียบโอนไม่น้อยกว่าสาม
ภาคการศึกษาปกติ และต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่าหกสิบหน่วยกิต

นิสิตต้องชำระค่าธรรมเนียมการเทียบโอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง หลักเกณฑ์การโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา
พุทธศักราช ๒๕๕๑

เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงออกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์การโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๑ ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การโอนผลการศึกษา

๑) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๑๕๐ หน่วยกิต ได้จำนวน ๔๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๕๐ หน่วยกิต

๒) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๑๕๐ หน่วยกิต ได้จำนวน ๖๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

ข้อ ๒ การเทียบโอนผลการศึกษา

๑) วุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาในประเทศไทย เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตได้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๒) วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม ๔ ประโยค บาลีศึกษา ๔ ประโยค และอภิธรรมบัณฑิต เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๑๕๐ หน่วยกิต ได้จำนวน ๔๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๕๐ หน่วยกิต

๓) วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม ๔ ประโยค บาลีศึกษา ๔ ประโยค และอภิธรรมบัณฑิต เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๑๕๐ หน่วยกิต ได้จำนวน ๖๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๔) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา ที่มหาวิทยาลัยรับรอง เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ได้จำนวน ๖๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๕) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตได้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

ข้อ ๓ การโอนและการเทียบโอนใดๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วก่อนที่จะออกประกาศนี้ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประจำคณะหรือวิทยาลัยได้มีมติไว้

ทั้งนี้ ตั้งแต่ วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

(พระธรรมโกศาจารย์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการปฏิบัติศาสนกิจ พุทธศักราช ๒๕๔๖

เพื่อให้การปฏิบัติศาสนกิจของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๖ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงมีมติให้ออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการปฏิบัติศาสนกิจ พุทธศักราช ๒๕๔๖"

ข้อ ๒ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการปฏิบัติศาสนกิจของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรชั้นปริญญาตรี พุทธศักราช ๒๕๒๒

(๒) ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ ๒/๒๕๓๒ เรื่อง การปฏิบัติงานของพระบัณฑิต

ข้อ ๔ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๕ ในข้อบังคับนี้

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการการปฏิบัติศาสนกิจ

"นิสิตปฏิบัติศาสนกิจ" หมายความว่า พระภิกษุหรือสามเณรผู้ศึกษาครบตามหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตและกำลังปฏิบัติศาสนกิจ

"ศาสนกิจ" หมายความว่า การสนองงานในกิจการคณะสงฆ์และงานตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๖ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

หมวด ๒

คณะกรรมการการปฏิบัติศาสนกิจ

ข้อ ๗ ให้มีคณะกรรมการการปฏิบัติศาสนกิจคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

- (๑) ประธานกรรมการ ได้แก่ อธิการบดี หรือรองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมาย
- (๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ คณบดี
- (๓) กรรมการผู้แทนสภาวิชาการ จำนวน ๓ รูป/คน ซึ่งสภาวิชาการคัดเลือก

จากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีและหรือผู้อำนวยการ

(๔) กรรมการผู้แทนสภาวิชาการประเภทคณาจารย์ประจำคณะ จำนวน ๔ คน ซึ่งสภาวิชาการคัดเลือกตามสัดส่วนของแต่ละคณะ

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๓ รูป/คน ซึ่งสภาวิชาการแต่งตั้งโดยคำแนะนำของอธิการบดี

(๖) กรรมการและเลขานุการ ได้แก่ ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต

ให้ประธานกรรมการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกกรรมการที่เป็นพระภิกษุรูปหนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ประธานกรรมการอาจแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายปฏิบัติศาสนกิจและหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมกิจการนิสิตเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๘ คณะกรรมการตามข้อ ๗ (๓) (๔) และ (๕) มีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว คณะกรรมการตามข้อ ๗ (๓) (๔) และ (๕) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) มรณภาพหรือตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ลาสิกขา
- (๔) ขาดคุณสมบัติของการเป็นกรรมการประเภทนั้น ๆ

กรณีที่กรรมการตามข้อ ๗ (๓) (๔) และ (๕) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และได้มีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทนแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่ากับวาระที่เหลือของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ ๙ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) กำหนดนโยบาย ลักษณะการปฏิบัติศาสนกิจที่พึงประสงค์ แผนงานหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติศาสนกิจ

(๒) วางระบบการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริม และสนับสนุนการปฏิบัติศาสนกิจ ทั้งด้านวิชาการและทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติศาสนกิจ

- (๓) ควบคุม ดูแลและนำผลการปฏิบัติศาสนกิจไปใช้ตามนโยบาย แผนงาน และวัตถุประสงค์
- (๔) เรียกนิสิตและผู้เกี่ยวข้องมาชี้แจงต่อคณะกรรมการและเสนอข้อมูลการ ลงโทษแก่นิสิตผู้ละเมิดข้อบังคับ
- (๕) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือบุคคลเพื่อทำการใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการ
- (๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัย

หมวด ๓

การปฏิบัติศาสนกิจ

ข้อ ๑๐ การปฏิบัติศาสนกิจมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- (๑) เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา
- (๒) เพื่อการสนองงานในกิจการคณะสงฆ์
- (๓) เพื่อพัฒนานิสิตให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์
- (๔) เพื่อสงเคราะห์ประชาชน
- (๕) เพื่อสนองนโยบายและงานตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๑ คุณสมบัติของนิสิตผู้ปฏิบัติศาสนกิจ

- (๑) สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่ เกิน ๒ เท่า ของเวลาการศึกษาตามหลักสูตรและมีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ และต้องมี หนังสือรับรองจากกองทะเบียนและวัดผล
- (๒) ต้องผ่านการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานครบตามข้อบังคับของ มหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๒ ระยะเวลาการปฏิบัติศาสนกิจ นิสิตต้องปฏิบัติศาสนกิจในเพศบรรพชิต เป็นเวลา ๒ ภาคการศึกษา ยกเว้นนิสิตชาวต่างประเทศไม่ต้องปฏิบัติศาสนกิจ

ข้อ ๑๓ สถานที่ปฏิบัติศาสนกิจ

- (๑) นิสิตปฏิบัติศาสนกิจที่เป็นพระสังฆาธิการให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขอ อนุมัติจากมหาวิทยาลัย
- (๒) นิสิตจะปฏิบัติศาสนกิจสถานที่ใด ให้เจ้าอาวาสหรือเจ้าสำนักที่นิสิตจะไป พักอาศัยอยู่ปฏิบัติศาสนกิจทำหนังสือขอตัวต่อมหาวิทยาลัย
- (๓) ในกรณีที่ไปปฏิบัติศาสนกิจนอกวัดที่สังกัดจะต้องได้รับอนุญาตจาก เจ้าอาวาสหรือเจ้าสำนักที่นิสิตสังกัดเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อ ๑๔ นิสิตปฏิบัติศาสนกิจจะต้องดำเนินการยื่นคำร้องขอปฏิบัติศาสนกิจต่อ มหาวิทยาลัย เพื่อให้คณะกรรมการอนุมัติ ภายในวันที่ ๑๕ พฤษภาคมของปีที่ศึกษาครบตาม

หลักสูตร หากพ้นกำหนดถือว่าไม่ปฏิบัติศาสนกิจ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและได้รับการอนุมัติจาก คณะกรรมการ

ข้อ ๑๕ ให้มหาวิทยาลัยแต่งตั้งบุคลากรของมหาวิทยาลัย หรือบุคคลที่มหาวิทยาลัย เห็นสมควร เป็นที่ปรึกษานิสิตปฏิบัติศาสนกิจแต่ละรูป

ข้อ ๑๖ นิสิตปฏิบัติศาสนกิจ จะต้องเข้ารับการปฐมเทศน์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ถ้าไม่เข้ารับการปฐมเทศน์ถือว่าไม่ปฏิบัติศาสนกิจ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและได้รับการอนุมัติ จากคณะกรรมการ

ข้อ ๑๗ ในระหว่างที่ปฏิบัติศาสนกิจ หากจำเป็นต้องย้ายสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจ ให้ เจ้าอาวาส หรือเจ้าสำนัก ที่นิสิตจะย้ายไปปฏิบัติศาสนกิจสถานที่ใหม่ ทำหนังสือถึงเจ้าอาวาส หรือเจ้าสำนักที่นิสิตปฏิบัติศาสนกิจอยู่เดิมเพื่อขอตัวนิสิต เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ให้นิสิตทำ หนังสือขออนุมัติต่อคณะกรรมการ

ข้อ ๑๘ นิสิตปฏิบัติศาสนกิจต้องรายงานการปฏิบัติศาสนกิจต่อมหาวิทยาลัย อย่างน้อยภาคการศึกษาละ ๑ ครั้ง ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๙ นิสิตปฏิบัติศาสนกิจต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมไม่นำความเสื่อมเสียมาให้แก่ พระพุทธศาสนาและมหาวิทยาลัย

ข้อ ๒๐ นิสิตปฏิบัติศาสนกิจต้องไม่ละทิ้งหน้าที่และต้องไม่รายงานการปฏิบัติ ศาสนกิจอันเป็นเท็จ

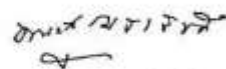
หมวด ๔

บทกำหนดโทษ

ข้อ ๒๑ นิสิตปฏิบัติศาสนกิจจะเมิดข้อบังคับ มีโทษดังนี้

- (๑) ว่ากล่าวตักเตือน
- (๒) ภาคทัณฑ์
- (๓) ไม่ได้รับหนังสือรับรองผลการศึกษาและระงับการให้ปริญญาตั้งแต่ ๒ ปีขึ้นไป
- (๔) ให้พ้นสภาพนิสิต

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖

(พระสุเมธาธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการปฏิบัติงานบริการสังคม พุทธศักราช ๒๕๔๖

เพื่อให้การปฏิบัติงานบริการสังคมของนิสิตคฤหัสถ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการปฏิบัติศาสนกิจของนิสิตที่เป็นพระภิกษุและสามเณร และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๑๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุม ครั้งที่ ๖/๒๕๔๖ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖ จึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการปฏิบัติงานบริการสังคม พุทธศักราช ๒๕๔๖"

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติงานบริการสังคม

"นิสิตปฏิบัติงานบริการสังคม" หมายความว่า นิสิตคฤหัสถ์ที่กำลังศึกษาตามหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และกำลังปฏิบัติงานบริการสังคม

"การปฏิบัติงานบริการสังคม" หมายความว่า การปฏิบัติงานด้วยการให้บริการแก่สังคมตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๔ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

หมวด ๒

คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติงานบริการสังคม

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ ได้แก่ อธิการบดี หรือรองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมาย

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ คณบดี

(๓) กรรมการผู้แทนสภาวิชาการจำนวน ๓ รูป ซึ่งสภาวิชาการคัดเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีหรือผู้อำนวยการ

(๔) กรรมการผู้แทนสภาวิชาการประเภทคณาจารย์ประจำคณะ จำนวน ๓ คน ซึ่งสภาวิชาการคัดเลือกตามสัดส่วนของแต่ละคณะ

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๔ รูปหรือคน ซึ่งสภาวิชาการแต่งตั้งโดยคำแนะนำของอธิการบดี

(๖) กรรมการและเลขานุการ ได้แก่ ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต

ให้ประธานกรรมการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกกรรมการที่เป็นพระภิกษุหนึ่งรูปเป็นรองประธานกรรมการ

ประธานกรรมการอาจแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายปฏิบัติศาสนกิจและหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมกิจการนิสิตเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๖ คณะกรรมการตามข้อ ๕ (๓) (๔) และ (๕) มีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว คณะกรรมการตามข้อ ๕ (๓) (๔) และ (๕) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) มรณภาพหรือตาย

(๒) ลาออก

(๓) พ้นสภาพตามวาระ

กรณีที่กรรมการตามข้อ ๕ (๓) (๔) และ (๕) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและได้มีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทนแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่ากับวาระที่เหลือของผู้ซึ่งคนแทน

ข้อ ๗ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) กำหนดนโยบาย ลักษณะ เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานบริการสังคม กรอบ แนวทางและแผนงานการปฏิบัติงานบริการสังคม

(๒) วางระบบการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริม และสนับสนุนการปฏิบัติงานบริการสังคม ทั้งด้านวิชาการ และทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานบริการสังคม

(๓) ควบคุม ดูแล และนำผลการปฏิบัติงานบริการสังคม ไปใช้ตามนโยบาย แผนงาน และวัตถุประสงค์

(๔) เรียกนิสิตและผู้เกี่ยวข้องมาชี้แจงต่อคณะกรรมการ และเสนอข้อมูล การลงโทษ แก่นิสิตผู้ละเมิดข้อบังคับ

(๕) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือบุคคลเพื่อทำการใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัย

หมวด ๓
การปฏิบัติงานบริการสังคม

- ข้อ ๘ การปฏิบัติงานบริการสังคม มีวัตถุประสงค์ดังนี้
- (๑) เพื่อพัฒนานิสิตให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์
  - (๒) เพื่อสนองงานตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย
  - (๓) เพื่อสนองนโยบายของรัฐและคณะสงฆ์
  - (๔) เพื่อสงเคราะห์ประชาชน
- ข้อ ๙ คุณสมบัติของนิสิตที่จะปฏิบัติงานบริการสังคม
- (๑) นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ ๓ ขึ้นไป
  - (๒) ผลการศึกษามีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐
- ข้อ ๑๐ นิสิตต้องปฏิบัติงานบริการสังคม เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง ยกเว้นนิสิตชาวต่างประเทศไม่ต้องปฏิบัติงานบริการสังคม
- ข้อ ๑๑ นิสิตที่จะปฏิบัติงานบริการสังคม ณ สถานที่ใด ต้องยื่นคำร้องการบริการสังคมตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ข้อ ๑๒ นิสิตที่จะปฏิบัติงานบริการสังคมต้องเข้ารับการปฐมนิเทศตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ข้อ ๑๓ ในระหว่างปฏิบัติงานบริการสังคม หากจำเป็นจะต้องย้ายสถานที่ปฏิบัติงานบริการสังคม จะต้องดำเนินการขออนุมัติตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ข้อ ๑๔ การรายงานผลการปฏิบัติงานบริการสังคม
- (๑) นิสิตต้องรายงานผลการปฏิบัติงานบริการสังคม ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา โดยสม่ำเสมอ ตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด
  - (๒) เมื่อปฏิบัติงานบริการสังคมครบ ๒๐๐ ชั่วโมง ต้องรายงานผลการปฏิบัติงานบริการสังคมตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ข้อ ๑๕ ให้มหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณาจารย์ประจำเป็นอาจารย์ที่ปรึกษานิสิตปฏิบัติงานบริการสังคมแต่ละคน

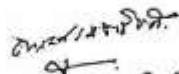
หมวด ๔
บทกำหนดโทษ

- ข้อ ๑๖ มหาวิทยาลัยจะไม่อนุมัติปริญญา เป็นเวลา ๒ ปี แก่นิสิตผู้ละเมิดข้อบังคับต่อไปนี้
- (๑) ไม่ปฏิบัติงานบริการสังคม
  - (๒) ละทิ้งการปฏิบัติงานบริการสังคม
  - (๓) ไม่รายงานผล หรือรายงานผลอันเป็นเท็จ

ข้อ ๑๗ นิสิตปฏิบัติงานบริการสังคม หากปฏิบัติไม่เหมาะสมอันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่มหาวิทยาลัย เมื่อคณะกรรมการสอบสวนแล้วมีความผิด จะถูกพิจารณาลงโทษตามควรแก่กรณี ดังนี้

- (๑) ว่ากล่าวตักเตือน
- (๒) ภาคทัณฑ์
- (๓) ระงับการให้ปริญญา ตั้งแต่ ๒ ปีขึ้นไป
- (๔) ให้พ้นสภาพนิสิต

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖

(พระสุเมธาธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน้า ๑๖

เล่ม ๑๑๖ ตอนพิเศษ ๖๓ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑ กันยายน ๒๕๕๒

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง ปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา พ.ศ. ๒๕๕๒

โดยที่เป็นการสมควรให้มีปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา
ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อให้สอดคล้องกับความในมาตรา ๕๔
แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงมีมติ
ให้ประกาศกำหนดปริญญา ในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาของมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไว้ ดังต่อไปนี้

ปริญญามีสามชั้น คือ

เอก เรียกว่า “พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “พธ.ด.”

โท เรียกว่า “พุทธศาสตรมหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “พธ.ม.”

ตรี เรียกว่า “พุทธศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “พธ.บ.”

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

พระสุเมธาธิบดี

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๙

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับปริญญาตรี ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงให้ยกเลิกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ประกาศนี้แทน ตั้งแต่วันที่ ๒๕๕๙ ดังนี้

โครงสร้างหลักสูตร

วิชาเอก-โท

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	๓๐	หน่วยกิต
๒. หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	๑๐๔	หน่วยกิต
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา		๓๐	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาเอก		๕๖	หน่วยกิต
๒.๓ วิชาโท		๑๘	หน่วยกิต
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
รวม	ไม่น้อยกว่า	๑๔๐	หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร

วิชาเอกเดี่ยว

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	๓๐	หน่วยกิต
๒. หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	๑๐๔	หน่วยกิต
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา		๓๐	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาแกน		๓๓	หน่วยกิต
๒.๓ วิชาเฉพาะด้าน		๓๒	หน่วยกิต
๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขา		๙	หน่วยกิต
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
รวม	ไม่น้อยกว่า	๑๔๐	หน่วยกิต

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(พระธรรมปัญญาบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) คณะพุทธศาสตร์

เพื่อให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความ ในมาตรา ๑๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

“มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) คณะพุทธศาสตร์ ตั้งแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป”

ประกาศ ณ วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(พระธรรมปัญญาบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ที่ ศอ๒ / ๒๕๕๙
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

เพื่อให้การจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ ประกอบด้วย :

๑. พระสุธีธรรมานุวัตร,มศ.ดร.	คณบดี	ประธานกรรมการ
๒. พระมหาสุรศักดิ์ ปัจจนตเสโน,ดร.	รองคณบดี	รองประธาน
๓. ผศ.ดร.ณิทธิร์ ศรีดี,	รองคณบดี	รองประธาน
๔. ผศ.ดร.สุเทพ พรหมเลิศ	หัวหน้าภาควิชา	กรรมการ
๕. พระเมธีวราญาณ,ดร.	อ.ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๖. PhraPiyaratana	อ.ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๗. ผศ.ดร.สุดาวรัตน์ บรรเทากุล	อ.ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๘. ผศ.พิพัฒน์ คงประเสริฐ	อ.ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๙. ผศ.ร.ท.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ		กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๐. ผศ.รังษิ์ สุहनต์		กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๑. นายสันติ เมืองแสง	อ.ประจำหลักสูตร	กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการชุดนี้ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

๑. ดำเนินการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและนโยบายของมหาวิทยาลัย

๒. นำเสนอผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรต่อสภาวิชาการ และสภามหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙

(พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง อนุมัติเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) คณะพุทธศาสตร์

เพื่อให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความ
เรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๐ วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ.
๒๕๖๐ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

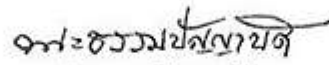
“สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) คณะพุทธศาสตร์ จำนวน ๒๔ ส่วนงาน
ประกอบด้วย

๑. คณะพุทธศาสตร์
๒. วิทยาเขตหนองคาย
๓. วิทยาเขตเชียงใหม่
๔. วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
๕. วิทยาเขตขอนแก่น
๖. วิทยาเขตนครราชสีมา
๗. วิทยาเขตสุรินทร์
๘. วิทยาเขตแพร่
๙. วิทยาเขตพะเยา
๑๐. วิทยาเขตบพฬศึกษาพุทธโฆส นครปฐม
๑๑. วิทยาเขตนครสวรรค์
๑๒. วิทยาลัยสงฆ์เลย
๑๓. วิทยาลัยสงฆ์นครพนม
๑๔. วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
๑๕. วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๖. วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
๑๗. วิทยาลัยสงฆ์นครน่านเฉลิมพระเกียรติฯ
๑๘. วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร
๑๙. วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย
๒๐. วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
๒๑. วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ

๒๒. วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี
๒๓. วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
๒๔. วิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่นเมือง เพชรบูรณ์
๒๕. วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด
๒๖. วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี
๒๗. ห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ วัดไชยชุมพลชนะสงคราม จังหวัดกาญจนบุรี
๒๘. หน่วยวิทยบริการ (คณะพุทธศาสตร์) วัดหงษ์ประดิษฐาราม จังหวัดสงขลา
๒๙. หน่วยวิทยบริการ (วิทยาเขตขอนแก่น) วัดอภิสีหรี จังหวัดมหาสารคาม

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป"

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(พระธรรมปัญญาบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย